

31/12

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 12-వ తేది గురువారము } సంచిక ౨౧౦
Vol. 17 } MADRAS, THURSDAY, 12th DECEMBER 1929. } No. 210
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర మార్గశిరమాస శుద్ధ ఏకాదశి

గొప్పగొప్ప వారిచే
జేలకుజేలు యోగ్యతా

వత్తములు పొందియున్నది

తలనొప్పల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును.
పోట్ల పోగొట్టును. బొటముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

BEST INDIAN PAIN-BALM

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలకు
సంజీవివంటిది

పంచభాష చీటి చూచి కొనిన

జానము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-4 0-10-0

డబ్బన్ 1-4 రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు

109, ఫ్రీరొడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త—మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ దగినది. 214 పేజీలు }
సంఘకాలికోబైందు షెడర్ టైటు కాగితములు }

ధర రు 2. 8

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నవి

మామిడి అంట్లు జనాంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200
కకములన్నూ యితర ఫల, పుష్ప, కృత్రిమాలు అమృతము
కల సిద్ధముగా నున్నవి. కాళ్లాలగు ఉచితము.

రావు చిన్నా రావు & సన్సు,

రాయల్ నగర్, కడియం, తూర్పు గోదావరిజిల్లా.

కావలెను. 108-1

ఆంగ్లో-అమెరికన్ ఆయిల్ ప్రాడక్టుస్ కంపెనీ

కావలెను:—తైలంపెనీకి సంబంధించిన అమెరి
కన్ లాబ్రికేటింగ్ ఆయిల్స్, మోటార్ ఆయిల్స్, గ్రీస్
మొదలగు వాటి మద్రాసు రాజధానిలో పలుచోట్లయందు
విక్రయించుకై ఏజన్సీల నేర్పాటు చేయుటకై సామర్థ్యము
గల జిల్లాప్రతినిధులు కావలెను. టెల్ 1 కి రూ. 75/-తీత ముందు
ను. రూ. 150 వరకు హెచ్చును. నెలవసల్ రూ. 15/-అధికము
చేయవచ్చును. ప్రయాణపు ఖర్చులకు రూ. 25 లు కమిషను
వగైరా లివ్వబడును. ఈపనికి నియమింపబడువారు వాటా
1 కి రూ. 25 ధరగల 10 వాటాలు పుచ్చుకొనవలయును. ఉద్యోగ
గ మైనవెంటనే రూ. 100 లు చెల్లించవలెను. తొలిమొత్త
మును 8 దఫాలుగా 8 నెలల కొకసారి చెల్లించవలెను. ఒక
సం॥ రం చక్కగా పనిచేసిన నెల 1 కి రూ. 150 ల చొప్పున
డివిడెండ్ ఏజంటుగా నియమింపబడుటకు సూచనగలదు. దర
ఖాస్తులు తపాల్ కార్డుమూలముగా పంపినను అంగీకరించబడును.
వారివారికి గల అనుభవములతో దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.
MODERN TRADING Co., Managing Agents,
P/105, Russa Road, South P. O. Kalighat, Calcutta

రోజుపుష్ప లేహ్యము 1533

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల
వికేతనమును చక్కగా గలిగించును, దుచితరహయినది. పథగము
తేదు. 15 టున్ డబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేహ్యము 4

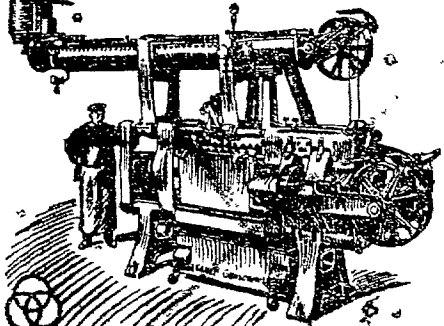
తన్మ ఉబ్బనము, కఫము, క్షయము మొదలగు కాస్తాకాశ
సంబంధమును వ్యాధులను వారించి గుండెకు ఎలమ నిచ్చును
15 టున్ డబ్బి రూ. 1-0-0. ఐ. టి. ఖర్చులు, ప్రత్యేకము.
పి.సి.పి. అందు కో. ఆయుర్వేదసహజం, వెరిదేసి, నెల్లూరుజిల్లా.

KRUPP AUTOMATIC OIL EXPELLER

జగత్ ప్రఖ్యాతి గాంచిన

క్రుప్ప్ ఆయిల్ యక్సు వెల్లరు

ప్రపంచము దంతటలోను
గొప్పది యగు క్రుప్ప్
ఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయ
బడినది. దీనితో సమాన
ముగా పని యిచ్చునది
రెండవదిలేదు.

హిందూదేశములో పని
చేయు 600 యక్సు వెల్ల
ర్లలో 500 క్రుప్ప్ యక్సు
వెల్లర్లు అయివున్నవి.
అసలు యీ యక్సు వెల్లర్లు
సూతనమైన పని చెప్పవచ్చు
చున్నది.

పళ్లచక్రములు, వరము, క్రోములు మొదలగు సామాన్యముల అరగకుండనట్లుగా స్పైషల్
క్రోముస్తీలుతో తయారుచేయబడినవి. వేరుశనగ, కొబ్బరి, నువ్వులు, ఆముదము, అవిశి,
ఆవాలు, గానుగ మొదలైన అన్ని నూనెలు తీయవచ్చును. ఆముదమును, నువ్వులు ఆడుటకు
యీ యక్సు వెల్లరు గాక యితర మేకర్లు పనికిరావు. విడిభాగములు సిద్ధముగా దొరకును.

ప్రాప్తిగల } సోల్ ఏజెంట్లు:—ఆంధ్ర యింజనీరింగ్ కంపెనీ,
సి. వి. రెడ్డి బి. ఎ. } 91-1 యింజనీర్లు, తెజవాడ.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

రంగూను ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులుగా బిచ్చాకు విచ్చేయుట

బిచ్చా ఆంధ్రుల అపూర్వసమ్మానము

(నా ప్రత్యేకలేఖకుని యొద్దనుండి)

రంగూను, డిసెంబరు 11:- అనాదు సంబంధ 18 వ తారీఖు సోమవారం రేండుగంటలవేళ చెన్నపట్నపు ఓడలు నిలిచి ప్రాంతీయ ప్రీతివాద్య గర్జన ఆగోగ్యకాళివారి విశాల మైన మందిరము యానపు తెలుగు ప్రజయుక్త కలకలారావంతో నిండిపోయింది. ఆడుగుతీసి అడుగు పెట్టేదాని నైనా లోటులేదు. రిక్షాలేకాదు, గుడ్డపుబండ్లకాదు, మోటారులేకాదు. కుప్పలు కుప్పలుగావచ్చి పడుచున్నవి. ఆ మహాసభాసభాలో కొందఱు బంతిలబండ్లును, మరికొందఱు మల్లెపూలబండ్లును, ఇంకాకొందఱు గులాబిలబండ్లును పుచ్చుకొని, యెవరి నిమిత్తమో జేవియున్న వారియే కరుణమడుపుచుంటి. అవల కొంచెము మారలలో మోకాళ్లుదాటిన ఖద్దరుకొలుపు, మిలటరీ వాళ్లవలె కాళ్లకు అంటుకొన్న లాగునూ, పంగిపంసురంగు పాగా నుధరించి చూచేవారికి నేనాపటి లాగున కనుపడుతూ, మొగం మైన చెయిబిగారలు కాటుకూ, నేనాభిలాషున, స్వాధీనానాన్ని న్యక్తపరచుతున్న ఒక యువకుడు రాటుచిత్రింపబడియున్న ఒక బంతిలబండ్లు పుచ్చుకొని నిలువబడ్డాడు. ఈయనకెదురుగా ఖద్దరు ధారులు నేనాదశయునములున్నారు. అంతాలోలాహలం, ఆంధ్రగోళం, ఇంతాలో ప్రీతిపూర్వకమైన ప్రయాణికులు దిశదానికి ప్రారంభించారు. ఒక చిన్నగుంపు నేనాదశం వైపునకు వచ్చుచుంది. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులయిన డా॥ రి॥ నాథం గారు ముందున్నారు. వారి తరువాతను తెల్లటి ఖద్దరుస్త్రీలగు ధరించి నిహాళపట్టు, నిగవ్యం, నిరాడంబరం ప్రకటిస్తూవున్న ఆకృతిని, రాంకం, దయ, స్వగింపజేసే చూపులున్న, బ్రహ్మరేజుస్సుగు నిద్రవంగావున్న విశాలమైన మొగమున్న, తళతళమెరుస్తూవున్న నేత్రాలున్నగుల వొకవ్యక్తి చిరునవ్వుతో, కొంచెం వారిన శరీరంతో, ముల్లెమెల్లగా నడుస్తూవున్నాడు. వెనుకను చొక్కెటి వేంకటప్పాబి, బంగ్లిన భక్తవత్సల నాయకుడు, వెంకట వేంకటకృష్ణాబి మొదలయిన మహాశయులున్నారు. ఈ సూర్య షష్టి వాడ్య కమిషనరు ప్రయాణికులై నిర్మించిన శాలలో బాయలుతీర్చి నిలువబడ్డ నేనాదశం సుధ్యుకు రావడంతోనే నేనాదశననాని తరచేతిలోని క్షణాన్ని గ్రహించు త్రింపినాడు. వారును, వారిదండున్న మిలటరీ పద్ధతిని కల్యాణం చేశారు. వందేమాతరం! నాగేశ్వరరావుగారికి జై! దేశోద్ధారకునికి జై! అని నేనాని అన్నాడు. అంతట, ఆకర్షణ సమాజమైన బహు సహాచరకంబునండి ఒడులుదేరి ఆజయ్యారానా, నాయకులందఱునూ ప్రసంగించినవి. గాఢమైన ముగ్ధ ప్రసంగం గీరం వాయిదించింది. ప్రతివానియం యెప్పుడు ఒక ఆహ్వానమైన ఉత్తరం, ఆభిమానం పుత్తానం బయలుదేరినాం. విమృశించి, అనుచు సమాహం యావత్తు శి యాభిమాన సూచకమయిన అనేకపదాలను పుచ్చుచు, కోలాహలంచేస్తూ, దేశోద్ధారకునికంబార్చి పూలమాలలతో కప్పి శోభారు. వాలంటీర్లు సద్దు, సద్దు, అన్నారు. సందడి కొంచెం తగ్గింది. అంతట, దాక్టరు రఘునాథం గారు ఒక బల్లమీదికె గా రంగూను ఆంధ్రుల పయోగ ఒక ప్రత్యేక గుర్తించారు. వానిలో యా ప్రకారంగా వుంది:-

“మహాశయ! ఆంధ్రావని రాంతయూ నిర్దించుమందిన యువవిద్యుదేంద్రక్రిందల మారు ఆంధ్రపత్రికను స్థాపించి యాంధ్రకారాజులు మూలమున ఏకభారగా ఆంధ్రవాతీయ దుం గుర్తిం ప్రాగించుచు, మన జాతీయతకు, ఆల్మగోరమునకు, స్వతంత్రీకిని, ధర్మాత్మకత్తిని బహుభవముల ప్రవాహించిన గురెచెరురాగమునకు, నేనాభిలాషకు, త్యాగిలమునకు ధన్యవాదముల సర్వించుచున్నాము. విశ్వవారో! నాటిలేని చు. చాత్యత్వము వెలక శిథిలమైన గ్రంథము తెచ్చి మోచుచువున్నవి. అమరములేని కవులెడకో రెంచుచున్నాను. ఏకేశ్వరుని విద్యాధ్యక్షుల విద్య లభించుచున్నది. లభిత నాల్గి కల చుచువున్నవి. తేగ్గమైన దేవాలయములు పురుషులములకును, దుష్టానిలాగున నిరచాన్న దానకాలగ శోభిలు లున్నవి. ఇట్లు, తమకాలమున, శక్తిని, ద్రవ్యమున దేశోద్ధారక కర్మని మోగించుచు, ఆంధ్రుల కీర్తిని, ప్రతిరథ నిష్ఠ

రింప జేయు నత్యుత్త కార్యమునై యున్న తమజాతి దేశభక్తుల, జాతీయ నిర్మాతల, పాప చరితుల రాకవలన మేము ధన్యుల మైతిమి” అని.

ఈసూటలు పూర్తికావడంతోనే బయలుదేరిన కోలాహలానికిన్ని, కరతాళ భవనమును, ఈలలను, దేశోద్ధారకునికి జై అనే కేకలను మితిలేదు. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి తిరిగి పుష్పమాలలతో కప్పి శోభారు. ఇంతమంది ఆంధ్రులనుమాత్రే తమకెక్కడలేని సంతోషంకలుగుతోందనిన్ని, బిచ్చా ఆంధ్రుల స్థితిగతులను, తాము స్వయముగా పరిశీలించి వాటిని సరించుటకై పనిచేయుటకన్న తమకు సంతోషకరమైన కార్యంలేదనిన్ని, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తమ కొంగబడిన సన్నానపత్రికకు సమాధానంగా చెప్పారు. తరువాత దాక్టరు రాజారామనాథ రెడ్డిగారు ప్రత్యేకంగాపంపిన తెలుగుజ్ఞుల బండిలో దేశోద్ధారకుని హోమ్స్ బెట్టారు. ముందు జాతీయపతాకం ధరించిననాని, తరువాత నేనాదశం, వీరి తరువాత బ్యాండు, ఆతరువాత కొన్ని వేలజనం, పిమ్మటదేశోద్ధారకుని హోమ్స్ బెట్టారు, తేకటమునకు తిరిగి కొన్ని వేల జనం, ఆఖరున తెంపులేని మోటారులు - యీ ప్రకారంగా ఒక మహోత్సవం బయలుదేరి నాగేశ్వర రావుగారికి జై! దేశోద్ధారకునికి జై! దేశమాతకు జై! ఆంధ్రమహాసభకు జై! అనే యరపులతో ముఖ్యమైన రాజనీధులలో నూరేగి సాయం కాలము 6 గంటలకు పంతులుగారి నిమిత్తమై ప్రత్యేకంగా యేర్పాటుచేయబడ్డ విడిచిచేరారు. ఇటువంటి మహోత్సవం యితరవరుల రంగూనులో గాంధీ మహాత్మునినిపు మరేనాయకునికన్న జరుగలేదని ప్రజ అనుకుంటున్నారు.

పాఠశాలలను దర్శించుట

మంగళవారం 19-వ తారీఖు ప్రాథమిక దేశోద్ధారకులు దాక్టరు రఘునాథం, శ్రీయుత నారాయణరావుగారితో, ఆంధ్రమహాసభ సంఘం, ఆంధ్రసేవా సంఘం, ఆప్యయ్యనాయకు - వారల పాఠశాలలను చూచేదానికై వెళ్లారు. వాల బాలికలు దేశీయ గీతాలను చక్కగా పాడారు. ఆయాసంఘాల కార్యదర్శులు దేశోద్ధారకుని నేను కీర్తించారు. పుష్పమాలికలను వేసి సత్కరించారు. దేశోద్ధారకునికి జై యనే, యరపులతో పాఠశాలల్ని మోగిపొయినాయి. తల్లి దండ్రులయందు భక్తిని, ఉపాద్యాయులయెడ విషయమున్ను కలిగి, చక్కగా చదువుకొంటూ, ఆటలు ఆడుకుంటూ, పాటలుపాడుకుంటూ విద్యకు ధ్యానాన్ని సంపాదించి, గౌరవమైన పనులుచేస్తూ తమకు, తమదేశానికీ, పరువుప్రతిష్ఠలు తేలపించి అన్నారు. మరిన్ని, విద్యాభ్యాసితై కృషిచేస్తూవున్న సంఘాలవారినిన్ని ఆప్యయ్యనాయకుగారి నిన్ని దేశోద్ధారకులు క్లాపించారు.

సర్వీ ప్రయాణం

సాయంకాలం 8 గంటలకు శీతంజెట్టి వెంకన్నగారు ప్రత్యేకంగా యేర్పాటుచేసిన లాంచీలో పడవలలోను, ధాన్యపు మరలయందున్న పనిచేసే రెండునాడు విశేషంగావున్న సర్వీ, కంబం, ప్రాంతాలను చూచేదానికై యేటి ప్రయాణం చేశారు. వెంటను దాక్టరు రఘునాథం, చొమ్మేటి వేంకటస్వామి, శీతంజెట్టి వెంకన్న, బొట్ల భక్తవత్సలు నాయకు, రెడ్డి సవాళయ్య, అవలపల్లి వారాయణశాస్త్రి, నేనాదశ వేనాని కంచన్నగారు వున్నారు. దేశోద్ధారకులు వస్తున్నారనే సంగతి తెలియబంతోనే సర్వీలోని ఆబాలగోపాలం బజారులో సమావేశమై, పెద్దసభ చేశారు. దేశోద్ధారకుని దేశమాతై క జేవనాన్ని క్లాపిస్తూ స్వాగతమిచ్చి, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి జై యనే రంగుగుడ్డనులతో పూలమాలలవేసి ఆక్రడి నాయకులు గౌరవించారు. బిచ్చాలోని ఆంధ్రులు తమ కతులను, వైరాలను మాని యొకమత్యంతో పనిచేస్తేనేగాని ప్రజలు బాగుపడజాలరని పంతులుగారు హెచ్చరించారు. ఇక్కడనుంచి బయలుదేరి నిలందుల రెండవ నెంబరుబిల్లు దగ్గర ఆంధ్రుడిగిరి, ఈమర యేటివొడ్డున వున్నందున పొట్టు సమయములో ప్రతిదినం యూపుంటుంది-కార్మిక నివాసాలను చూచినట్టుయితే అవన్నీ చిన్నచిన్న లాకల లాగున నీడిచున్నవి వుంటుంది-కొచ్చు ఒకవైపు, యరద యింకొకవైపు, యెరికినీళ్లగుంటలు మరవొకవైపు, యా ప్రకారంగా వున్నదలలో బొత్తలు పడి, శ్రుభుపట్టి, చూచేవానికి గుర్రాలపాకలకన్నా అధ్వాన్నంగావుండే ఆకార్యక నివాసాలను చూచి నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు స్తుతా రి వెంట ను న న న న న న న న చాలామాలిపడ్డారు. అవీటికోజాలలో, తదితరపాడునుండి పురుషులతోబాటు ఒకస్త్రీవుండే సుసారాలను చూచి అంతా నొబ్బించారు.

కార్మికుల నివాసాలు

తిరిగి రంగూను చేరినతరువాత గాలి, వెలుతురులేకుండా 20, 30 మంది చొప్పున కుప్పలుకుప్పలుగా వుండే లాంచీలోని ఆంధ్రుల నివాసాలలోకి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు స్వయంగా ప్రవేశించి, పరిశీలుచున్నటిని చూచి కార్మికులకు చతుక ఆద్యక్షల ప్రత్యేకపు నివాసాలు ఏర్పాటుయితేగాని మనసంసారాలు, మననీ నిలువ వన్నారు. ఆతరువాతను, రాజనీధులలో వున్న సారాదు కారణాలదగ్గర పండుకొద్ది మాపుండి, మంచినీళ్లులాగున పిట్టకల్లును ప్రాగే ఆంధ్రమహాసభలను చూచి కార్మికనివాసాలదగ్గరను, రాజనీధులలోను సారాదుకారాలను వుంచుట మంచిదికాదన్నారు. రంగూనులోను, పరిసరమాలయందున్నగుల యీ ఆంధ్రవైభవం యావత్తు చూచి బస చేకేసరికి రాత్రి 8 గంటలయింది.

కార్మికుల సన్మానము

బుధవారం 20 తారీఖు ప్రాథమిక జగత్ప్రసిద్ధమైన మ్యేజాకా బాధాలయమును, బిచ్చావారి జాతీయవిద్యాలయాలను, దగ్గరలోనున్న గ్రామాలను దర్శించారు. సాయంకాలం సునే రామ్ హాల్లో పంతులుగారిని సన్మానించేదానికై కార్మికుల సభ జరిగింది. హాల్లో కార్మికులతో నిండిపోయింది. ఓడలలో పనిచేసేవారు, విద్యుత్తుమరలలోను, కర్రమరలలోను పనిచేసేవారు, రిక్షాబండ్లను లాగేవారు వొకరి తరువాత వొకరు పూల బండలను నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి వేసి, నమస్కరించి, తమ మాతీకోతలనుగరించుచు, కట్టుకుంటుగరించుచు చెప్పుకొన్నారు. ఇప్పుట దేశోద్ధారకులు చేసిన మహోపన్యాసం కార్మికులను విశేషంగా ఆకర్షించి, వారికి చాల సంతృప్తి కలుగజేసింది. ఆంధ్రులసంఖ్యకున్న, చేసేదని కిన్ని పుండవలసిన ప్రాముఖ్యం యేర్పడలేదనిన్ని, 20, 30 మందిచొప్పున వీకటికోజాలలో కాపురం చేస్తూ, సారాదుకారాలదగ్గర గుంపులుగుంపులుగా చేరి, చెడత్రాగి కొందఱు పాడైపోతున్నారనిన్ని, కార్మికుల కుటుంబపాదానికి కావలసిన మాతీ, ఉండేదానికి శుభ్రమైన యిల్లు, కట్టుకొనేదానికి మంచినీళ్లు, పిల్లలకు చదువు, వోగంవస్తే మందు, డబ్బులు తగిలితే సహాయ్యం-యిటువంటి లాభాలు పూర్తిగా కలిగివరకు కార్మికులకిది బాగుపడదనిన్ని, అందునిమిత్తమై అందఱు కలిసి పనిచేయవలసి వుంటుందనిన్ని, యజమానులవారు తమలాభాలకమాత్రం గాక ఆలాభాలన్నిటిని కారణభూతులయిన కట్టజీవుల జేహానికిన్ని ప్రయత్నింపవలసి వుంటుందనిన్ని, చేసిన ఉద్యోగన కార్మికులకు చాలా సంతృప్తి కలిగించి, ఉపన్యాసం పూర్తి అయినతోడనే దేశోద్ధారకునికి జై, నాగేశ్వరరావుపంతులుగారికి జై, అనే దేశభిమానపూరితమగు కేకలను పురికొల్పింది.

పెద్దవిందు

ఆరాత్రి 8 గంటలకు దేశోద్ధారకుని విడివిలో పెద్ద విందు జరిగింది. ఈ విందుకు సుప్రసిద్ధులయిన చాలామంది అవగా, చాలు రాకేంద్రప్రసాదు, దాక్టరు రాజారామనాథ రెడ్డిగారు, ఇంకాపెరెండెంటుకే. నాయకులు అగు డిగ్గాకాపిల్ల యమ్. యల్. పి., రంగూను కార్మికేంద్రకా ప్రెసిడెంటు మిర్జా మహమ్మదురఫీ యమ్. యల్. పి., రంగూను గృహయజమానులసంఘాధ్యక్షులు యల్. యల్. కహనశీ యమ్. యల్. పి., కాపనసభ్యులగు పెల్లిండుడక, తయల్లి, ఈ. పి. పిల్ల, రంగూన్ కార్మికేంద్రకేంద్రసభ్యులగు హోళ్ళప్ప పిల్ల, సి. కె. రెంబి, పాటూన్, డెయిలీమ్యాన్సఫత్రికా సంపాదకులగు మోటాలా, వైసరాయిశాసనసభ్యులగు లాల్కాత్రా, కాంగ్రెసు నాయకులగు వి. డి. మెహతా, నానాలా, మదకా బిట్ట, పి. పి. మెహతా, సుప్రసిద్ధవైద్యులగు దాక్టరు హరిరావు, దాక్టరు కే. య. భ. రావు, దాక్టరు గురు దత్తసరక, అసోసియేటెడ్లు ప్రెస్సుయేజంటు గోస్ గార్లున్న, యింకా నూర్గురు ఆంధ్ర ప్రముఖులున్న విచ్చేసినారు. ఆంధ్ర దేశపు సంప్రదాయం అనుసరించే వంటలు చేయబడ్డవి. ఈ సుప్రసిద్ధపు నాయకులందఱు కటికసేలూదనే మాపున్నారు. ఉర్లగడ్డకూర, పంకాయ పచ్చిపుటానీలకూర, క్యాబేజీకూర, కొబ్బరికాయ పెరుగు పచ్చడి, అల్ల పు పచ్చడి, పెసరపచ్చడి, మలగ, బెండ, సుమ్మడి సారకామీల పులుసు, నిమ్మపండ్లచాడు, పాయసం, లడ్డు, గులాబ్ జామ్, పాలపూరీ, చెక్క చెయిసన్నబడించారు. యూరోపియన్ భోజనానికి ఆలవాటు పడ్డ అతిథులు పాపంకొందఱుకొండి, చెరులతో రినలేక పోయారు. భోజనానంతరం బాయంటు జనరల్ సెక్రటరీగానున్న నారాయణరావుగారు ముఖ్య అతిథులయిన నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి విషయమై చుండ్రుచున్నట్లు

శ్రీయుతులు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాస్థులుగాను, ఆంధ్ర పత్రికాధిపతులుగాను, పకోపకారపాపాలుగాను, చేస్తూవున్న నేపథ్య వివరించి- ఆంధ్ర దేశంలో వీరిసహాయ్యంపొంది సంధిగాని, పుణ్యముగాని బహు తక్కువనిన్ని, ఆంధ్ర దేశ మంతా వీరి ఋణంలో పడివున్నదనిన్ని, అన్నారు. ఆ తరువాత, ప్రముఖులైన అతిథుల గుణగణాలను ప్రశంసిస్తూ చివర ను ఆంధ్రులదైన స్థితినిమార్చే ప్రయత్న నిశితోద్వేషవేషి, దీనికి ప్రత్యుత్తరమిస్తూ దేశోద్ధారకులు బర్మా ఆంగ్లంకున్న స్వదేశీయాంగ్లంకున్న పరస్పర సంబంధం యేర్పడి, యిక్కడివారి విషయమై యెక్కువ శ్రద్ధ వహించవలసివుంటుందనిన్ని, ఆరా త్రి సమావేశమైన ప్రముఖులందరున్న ఆంగ్లం సభ్యులైన లకు సాయము చేయగోరుచుంటిమనిన్ని, సెలవిచ్చిరి. ఇంకా పెండ్లంటు పక్షులుగాను దీక్షావిల్లుగాను వారాయణ రావుగారు శాసన సభ్యులుగావుండి ప్రశంసనీయమైన కృషిని కార్మికుల యభివృద్ధికి చేసిరనిన్ని, ఆంగ్లం లకు యభివృద్ధికి - ముఖ్యంగా కార్మికులనివాసాలకై - చేసే కృషికి తాము సంతోష పూర్వకంగా సాయము చేయుచున్నదినిన్ని, చెప్పి నారు. మీర్జా మహమ్మదురసే, రాజేంద్ర ప్రసాద్, మనకా జిత్తుగార్ల పునఃసావితో రాత్రి 10 గంటలకు విందు జయ ప్రసంగా ముగిసింది. బర్మా ఆంగ్లం చరిత్రలో యిదివరకెన్న డు నిట్టివిధుల జరగివుండలేదు.

మోల్స్ నన్యాయము

గురువారం ప్రాధున పుణ్యక్షేత్రమయిన కాంచీలో నా టుకోటుకెట్లు కట్టించిన విద్యాలయమును, గుజరాతీయుల విద్యాలయమును దర్శించి, రాత్రి 9-30 గంటల రయిలలో మోల్స్ ను, నారాయణరావుగారితో, బయలుదేరిరి. శుక్రవారం 22 వ తారీఖు ప్రాధున 7 గంటలకు రయిలు ముర్బాచే రివడి. పరిమి సోమరాజు, కర్ణి అప్పలస్వామి, బండ్ల బసవరా జుగార్లు మొదలయిన ఆంధ్రప్రముఖులు దేశోద్ధారకులను ప్రేమ సువర్ణర స్యాగతమొసగి, అరటిచెట్లు, కొబ్బరిమట్టలు, మామిడి ఆకులు, కాకితపురాలును, వీటితో అలంకరింపబడ్డ సోమ రాజుగారి యింటికి అతిథిగా తీసుకొనివెళ్లిరి. రెండుగంటలకు సిండియా స్టీమర్ కంపెనీమేనేజరు, గూడాల వేంకటరెడ్డినాయుడు, యమ్. మనెయ్య, చిన్న అప్పన్న, పడమటి వెంకన్న గార్లు, మొదలయిన ప్రముఖులు దేశోద్ధారకుని నిమిత్తమై ప్ర శ్లోకంగా ఒక ప్రియలించిన ముర్బానుమతెచ్చి, నాగేశ్వరరా వుపంతులుగారిని మోల్స్ ను తీసుకొనివెళ్లారు. స్టీమరు మోల్స్ ను చేరటంతోనే ఆగ్నేయ సమావేశమైనదం దేశోద్ధారకుని కి జై! నాగేశ్వరరావుగారికి జై అని అంటూ ఖడ్గరమాలలు న్ను, పుష్పమాలలును పంతులుగారిమెడలోవేసి గౌరవించి రి. తరువాతను, పంతులుగారిని సిండియాకంపెనీవారి పెద్దమో టారులో కూర్చుండబెట్టి అనేక మోటారులతోగూడిన పెద్ద పుష్పవాన్ని యేర్పాటుచేసారు. ఈ మోటారులన్నీ ఘోరారా లుచేస్తూ, ముఖ్యమైనవిధులన్నిటినిగి, 4 గంటల ప్రాంతంలో ఇ స్లామియాపాఠశాలవద్దగల సన్మానసభవిమితమై ఆగిపోయినది. అప్పటికే, పెట్రో-మండి గుజరాతీ, ద్రావిడ, ఆంధ్రప్రముఖులు న్ను, కార్మికులున్న, సమావేశమయిరి. దేశోద్ధారకులు హాలులోపలికి ప్రవేశించుటతోనే అందరూ నిలువబడి, దేశోద్ధారకునికి జై అని బ్రహ్మాండముగా కేకలుచేస్తూ, ప్రత్యక్షమైన గులాబీపూలతో చేయబడ్డ పూలమాలను కంఠమనవేసిరి. ఆనరరీ మేజస్ట్రేటును, మునిసిపల్ సభ్యులును, వర్తకులును, ఆంధ్రనాయకులును అయిన గూడాల వేంకటరెడ్డిగారు సభాధ్యక్షులుగ నిర్ణయమై మోల్స్ కి ఆంగ్లంపక్షమైన కుస్వాగతమొస గిరి. తరువాత, ఆంధ్రమహాజన సంఘకార్యదర్శిఅయిన కోలా ధర్మారావునాయుడుగారు, మోల్స్ కి ఆంగ్లంపక్షమైన స్యాగత వత్తాన్ని సమర్పించిరి. ఆ తరువాత, శ్రీయుతి నారాయణరావు, యమ్. మునిస్వామి, కే. అప్పలస్వామి, బి. బసవరాజు, గార్లు దేశోద్ధారకులు ఆంధ్రజాత్యుగ్గణకై చేస్తూవున్న మహానేపథ్య ప్రశంసలూ వారిరాకచే బర్మా ఆంధ్రంపర్యంత్రలో శ్రోతకం యేర్పాటుచేసినన్ని, ప్రస్తుతం విప్లవ విధిగ బయలుదేరుచున్న సంఘాలన్నిటినుండి ఒక కేంద్రసంఘం బయలుదేరి వీటి ప్రయత్నాలను ఏకముఖానికి తెచ్చువరకున్న లుగనలసిన లాభం కలుగదనిన్ని వికమత్యమేర్పడదనిన్ని చెప్పి నారు. అదైన దేశోద్ధారకులు తమకు గావించిన నన్యాయానికి కృతజ్ఞతను తెలుపుతూ ఆంధ్రసంఘాలకృషి కేంద్రీకరింపబడే వరకు బలము కలుగదనిన్ని యందునిమిత్తమై యొక కేంద్రసంఘం అవసరమనిన్ని రంగూనుమీదుగా వచ్చిపోయేడి ఒక ప్రయోగా ణులకు ఒక ధర్మశాల అవసరమనిన్ని తాము తిరిగి మోల్స్ లో నున్నట్లు ప్రయత్నించు మనిన్ని సెలవిచ్చినారు. పిమ్మటను దేశోద్ధారకులు ఆంధ్రమహాజనసంఘం అనాధనేపథ్యం, ఆంధ్రయువకసంఘం-ముంబయిప పంథాలకు దర్శించి గూడాల వేంకటరెడ్డినాయుడుగారింట కాకి గంగను సిండియా కంపెనీ మేనేజరుగా రింటి టీని పుచ్చుకొని ముర్బానుకు బయలుదేరి వెళ్లిరి. అక్కడనుంచి రాత్రి రయిలలో రంగూ నుకు బయలుదేరినారు.

నాటకములను చూచుట

శని, అదివారములందు ప్రథమ రంగూను ఆంధ్రమహా సభయొక్క కార్యములను చూచుకొన్నాడు. శనివారమురాత్రి ఆంధ్రజాతీయనాటకసంఘాధ్యక్షులకు సెలగల వేంకట రెడ్డి గారి యాహ్వానముపై వారిప్రదర్శనమునకు బోయిరి. అక్కడను నాటకసంఘమువారి పక్షన శ్రీయర నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి స్వాగత మొసనను, నారాయణరావుగారు మాటలాడిన పిదప వేంకటరెడ్డిగారు పంతులుగారిని పూలమాలల తోను, పూలదులతోను గౌరవించిరి. దేశోద్ధారకులు వేంకట రెడ్డిగారు నాటకభావనాధిపతికై చేయుచున్న నేరకై అభినందిం చును, తమకు గావించిన సన్మానమునకు విడదము లొసగిరి. అదివారము రాత్రి ఆంధ్రనేపథ్యసంఘ పాలకశాఖవారిచే బ్రహ్మాంపబడిన (జాపవీణా)పసరణ మను నాటకానికి వెళ్లారు. నేపథ్యసంఘ కార్యదర్శి యగు నారాయణరావుగారు దేశోద్ధారకుని ఆహ్వానిస్తూ నేపథ్యసంఘ కృషిని ఆర్థిక పరిస్థితులను తెలిపారు. దేశోద్ధారకుల ను నేపథ్యసంఘ వీధ్యాభివృద్ధికి చేస్తూవున్న కృషికి తమ సంగీ షాన్ని వెల్లొచ్చి మండ్రి కేళవరావు, ముర్బాపల్లి కుబ్బయ్య, పిల్లలమర్రి లక్ష్మీనారాయణగార్లు మొదలయినవారు చేస్తున్న సేవను కొనియాడారు. మండ్రి కేళవరావుగారు దేశోద్ధారకులను పుష్పమాలలకృషిలం గావించి, తమకృతజ్ఞతను ప్రకటించారు.

సంఘముల సన్మానము

సోమవారము 25 వ తారీఖున ప్రాధునమొదలు రాత్రి 2 గంటలవరకును ఏకగ్రాగ నన్యాయ జరిగినాయి. సోమ వారం సన్మానపుదినమని శివ్యవచ్చును. ప్రాధున 9 గంటలకు చెట్టిబిబిజి యువజన సంఘంవారి సన్మానం పూర్తి అయినతరు వాత, శ్రీయుత దొమ్మేటి వేంకటస్వామిగారు దేశోద్ధారకుల కు శ్రీరామాలయమును జూపి చందనపుష్పతాంబూలాలతో గౌరవించారు. సాయంకాలం రెండున్నరగంటలకు అదివారం యువజనసంఘ సన్మానం 9-30 గంటలకు దాక్షుడు రాజుగారు నాధ రెడ్డియడగారియంట సన్మానం 4-30 గంటలకు ప్రారం భ పాఠశాల పాఠ్యాయసంఘ సన్మానము, రాత్రి 9 గంటలకు ఆంధ్ర సంఘమువారి విందు, 8 గంటలకు దీనపాపకడమా జంపారి సన్మానం, 9 గంటలకు ఆంధ్రయువజనసంఘంవారి విందు, 10 గంటలకు రెడ్డియువజనసంఘంవారి సన్మానం, 11 గం టలకు కార్మికసంఘం వారిసన్మానం-యీ ప్రకారంగా సన్మా నాలు విందులు జరిగినవి. ఈసన్మానాలన్నిటియందున్న దేశోద్ధారకుల దానధర్మాల గురించిన్ని, దేశీనీయ గురించిన్ని దీన జనోద్ధారణ గురించిన్ని ఉపన్యాసాలియ్యబడ్డాయి. ప్రత్యేకంగా వ్రాయబడ్డ పద్యాలకు విదుమబడ్డాయి. ఆరోజున దేశోద్ధారకునికి సమర్పించబడ్డ పుష్పమాలలతో మోటారు సిండియామండి ఆ రోజంతా దాక్షుడు రసూనాధం, దొమ్మేటి వేంకటస్వామి, అమలపల్లి నారాయణరావుగార్లు దేశోద్ధారకులకు విందు నంది కార్యప్రజాళికకు తృప్తికరంగా నిర్వహింపజేసారు.

స్వదేశీ ప్రయోజనము

మంగళవారం 26 వ తారీఖు ప్రాధున 10 గంటలకు దేశోద్ధారకులకు కల కత్తె మీ గు గా స్వదేశీ కాని కి బయలుదేరారు. పంతులుగారు బర్మాలో వారంరోజులు మాత్రమే పుష్పకృషిని యెరుగ యంతవఱకు సాధింపలేని కార్యాన్ని సాధించారు. ఒకవిం. 1. కి 3 రాక కల్ల వికమత్యం యేర్పడింది. అరేండ్లనుండి మోరాళుగారికి కలహించుకొంటూవున్న వేంకటస్వామి, ఆ. నారాయణరావు గార్లకు నాంతిని సమహరారు. ప్రజలలో నిర్భయంగావున్న జాతీ యభిమానాన్ని బయటపెట్టివారు. ఇక్కడి పరిస్థితులను బహు మనానగానంగాను మాన్యుంగాను గ్రహించి వాటి పరిష్కారా నికై కృషిచేస్తూవున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు హిందూ కోరి నూర ప్రయోజనంచేసి యిక్కడ అధునిక పాఠశాలలలో మొద టివారయిన శ్రీ దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని దేశానికి పంపివారికై నిర్మించి దీక్షాపాటు సమావేశమైన ఆ మహాసభాసభలో ప్రతివాని పూర్వాయకాన్ని పోక విధ మైన విచారాన్ని సాంధికపాలేదు శ్రీయుత నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని యిక్కడివారంకున్న ఆంగ్లంధువలూక మాచివారసుల నిచ్చయం. అట్టి బంగారు నాణెపురూపం నాగేశ్వర సహజయిన వైచేకంబోడ్డ, అభినందంబోడ్డ, శ్రేయ కోడ్డ, రెక్కనేపల్లి పూలూకాకాకా కలెడవలెద వేనార ఒడిబయలుదేరవలెనన్న అక్కడను నిలువడి అది బయలుదే రించరువాత కంటికి కనుపడుకుండా పోయే వరకున్న నాణెకనే మాన్తూ 'దేశోద్ధారకునికి జై' అని అనుకొంటూ యిక్కడ చేరుకొన్నాడు.

శ్రీకృష్ణభారతము

అదిపర్వము మొదలుకొని శ్రీకృష్ణమునకు 5 సంపు టములు. సంపుటము 1-కి రు. 2-0-0. ఆయిదు సంపుటము లను ఒకేసారి కొనువారికి రు. 9-0-0. పోస్టేజీవేటు. పుయవారు:- లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

గాంధీ జై వజ్రము

102-2
ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలకు జరుగు ప్రాయటకు రు. 1-0-0. వైశిష్టికశ్రమకు రు. 4-0-1 సమత్వగం నెలనా రిగ కలము ప్రాయటకు రు. 5-0-0. జననకాలవివరము లేక ప్రశ్నప్రాయకాలము తెలుపరాదు. వి. పి. 0-4-0 అవును. గాంధీ జ్యోతిషనిలయర, తిరుత్తణి.

చంద్రా నర్సరిలోటారు- నేలం బండ్ల

శి సంగీ అంటుమాడికెట్లు, ఇతర ఫల అంటుకెట్లు కలకా రు. 5. కీను, న్యూదే శిశుగారి పూచికెట్లు, 24 పిండులు కలకా రు. 21, 12 పిండులు 11. "చామంతి పూలు" మదరాస్, 208 కి. రు. 8. ర్యాటలాను ఇతాం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

సెలక బంగారు ఆభరణములు శ్రేష్ఠ మైన రత్నాలు. మంచినమ్మకను గలిగిం చును. వేలం పూర్తి సామ్యు వాప నివ్వబడును. నేలలను ఉంచితము.

(22-3) బాంబాయి జ్యోతిషలరీ మాన్త, 94 చైవానశాఖలోడు, సామ్రాజ్య కెట్లు, మదరాసు.

HEALTH & VITALITY THROUGH YOGA.
"Yogic Physical Culture"
 By Sjt. S. SUNDARAM, Pleader, Bangalore.
 A practical Guide-Book in English on Yoga-Asanas, Pranayam and Yogic Cure.
 All the 20 Asanas are illustrated by Photo Blocks. Paper Bound Re. 1/- Calico Bound Re. 1/8/ 103-1
 (Reg: POSTAGE As. 4 extra)
 Publishers:- "BRAHMACHARYA" OFFICE, P O Kengeri, Bangalore.

ఉంకెను	మలేరియా	ధయమా
లేను!	ముమ్మాటికి!	లేదు!!

క్రిస్వా వివరము బ్రహ్మగోపి! క్రొత్త రోగాలపాలు కానేల! క్రిస్వా కలియని మందు. అసమానమైనమందు. ఆపా యము లేనిమందు ఆపామైనమందు. అమృత రుబ్బమైన మందు. అనేక మంది రాజవైద్యులూ డాక్టరులూ పరీక్షించి మెచ్చుకొన్న మందు అనేక ప్రాణములను రక్షించిన మందు చలిజ్వర రాకునిచే నీడింపబడు వారినీ పుష్కల ముఖము నున్నవారినీ రక్షింపగల మందు ఇది యొక్కే! టి ఒక్క గా-క్రగో సుఖము! మూడు మాత్రలతో నీవారణము!! ఇట్టి అశ్విర్యకరమైన మందు ఇంకొక్కటి కలరా? వాడిచూడుడు 10 మాత్రలు రు. 1-0-0. 50 మాత్రలు రు. 4-0-0. 99-1 దగ్గు మాత్రలు 212

ఒక్క మాత్రకే సుఖము! ఏలాటి దగ్గు బాధనైనను ఆయిదు నిమిషాలలోనే తగ్గించి శుభ మిచ్చును. శిశువులకు గర్భవతులకుడా వాడగుచును. 100 మాత్రలు రు. 1-0-0. ఆయిదేదెరుటేగము. తణుకు. పశ్చిమగోదావరి.

నెమల్ యిండియన్ ట్రైపుయిన్సూ
రెన్సుకంపెని లిమిటెడ్.
 సామాన్య కేల్లతో సిరమైనట్టియ్య అభివృద్ధిచెందునట్టి కంపెనీ.
 మానేజమెంటు క్లుప్తముగను సర్వీసును వేయబడును బలమైనడైక్టు.
 శేనలు యిండియను పాలిటోలా సులభమైనది. ఆకం కే నీలకు ఆయ్యేఖులకై టిని యిచ్చును. మీరు ప్రేమితులును నాత్రం కృతుంపవలెను. పోలీస్ శిక్షాసమకాగానే మీకు గానీ, చినివాడునప్పుడు విశ్వసంతి వారికిగాని ఇన్నాక్విట్ మొత్తము యిచ్చివేయుట. కష్టమైన నిర్బంధములతెపు రిక్ష గాము యిచ్చువనును.
 టి. నెమల్ యిండియనును ఏజెంట్లుగావుండుటకు వ బలవదీగల పెద్దగునుష్యులను అప్పికేవల్లు ఈ క్రిందివాటి కునుకొనుదు.
టి. వి. రాఘవయ్య యస్. వయర్,
 హైదరాబాదు కలకత్తా వీఫ్ ఏజెంట్లు,
 2-2 నార్తరక్ సర్కారు, బెజవాడ

1930 అమృతాంజనము డిపోవారి 1930

అందమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన

సుందరి, శ్రీ సీతారాములు, మహాత్మాగాంధీ

త్రవణ్ణ చిత్రపటములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0, 12-కి 1-4-0, 100-కి 9-12-0

ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

మ.రా.—50 క్యాలెండర్లు అంతకుపై ఆర్డరుకు సగముసాము అడ్వాన్సుగా పంపుచు దగ్గర
రైల్వేస్టేషన్ లెటుపవలెను.

8 క్యాలెండర్లు అంతకు పైని మాత్రమే వి. పి. పి మూలముగా పంపబడును.

బొంబాయి — అమృతాంజనము డిపో — మదరాసు.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్థాన్ లిమిటెడ్.

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు

ఈక్రింద నుదహరించిన షరతులమీద పుష్కలకొనబడును

రూ. 10,000 అంతకుపైని మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రూ. 5 చొప్పునను

2 వత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి రూ. 5½ చొప్పునను

అంతకు తక్కువ మొత్తములకు

సంవత్సరమునకు నూటికి నెల 1-కి రూ. 4½ చొప్పునను

2 సంవత్సరములకు నూటికి నెల 1-కి 5 చొప్పునను

వడ్డీ యివ్వబడును.

విద్యా సాగర పండ్యా,

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు.

117-3

ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వములు శైక్రటికీ పేర వ్రాయవలెను.

ఆశ్చర్యము నీమేలుకే

పట్టువంటి మజిలీను

ఈకాలము ఆంధ్రదేశముంట్ల అన్ని కాలములలోను వాడుదురు. దొరల కెంతో ప్రీతికరమైనది. అందమును డోర్కాలు, దట్టమును నేత, యెక్కువైన పురుషులకుగలిగి స్త్రీలకు చీరలు, పురుషులకు కమీజులు, భారతీయులకునువను రకంవారిగా మాపరిశ్రమలయంలో తయారుచెయించి అన్ని దేశములకు అంపి యెన్నో యోగ్యతాపత్రికలు బడసియున్నాయి. స్త్రీలకు ముద్దుగుల్మెడు చీరలనులు పురుషులకు నాజూబ్బగావుండునట్లు విశిష్ట తక్కువదరలకు కొద్దికోజులుమాత్రమే అంపనెంచి తివి. ఈపనుయము బొగట్టుకొనకుడు. అక్కరలేనివో డబ్బువాపనిత్తుము. 45 అంసులముల చెడల్పు 12 గజముల తొనుగల పెట్టెగాని రెండు 12 మూర చీరల పెట్టెగాని డబ్బు 7-8-0 లు, 5 పట్టుకమీజుల పెట్టె రూ 10-0-0. బ్రాస్టేకీ వేరు. మజిలీను కమీజులు 6 పెట్టి రూ 9. గుప్తా అండు కో, చికాకోల్ సిటీ, గంజాంజిల్లా.

కోకోకోము!

కళాశాస్త్రము!!

రతి రహస్యము!!

అని యుక్తపూరితోత్సాహముతో కలవరించువాడు, ప్రాయశః మహిమ తెలియచేయు పుస్తకములు లేవని పరిపరిచువాడు, తృప్తిపొందునటులు - అనందము ననుభవించునటులు వెలువడిన యత్నద్వార గ్రంథము. భోగానందము పొందుట కెదురుమాచుచుండు పురుషులకు ప్రత్యక్ష ఫలస్వరూప మీ గ్రంథరాజము. లోకమునగల స్త్రీలును పురుషులును నొక్కవిధమైన ననురాగము కలవారై ఒకరిపై నొకరు నిజనురాగము కలిగి, యొకరినొకరు చేపట్టి, కూడి యానందించి, సత్సంతానమునుపొంది, గృహస్థధర్మములను సక్రమముగా నిర్వహించుచుండ యుండే నిజమైన యానందము కలదు; ఇట్టి సంతోషమయవీరితమును పొందుట కనుచైనయటులు మన ప్రాచీనులు కోకోకోము, వాత్సయన కామసూత్రములు, కామకళాశాస్త్రము, మరి పల్కుగ్రంథములను సంస్కృతమునను దేశభాషలందును రచించియున్నారు. పై యన్ని గ్రంథములలోని సారాంశములను త్రి గృహస్థులు తప్పక చదువుటకు కూర్చబడిన శాస్త్ర మిది.

ముద్దుల మర్తము

గ్రంథకర్త:

శ్రీమతి ప్రభావతీ కుమారి.

సంసారమును అనందమయముగా చేయుటకై యాచేషించు భార్యార్థులు తక్షణమే

యీ యములగ్రంథరాజమును కొని చదువుడు.

వెల రూ. 1-0-0

తపాలుచ్చా 0-4-0 అణాలు.

ఎం.ఎస్. రాములు అందుకంపెనీ, పుస్తకవ్యాపారులు, రాయపురం, మదరాసు.

లాహారు కాంగ్రెసు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారి తీర్మానములు

శ్రీయుత టి. ప్రకాశంగారు లాహారు కాంగ్రెసు సభలో యీ క్రింది తీర్మానముల నుపహరింపదలచి యున్నారు. —

(1) మలయద్వీపములలో బ్రిటీషు పరిపాలనను 15 గురు సిక్కులు ఇటీవల ఆరెన్సు కాబడుటయును వీరిలో కొందరు ఎట్టి విచారణయును గావించబడకుండ మలయద్వీపముల దేశభ్రష్టుత్వ కానముక్రింద వెడలగొట్టబడుటయును గొప్ప అన్యాయ మని యీ కాంగ్రెసుసభ అభిప్రాయపడుచున్నది.

మరియు పైయిట్లు సెటిల్మెంటులలో నున్న బ్రిటీషు పరిపాలకులు వెడలగొట్టగూడ దని పైయిట్లు సెటిల్మెంటుల దేశభ్రష్టుత్వకానములో స్పష్టముగా విధింపబడియున్నందున మలయద్వీపములలోనున్న బ్రిటీషు పరిపాలకులను వెడలగొట్టుటకు బ్రిటీషు ప్రెసిడెంటున కధికారముండునట్లుగా మలయద్వీపముల దేశభ్రష్టుత్వకానము గావించబడగూడదని, యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది.

మరియు, అట్టి కానము మలయద్వీపములలోనున్న బ్రిటీషు పరిపాలకుల సంగతులమునకు భంగకరముగా నున్నందున, సదరు కానము సింగపూరు, పినాంగు, మలాకా, ద్వీపములలో అనుసరింపబడుచున్న దేశభ్రష్టుత్వకానమువలెనే యుండునట్లుగా సవరింపబడుటకు తగుచర్య దీనుకోవలసినదిగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని, పైయిట్లు సెటిల్మెంటు, మలయ ద్వీపముల, ప్రభుత్వమువారికిని, యీ కాంగ్రెసు విన్నవించుచున్నది.

2. (ఏ) ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చినుచై నాలలో నున్న భారతీయుల శ్రేణిముద్రలను దీసికొనుట, యీ క్రింది కారణములనుబట్టి, మానివేయవలసినదిగా ఫ్రెంచి రిపబ్లిక్ అధ్యక్షునకును సభ్యులకును, ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చినుచై నాలయొక్క ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారికిని, యీ కాంగ్రెసు విన్నవించుచున్నది:—

1. అట్టి శ్రేణిముద్రలను నిర్మంధించుకానన మేదియును ఫ్రెంచి ప్రభుత్వముచే గావించబడియుండలేదు.

(2) గత ఐకోపాయుధములో ఫ్రెంచివారికి గొప్ప నైపుణ్యము, చాలద్రవ్యమునుగూడ, సహాయ మొనర్చియుండిన భారతదేశమునకు అట్టి శ్రేణిముద్రలు తీసికోబడుట అవమానకరముగానున్నది.

(3) భారతదేశమునకు నానాజాతిసమితిలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండుట బట్టియు, తనస్వంతరాజ్యాంగ మేర్పడియుండుట బట్టియు, భారతీయులు అస్యప్రభుత్వమునకు లోబడియున్నట్లుగా భావించబడకూడదు.

(4) ఏదియెట్లుండినను, కేరళులను పోలికపట్టుట కుద్రకంప బడిన శ్రేణిముద్రలు, ఫ్రెంచిదేశమునందు కాంతముగా తీవితమును గడపుచున్న భారతీయులకు నిర్మంధింపబడగూడదు.

(5) సయాము, ఫ్రెంచి ఇండోచైనా లలో నివసించుచున్న భారతీయులకును, సదరు ప్రదేశములను దర్శించు భారతీయులకును, తగు సంగతుల మొనగుటకుగాను, బ్రిటీషు లిగేషనుకు పైను కాన్సులుగా నొక భారతీయుడు నియమింపబడవలెనని యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది. అట్టివానిని నియమింపుటకు, ఫ్రెంచి ఇండోచైనాలో భారతీయులనుండి శ్రేణి ముద్రలు తీసికోబడుటను అంతముందించుటకును, తగు చర్య తీసికోవలసినదిగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి యీ కాంగ్రెసు సభ విన్నవించు చున్నది.

(6) ఫ్రెంచి ఇండోచైనా, కొచ్చిను, చైనాలో భారతదేశపస్తువులపై సుంకము అత్యధికముగా విధింపబడుట వలన సదరు ప్రదేశములలో భారతదేశవర్తకము నశించినదని యీ కాంగ్రెసు అభిప్రాయపడుచున్నది ఈవిషయమున భారతదేశమును ఇతర ఐకోపాయుధములలో సమానముగా జూచి భారతదేశపస్తువులపై సుంకపురేట్లను తగ్గింపవలసినదిగా ఫ్రెంచి పబ్లిక్సునకును ఫ్రెంచి ఇండోచైనా ప్రభుత్వమువారికిని యీ కాంగ్రెసు విన్నవించుచున్నది. (ఫీ ప్రెస్.)

మో హా ని తై ల ము

కీ రు॥ నూచెగల స్వరూ 1-కి రూ. 0-12-0.

పురుషులు బాధుటకు యోగ్యమైనది.

అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మదరాసు

9-వ ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ

9-వ ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ 1930 - వ సంవత్సరం జనవరి మూడవ వారంలో రాజమహేంద్రవరంలో గూడనున్నది. ఆంధ్రదేశములోని ప్రతికాలేజీకిని, హైస్కూలుకుగూడ ఈ సభలో పాల్గొనమని ఆహ్వానము లంపబడినది. కాలేజీనుండి ఆర్థికము, హైస్కూలునుండి ఇద్దరును మహాసభలో పాల్గొనవచ్చును.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ ఇదివరలో ఎనిమిదివార్లు గూడినది, గాని రామదాసు పంతులు, రాధాకృష్ణయ్య, ఓంధీ గార్లభోలు నాయకులు, విద్యార్థులు ఇదివరలో అభ్యుత్థి చరించియున్నను ఇంకొకరు సరియనినింపియుగాని, కార్యక్రమముగాని ఏర్పడియుండలేదు. ప్రతియేటను సాధారణముగా ఇట్టి మహాసభల కాలముందు జరుగవలసిన తంత్రము జరుగమన్నదిగాని, తీర్మానము లమలులో పెట్టి, విద్యార్థిసంఘమును సజీవముగాను, పలుకుబడి గలదిగాను జేయుట కెట్టిప్రయత్నములును జరుగలేదు.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభవంటి సంస్థయొక్క అవశ్యకత, అభ్యుత్థి ఇచ్చుటవివరింప బనిలేదని అలుస్తాను. విద్యార్థులకు సంవత్సరములో కనీసము రి మాసములైనను ప్రజాసేవకు వినియోగింప వీలుగలదు. కేటివిద్యార్థులలో చాలమందికి సేవ యం దాసక్తి లేదుసరిగదా, విద్యార్థులయొక్క విషయములలో, అందులో తమకు సంబంధించినవాటిలో నయినను వారియభిప్రాయములను వెల్లడించుటకైనను వారికి శక్తిలేదు. శ్రేయకలిగి చేయున దేమందుకేమో? ప్రజా ప్రభుత్వముగ మైన ఈ నయముగలలో ప్రజలు చెప్పినట్లు నడువకపోతే నాయకులు తమ ప్రతిష్ట గౌరవం నిలుపుకోగలరా! ప్రజాశక్తి బలమైనదై తే ఏదిజరుగదు. విద్యార్థులు చెప్పినట్లు సెనేటు సిండికేటు మొదలైన నడువకపోతే కేపు చారు వొట్ట కాన్వాసింగుకు బయల్దేరినపుడు పిరూ బయల్దేరినప్పుడారికి వొడ్లని. అందుచేత విద్యార్థుల సక్రమాభిప్రాయానికి వారికోరికలకు భిన్నంగా సెనేటు మొదలగునవి కానన సభ్యులుగాని నడుస్తారన్నమాట వట్టిమాట.

ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభను పలుకుబడిగలదానిగను సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్య సంఘము (Representative body) జేయు బాధ్యత ప్రతి ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభకుగలదు. ఈ సంవత్సరం 9-వ ఆంధ్రమహాసభ రాజమండ్రి ఆహ్వానింపబడినది. మి॥ రా॥ రా॥ శ్రీ అవసరాల రామారావు, హెల్మోడ్జేటి గురుయూర్తి జయంతి గంగన్న పంతులు పాలకోడేటి నూర్మప్రకాశరావు గార్లవంటి ప్రముఖుల సహాయమున సహాయమును రాజమహేంద్రవర విద్యార్థులయొక్కయు ఉపాధ్యాయులయొక్కయు సంపూర్ణ సహకారముచేతను ఈ మహాసభ జయప్రథముగా జరుగవలసినట్లు పిలువకలుచున్నది. ప్రతి ఆహ్వానముతోను మహాసభ యొక్క అదర్శములు కట్టుబాట్లు (Objects and constitution) పంపబడినవి. ఆంధ్రదేశమునుండి వివిధ విద్యాలయాల విద్యార్థులు సంపూర్ణ సహకార మొనర్చి ఈ సభను జయప్రథముగ నిర్వహింపవలసినది ఆహ్వానసంఘపక్షమున విన్నవించుచున్నాను. రాజమండ్రిపొరులుకూడా తమ సంపూర్ణ సహకారాలిని చూయెడల జూపుదురని నమ్ముచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందలి ప్రతిభాగమునుండియు ముఖ్యముగా దత్తమండలములనుండి ప్రతినిధు లరుదెంతురని కోరుచున్నాను.

ఆంధ్రవిభజన ఆంధ్రజాతీయత తంత్ర భంగకరమో నూహింపవచ్చును. ఈ సంగతిని మరువక దత్తమండలముల విద్యార్థులు విరివిగ నరుదెంచి మహాసభలో ఆంధ్రవిభజనముపట్టి తమ తీవ్ర యసహ్యతని చెల్పుదురుగాకయని కోరుచున్నాను.

ఇంకేవైన వివరములు తెలిసికొనగోరువాడు ఆహ్వానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శికి వ్రాసిన బహిరంగపత్రము.

ఎమ్. ఆర్. వి. కృష్ణరావు,

ఆహ్వానసంఘ ప్రధానకార్యదర్శి,
రాజమండ్రి.

మద్రాసురాష్ట్ర వర్ణాశ్రమసభ యాజమాన్యమున
ఉపన్యాసము

మద్రాసురాష్ట్ర వర్ణాశ్రమసభ యాజమాన్యమున కేపు 18 వ తేదీ ని సాయంత్రము 6 గం తిరులై కే.టి. గంత్ కొండాన్ మంతుపమున బ్రహ్మశ్రీ రా॥ యన్. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యర్, యం. ప. గారు ఆంగ్లమున “భారతదర్శి లి, భాగ్యతీయుల త్రస్థియ” “సనాతనధర్మమూలకము - లిదనిం తిరము” అను విషయమునూర్పు ఉపన్యాసించెదరు. ఆంధ్రక సాం ద్రువులెల్లరు బ్రాధికులు.

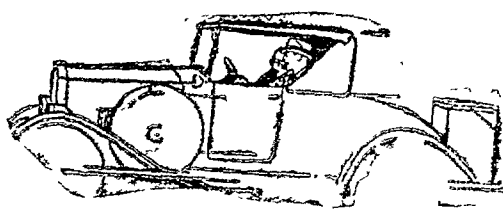
బర్మింగ్ ట్రెక్టర్ ప్రదర్శనమునకు విలువ గల బొమ్మ లకు, పలుకులకు చెప్పుచున్న ఇటలీనాక ముఖముగ నిన్న ప్రభుసెందు బేరెనట.

ఆశ్చర్యమైన నూతన గార్గోయిల్

మోబిల్ ఆయిల్

మరల

విశదపరచబడెను

ఒక వురాతన ఇంజనీరింగు విషయము

ముఖ్యముగ యీ నూతన “గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్” యిదివరలో యెన్నఁచుచు వరి యే యిరర అపరిష్కృతనూనెలు చేయ లేనివని చేయునట్లును, యిది అన్నివిధములైన యింజనులకు ఉపయోగింపఁగల విషయమును విశదపరచెను.

జ్యోక్తవిధము నూతన గార్గోయిల్ మోబిల్ ఆయిల్ ఒకవిధమైన క్లయనుండి తయారుచేయబడి యింజనులో ఒక సంవత్సర మునకు వలయునది యధముము 30,000 మైళ్లు వచ్చును.

మోబిల్ ఆయిల్ అమృతము చేయువారల వద్దనుండియే మోటారుకారులకు యేరకమై నూనెలను తెలుపగల షట్టినితీసుకొని చూచిన సర్వము తెలియగలదు.

ఈ నూతన

Gargoyle

Mobil Oil

VACUUM OIL COMPANY

వారు మాత్రమే తయారుచేయుచున్నారు.

రాజకీయసభలను నిజాము

నిషేధించుట

సభలు జరుపదలచునో అధికారుల ఆజ్ఞ
నైకొనవలెను

ధిల్లీ, డి సెంబరు 11:—నిజామురాష్ట్రమునందు ముందు ఆజ్ఞనైకొనకుండా నెవ్వరను రాజకీయసభలను జరుపరాదని నిబంధన ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన ఉత్తూ ఘర్షణయొక్క ఆంగ్లభాషాంతరీకరణమును హిందూస్థాన్ టైమ్సుపత్రిక ప్రచురించుచున్నది. రాజకీయసభలను జరుపు నెవ్వరైనను ముందుగా స్థానికాధికారుల ఉత్తరువు పుచ్చుకొనవలెను. కార్యక్రమముయొక్కయు, ఉపవ్యాగములయొక్కయు వివరములను స్థానికాధికారులు కోరవచ్చును. సభలు రాజకీయసభలైనను, రాజకీయసభలసానునకై ఉద్దేశింపబడినవైనను సభాసమావేశ కర్తలనుండి వామిను ప్రభుత్వమువారు కోరవచ్చును.

(ప్రీప్రెస్)

సాలు 1 కి 189300 మంది జీవోపాధికి సరిపావు మొత్తము 81000000 పానులకు అధినికాభివృద్ధి అభ్యుప్రకారము ఖర్చుపెట్టుటకు రుదొంపుచేసిరి.

కలకత్తా హైకోర్టునాడు చీఫ్

ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును

చీవాట్లు పెట్టుట

హైకోర్టువారిని విమర్శించినందులకు

కలకత్తా, డి సెంబరు 11:—ఒక నిబంధనకు వ్యాఖ్యానము యేమని నిర్ణయించుచు కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు ఘోష, పియర్స్ గారలు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును చీవాట్లు పెట్టిరి. వారిట్లు చెప్పిరి:—

ఒక నిబంధనను తనవ్యాఖ్యానము చేస్తామను రాక్సు బరోవింటి అనుభూషించి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు, హైకోర్టుకారితీర్పును విమర్శించుట తనకర్తవ్యము కాదని మరచి యుండుట కడుంగడుకోవలసియును. మరియు వారు పంపుకొనిన సంబంధిపీఠాడ హైకోర్టువారికి గౌరవప్రథము కానట్టిది యు, పరిహాసము చేయునట్టిది యై యున్నది తెల్పుట యవసరము. హైకోర్టువారికి ఈ విధముగా వాడుట సంతోషముగా వారు కట్టిపెట్టిన న్యాయపరిపాలన కంత మేలననని మేము వారికి జ్ఞాపకము చేయుచున్నాము.

(ప్రీప్రెస్.)

మద్యపాన నిషేధము

గోల్కొండ జిల్లాలోని మద్యపాన నిషేధము

మిస్. మేరీ క్యాంబెల్ గారి యువనాశము

అయినాడు కాంగ్రెసు సంఘము వారి యువనాశము ను నిర్దుష్టపరచుటకు గోల్కొండ జిల్లాలో నొక బహిరంగ కార్యకర్తల సంఘమును ఏర్పాటు చేసింది.

అధ్యక్షులు ప్రాచీనోపన్యాస మొనరు, భారతదేశములో మద్య నిషేధ ప్రచారము యొక్క తీవ్రముగా జరుగుచున్నది, కల్లు దుకాణము లన్నియు మూయబడినవిగాని, ప్రయోజనములేదనియు, 20 యేండ్లలో సంపూర్ణ నిషేధము కొనసాగించబడునని మన రాష్ట్రీయ కానకసభ తీర్మానము గావించి యిప్పటికి 10 యేండ్ల కాలము గడచినప్పటికిని రాష్ట్రములో నే ప్రాంతముందుగూడ నిషేధ కానకము నమలుపరచుటకు ప్రభుత్వము వారిచేత కట్టి ప్రయత్నమును గావించలేదనియు, ప్రస్తుత సంవత్సరమున మాత్రము నిషేధ ప్రచారముకొరకు 4 లక్షల రూపాయల ప్రణాళికను వేసి 50 సంవత్సరము కంటే వెక్కిరించు ప్రయత్నముగూడ కల్లుపాటలు పాడబడుచున్నవియు యీ 4 లక్షల రూపాయలు మొత్తము నిజముగా వ్యర్థపరచబడుననియు యీ ప్రచారములన కట్టి ప్రయోజనముండదనియు నుడిపిరి.

పిమ్మట మిస్. మేరీ క్యాంబెల్ గారి యువనాశమును కాంగ్రెసు పక్ష మెట్లుకావలెనని ప్రశ్నయు సమావేశమయినపుడే తాను భారతదేశమున కే తెలిపినవియు, అప్పటినుండియు తాను కాంగ్రెసు ఉద్యమమును క్రోధతో గనికెట్లుచూచినవియు, గత 10 యేండ్లనుండి మాత్రమే నిషేధ ప్రచారము చేపట్టినవియు నుడిపిరి. హిందూమతము, మహమ్మదీయ మతములు మాత్రమేగాక క్రైస్తవమతముగూడ మద్యనిషేధమును బోధించెను, అయినను, మద్యపానదుర్భాసమునకు లోబడియున్న క్రైస్తవులెంతోగలరు. నేను అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో సంపూర్ణ నిషేధానము అమలులోనన్నది. అట్టి కానకము భారతదేశములోగూడ అమలు పరుపబడనేగాని, యీదుర్భావ మిదేశమునండి తొలగింపబడజాలదు, కాని ప్రభుత్వరాజకీయమునకు కాలంకముగా నీలివియున్నది. ప్రజలు నిజముగా మద్యనిషేధమును అనుకూలరయి యున్నారని యజ్ఞానము, ప్రభుత్వమువారు నిషేధానమును అమలు పరచినవి ప్రభుత్వోద్యోగులు చెప్పుచున్నారు. సంపూర్ణ నిషేధమును కొనసాగించుట సులభకార్యముగాదు అమెరికాలో నిషేధ ప్రచారములకు తమ ప్రాణములను గోల్పోయి యుండిరి. సంపూర్ణ నిషేధమునకు విద్య, మతాధ్యక్షము, అమెరికా బాలకము నిషేధ ప్రచారావశ్యకత బోధింపబడెను. సారాయి యొక విషకారముని పాపకారము బాలురందడను గీటులను భాడుటకు బోధింపబడిరి. ఈవిధమున ప్రచారము బాలకలకించుటలో అడ్డువును మార్పును గలిగించెను. మత విషయములందును, రాజకీయ విషయములందును మన మేకీభవింపజాలము గాని, నిషేధము విషయముందు మాత్రము మనమేకీభవింపగలము. ఈకార్యమును నిర్వహించుటలో స్త్రీలు చాలవరుకు తోడ్పడి గలరు. తమ గృహములనుండి ఈదుర్భావమును తొలగించుటకు తమ పట్టుదను జూపగలరు, మద్యనిషేధము భారతయువకుల మీదనే పూర్తిగా ఆధారపడియున్నది. అని ఉపన్యాసములు నుడిపెను.

పిమ్మట అధ్యక్షులు తమ అంత్యోపన్యాసము నొసగుచు, యిటీవల తిరుచిక్కేటిలో చేపలుపట్టువాండ్లు నివసించుచున్నందునోక కల్లుదుకాణము తెరువబడినపుడు, సదరు దుకాణము యొక్క వేయబడుచున్న కానకసభలో నొక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడినపుడు, ఎక్కువకవిషయము కాలిఫోర్నియా (పిమ్మట క్రైస్తవులు) దినుసంతయు కట్టవడిన మతాధ్యక్ష కల్లు మంచి సాము నిచ్చునని నుడివియుండిరనియు, మన క్రైస్తవప్రభుత్వమువారు తమ మతముయొక్క ఆదేశములను శిరసానిగించుచో యీ దేశములో మద్యనిషేధము తప్పక కొనసాగననియు, అధ్యక్షులు నుడిపిరి.

పిమ్మట క్రియంత సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఉపన్యాసములను మిస్. మేరీ క్యాంబెల్ గారికి వందనములనిచ్చియును నీ క్రిందివిధమున నుడిపిరి:— అమెరికాదేశము త్రాగుదుర్భావమును తొలగించుకొనినందుకు గర్వపడుచుండగా భారతదేశము అట్లు గావించజాలరనుకుని నిగ్రహపడెను. కల్లుత్రాగువారు అమెరికానిండి ములోనే గాక యూరోపునిండి ములోగూడ నున్నారు. వీరు

అమెరికాలో కల్లును దొంగతనముగా కొర వెట్టుటకు 25 శేపుసలములను సాంధియుండిరి అట్లు దొంగతనముగా కల్లును అమెరికాలో కొర వెట్టుటకు యూరోపులను తమ గౌరవమును కాపాడుకొనవలెనని అమెరికా నిషేధకమిషనరు యూరోపునిండి మునునకు విన్నపముగావించెను. త్రాగుదులో మునిగియుండిన అమెరికాకంటే నేటి అమెరికా అనేకవిధముల వెక్కిరించు విద్యుత్తువలనయున్నది. పైతిక కారణములనుబట్టి మాత్రమేగాక ఆధిక కారణములనుబట్టిగూడ అమెరికా నిషేధకానకమును గావించెను.

భారతీయులు మద్యపానము చేయుటనుండి తమ మతము గొప్పించుకొన్నవని చెప్పించుటాత్రమున ప్రయోజనములేదు. మనకు త్రాగుదుండితని చెప్పినంతమాత్రమున ప్రయోజనములేదు. ఈ విషయములో యూరోపునునుండికొరకు, ప్రభుత్వమువారిని విడిచిపెట్టవలసిన ప్రయోజనములేదు. త్రాగునీటిని నిత్రాగనివారిని మద్య పెద్దరాతిగోడ నీలివియున్నది, త్రాగుదునకు లోబడియున్న విద్యాభ్యాసముల యనిష్ఠలను విద్యార్థినులు గ్రహింపవలయునని యిందుకు కారణము. మన మందరముగూడ త్రాగుదు దుర్భావమునకు లోబడియుండిన బాగుండెడిది. అప్పుడు మనము వారయవలసిన గ్రహించుటకు ప్రయత్నించుచుండుము. ఇట్టి యవకాశమును అమెరికా వాసులును యితర దేశస్థులును గూడ పొందియుండిరి.

ఎక్కువమంది తెలివిగలవాడై యుండవచ్చును. అట్లుగా నిచో, అతడు మురితిగానుండజాలడు. మితహాసమునకు, నిషేధమునకు, భేదమునకు అతడు మొట్టమొదట వెళ్ళవచ్చును. ఆంగ్ల భాష అంతకుంత కఠిన్యని యగుచున్నది. పూర్వము వాడు కవచముగానుండిన మితహాస మె యిప్పుడు నిషేధము అనబడుచున్నది. గవర్నమెంటు హెల్తు ఆఫీసులు ఆరోగ్య విషయము లన్నిటికూర్చి మాట్లాడవచ్చునుగాని, త్రాగుదుగూర్చి మాత్రము మాట్లాడగూడదని యొక్క గవర్నమెంటు ఆర్డరు మొట్టమొదట గావించి పబ్లికేషన్ చేసింది. దానిపై ఆంగ్ల భాష జరిగెను. పిమ్మట ప్రభుత్వమువారు హెల్తు ఆఫీసులకు తమ కీర్తనము వచ్చిన నవి విషయము గూర్చి ప్రసంగించవచ్చునని ఆర్డరు చేసిరి కాని, యీ విషయము నతమ కోసగ బడిన పాపకారముగొనుటకు ప్రభుత్వదేశసోద్యోగులు సంకోచపడిరి. అటు పిమ్మట ప్రభుత్వమువారు హెల్తు ఆఫీసులకు కల్లు విస్తారముగా త్రాగుటలను గలగు కీకలనుగూర్చి మాట్లాడవచ్చుననియు తరువుగావించిరి. తరువునకు ప్రభుత్వమువారు మరి యొక ఆర్డరులో హెల్తు ఆఫీసుల కల్లు విస్తారముగా త్రాగుటలను గలగు కీకలనుగూర్చి మాత్రమేగాక, కల్లుత్రాగుట పూర్తిగా మానివేయుటలను గలగు లాభములనుగూర్చిగూడ మాట్లాడవచ్చుననిరి. ఈ నాలుక మింతటితో నీలివిపోలేదు. కల్లుదుర్భావము పూర్తిగా మానివేయుటకును సంపూర్ణ నిషేధమునకును మరియొక భేదమును ప్రభుత్వమువారు గల్పించవచ్చును కాని త్రాగుదును పూర్తిగా మానించుటకు వారు గావించు ప్రచారము తుదకు సంపూర్ణ నిషేధ ప్రచారమేగాక తప్పదు. దీనిని వారు తప్పించుకొనజాలరు. సత్యమునకు జయము గలుగకతప్పదు. అని క్రియంత రాజగోపాలాచారిగారు నుడిపిన పిమ్మట సభముంపబడెను.

బొంబాయిలో యూరోపియను సంఘముల సభలు

బొంబాయి గవర్నరుగారు ఉపక్రమ భారతీయ జరిపెదరు

బొంబాయి, డిసెంబరు 11:—భారతదేశములో నున్న ట్టియు సింహళములోనున్న ట్టియు యూరోపియను వర్తకసంఘములవారియొక్క వార్షికసభ జరుగును. ఈ సభ 16 వ తేదీని జరుగును. వింటరు బాదముగారు దీనికి అధ్యక్షత వహించెదరు.

బొంబాయి గవర్నరుగారు ఈ సభకు ఉపక్రమ జరిపెదరు. సర్ బార్డి మార్షరుగారును సర్ బార్డి యునిగారునుగూడ హాజరయ్యెదరు. కరాచీకిరకు ఇంగ్లండునుండి వచ్చి వాయునిమానములు కలకత్తాకును, బొంబాయికిని, ఢిల్లీకినిగూడ పోవునట్లు చేయుటకై ఏర్పాట్లుచేయవలసివడిగా కోరుచు తీర్మానము చేసెదరు. దూదిపట్టువులకును, కిరసనాయిలకును రైల్వేచార్జీలు తగ్గించవలసివడిగా కోరెదరు. ఇండియాదేశములో రైలుమార్గముల నింకను వృద్ధిచేయవలసినగా తీర్మానము చేసెదరు. (అ. డెన్.)

నాకాపాధిపతి సర్ హెన్రీ బాక్సరుగారు రోడ్డిలో జలముండి చాల బిబ్బగనుండుటచే భయపడుచున్నారు.

ఈసంవత్సరము ఇండియా వైమానిక తపాలను డిల్లీకి గూడ వర్తింపజేసెదరానిచ్చెనుగాని కావనసభలో నిలిపిరి.

ఎల్లరు హత్యకేసు

రెండవ సీనియర్ విచారణ

వెక్కుమంది సాక్షులు విచారించబడుట

జులై 11:—ఎల్లరు హత్యకేసు విచారణ నేడు తిరుగా జరిగెను. నిందితులను నల్లని కోటును, తెల్లటి పాముకామాలను, సిల్క్ టైని, కాలరును ధరించెను. జోనలో మాస్కును కాలనికి యుక్త యువకనకు తరుమిల చేయి యుండెను. నేడు కొంతమంది స్త్రీలుగూడా విచారణకు గాంచుటకు వచ్చిరి. వైబనా, ధన్ బాదులలో తన యజమానుని సామానులను సుద్రుపట్టిన సజన్ యింకను పరీక్షింపబడెను.

క్రాసుచేయగా, హత్యజరుగుటకు రెండు నెలలముందు తన యజమాని సిల్క్ నూటాకటియు, పాపునునూటో, లేక టున్నాగు నూటో వేరొకటియు కలిగియుండెనని యీ సాక్షి నుడిపెను. సాక్షి యజమానుని వస్తువులను హోల్ డాక్ లో సర్ది గాతనికి నల్లటి పన్నె యొకటి యొసంగెను. భామన్ కుకీ అండుసన్నుకు జేసిన పి. సి. నాజీ గారును, రిజిస్ట్రేషన్ గుస్తా నుకీల చౌద్రీగారునూ, ఎల్లరుగారు ఫస్టుక్లాసు టిక్కెట్టును కొని సలమును బెజర్ జేసికొనిరని సాక్షియొసంగిరి.

తనవాత డబ్బానీ మిల్లులలో ఎల్లరుతోనూ దాపనిజేయచుండిన ఎఫ్. ఎస్. సాండ్లిమెన్, ఏ. మెయిల్లెమగార్లు సాక్షియొసంగిరి. జూలై 23 వ తేదీనాడు ఎల్లరు అవ బాంబాయిలో ప్రయాణ మొనరించుటకు మునుపు జరిగిన సంతకలను వివరించెరి. రెయిలు బయలుదేరిన క్షణము ఎల్లరు ప్రయాణము జేయుచున్న కంపార్టుమెంటులో నేరకమనిషిని చీకెవలెను జూచియుండిరి ఎల్లరువద్ద వాటరు ఫ్రుక్చోటుబడితియు, కొన్ని కాగితములును, విన్సీస్టాన్ గుగ్గలయుండెను. కంపార్టుమెంటులోని మేజామీద చిన్న పెట్టెనోదాని మెయిల్లెమగారు జూచియుండిరి.

ఫలహారానంతరము

ఎల్లరుగారి శవమును పరీక్షించిన డాక్టరు డీకాస్ట్యుగారి ఫలహారానంతరమున పరీక్షింపబడిరి. చనిపోయిన మనిషికి ముక్కుమూసిదను, తలమీదను పదునైన యాముగముకలన ఎనిమిద గాయములు తెలిసినవియు, ఆతడు చనిపోవుటకు రెండుమాడ ఫంటల పూర్వము అహారమును త్రొక్కియుండుననియు డాక్టరు నుడిపెను. ఆతనివయస్సు రెగి; శరీరపుష్టిగలవాడు. గాయములన గలిగిన రక్తస్రావమే మరణకారణము. ఈసాక్షిచాలానేడ క్రాసుచేరి జేయబడెను.

మెయిల్లెమగారు మరలపరీక్షింపబడిరి. డబ్బానీ, నార్లు బ్రూక్, రిచర్డ్స్ మిల్లులలోని పనివారలకు ఎల్లరు సోదావారు సప్లయ చేయుచుండెనని యాతడు నుడిపెను.

మిరబాల్ వాటర్ ఫ్యాక్టరీకి జేసిన కార్డుబాద్ సాక్షియొసంగుచు, 510 రూపాయలపైగా నోట్లు ఎల్లరు తనబిల్లుల కొరకై జూలై 23 వ తేదీని యొసాననియు, యాతనికిడ నింకనూ నోట్లుండెననియు నుడిపెను.

తరువాత అసిస్టెంటు నూపరించెండెంటు ఆర్. సి. మాలిస్సు (బి. ఎస్. రెయిల్వేచాన్ అండువార్డు డిపార్టుమెంటు) గారు పరీక్షింపబడిరి. హత్యజరిగిన నాటిరాత్రి అవబాంబే మెయిలులోని భోజనం కంపార్టుమెంటులో తాను ప్రయాణ మొనరించితి ననియు, హారాస్తేషను ప్లాటుఫారముమీద ఫస్టుక్లాసు కంపార్టుమెంటున కెదురుగా నిలిచుడు పచారి చేయుచుండెననియు సాక్షి నుడిపిరి. మరియు ఖరగ్ పురములో ఎల్లరు యొక్క కంపార్టుమెంటులోనుండియు నిండిరుడు దిగుటకు తాను జూచితినియు నుడిపిరి. వైబనా జెయిలులో నిండితుని సాక్షి గుర్తుపట్టెను.

డైనింగుకారులో పనిజేయుచున్న సర్జెంట్ ఎల్లరును, నిందితుని బోలిన 'సాహిబ్' ను మెయిలులో ప్రయాణము జేయుచుండుటను జూచియుండినవి నుడిపుచు కోర్టులో చూపబడిన విన్సీస్టాన్ గుగ్గలను అన్ని విధములను బోలిన ప్లాస్టును ఎల్లరువద్ద నార్లును జూచియుండెను. బిల్వెన్ పూరు వద్ద సాహిబు లిగవుడు చూటాచోడిని దీసికొని రంగురి సాక్షికి యాజ్ఞ సోసంగిరి. దానినందజేయుటకు వెళ్ళగా కంపార్టుమెంటు ఖాళీగానుండెను. గార్డునకి సంగతి తెలుపగా నాతడు దొడ్డితలపుడెరచెను. సాహిబులలో నొకడు హత్యయొనరింపబడి యందు పడియుండెను.

కోర్టువారంతట విచారణను నేటికి నిలిపిరి. (అ. డె.)

కాంగ్రెస్ వ్యత్యాసములు

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును పి. సి. రాయగారు
బహిరంగ పరచుచుండుట

ప్రదర్శనముగాక లాహోరులో
21 పథాలు జరుగును

లాహోరు, డిసెంబరు 10:—లాహోరులో 21, 27
తారీఖులలో జరుగు అఖిలభారత గ్రంథాలయ సభకు పి.సి.
రాయగారు అధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించినారు.

(ప్రీ. ప్రెస్.)

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును రాయగారు
బహిరంగపరచుట

లాహోరు, డిసెంబరు 10:—డిసెంబరు 20 తారీఖున
కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమునకు ప్రారంభోత్సవము సలుపుటకు
శ్రీయుత పి. సి. రాయగారు అంగీకరించినారు. ప్రదర్శన
కాఖ ప్రజలను హెచ్చుగా నాకర్షించునదిగా నుండునట్లున్నది.
గిల్లీ కుండలుచేయువారు, బరియలులు, చేతి కట్టుపనులు చేయు
వైరాట్ కంపెనీవారు, బొంబాయిలో సగంధ ద్ర
వ్యములు చేయువారు, యింకా యితరులు తమతమ వైశిష్ట్య
మును ప్రదర్శించున్నారు. రాట్నముమీద నూలుతీయువా
రిజై యేర్పాటుల జేయుటకు అఖిలభారత గ్రంథాలయమువారు
తమవిశేషములను పంపినారు. ప్రదర్శనమునందు వాల్టామవారిలో
బెంగాల్ కెమికల్ వార్క్సుమాటికల్ లెబొరేటరీ, గాస్ లెబొరేటరీ, బా
స్ పరిశ్రమాలమువారు, బొంబాయి ఖాదీపరిశ్రావ, పంజాబు
కాగితపు పరిశ్రమవారు నూతన తమ పద్ధతులను ప్రదర్శించుచు,
నైరీలోని గ్లాసుపరిశ్రమచూడ మాడ నొప్పియుండును.

(ప్రీ. ప్రెస్.)

కాంగ్రెస్ వారములో జరుగు వివిధసభలు

లాహోరులో జాతీయవారమునందు ప్రస్తుతపు యేర్పా
టుల ప్రకారము కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనముగాక 21 పథాలు
జరుగునట్లు నిర్ణయించబడినది. సభకు సంస్కరణ
సభ, గ్రంథాలయసభ, సంస్థానప్రజలసభ, సంగీతసభ, కీర్తికమన్
సభ, బాల్ ఫెట్ తొరక మంచుసభ. నేనాదో సభ, పంజాబు
సరిహద్దు రాష్ట్ర హిందూ మహాసభ, విద్యార్థిసమితి, పరాచా
సభ, అఖిలభారత మహా పీఠసభ, మద్యపాన నిషేధమహాసభ
దివ్యజ్ఞానమత సభ, రాజకీయ వైదిక సభ, గోసభ, రసాయన
కాస్త్రక్షాల మహాసభ, ఉపాధ్యాయుల సభ, నవజీవనసభ, అఖి
ల భారత సనాతన ధర్మ మహాసభ, జరుగును. (ప్రీ. ప్రెస్.)

వాన కాంగ్రెస్ యేర్పాటులకు ఆటంకపడుట

లాహోరు, డిసెంబరు 11—నిన్న రాత్రినుండి లాహోరు
లోను, పరిసరజిల్లాలలోను వాన కురియుచున్నది. ఇప్పుడు వాన
కురియుట వైరులకు మంచిదేకాని కాంగ్రెస్ యేర్పాటులకు
వానవలన నష్టము నాటిల్లుచున్నది. కాని యేర్పాటుల ప్రకా
రము కాంగ్రెస్ నగరము లజపతి నగరము పూర్తియగుట కది
ప్రతిబంధకముగా నుండదు. (ఆ. ప్రెస్.)

ముగైయూర్ సుబ్రహ్మణ్య

సిల్వెగారి వివరణ

వేలకొలది రూపాయలను

ధర్మమునకు వినియోగించుట

చిదంబరము, డిసెం 10:—చిదంబరం తాలూకా ము
గైయూర్ కాపురముల గ్రామాల వీ. సుబ్రహ్మణ్యసిల్వెగారు
యిచ్చటి నలురాజస్వామివారి యాలయములో పూజాపూర్వక
ములకొరకు రెండులక్షల పదివేలరూపాయలను, అక్షయమై ని
శ్చయింపబడియున్న గ్రంథాలయమునకు 22000 రూపాయలను, శ్రీ
గోవిందరాజస్వామివారి యాలయమునకు 20200 రూపాయల
ను దానముజేయుచున్నారు. ఈధనమును వినియోగించుటకు శ్రీరా
జా సర్వోజ్ఞామతై చెట్టిగారిని ధర్మకర్తలుగా నియమించిరి.
యియు, ఎలమనాథాచార్య కోవిలలో ఉత్తరపుష్పములకొరకై
15000 రూపాయల నొసంగి, నామనుచుండెట్టిగారిని ధర్మక
ర్తగా నియమించియున్నారు. తనమిత్రులకు పోషణలగు సంస్థల
కు ఎక్కువ మొత్తముల నీదానకర్త డి.సంగ దలచియున్నాడని
చెలియుచున్నది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

సానికవార్తలు

మదరాసు కార్పొరేషనుసభ:—మదరాసు కార్పొరేషను
సభ ప్రత్యేకసభ యిది 17 వ రోజున గుం
గళవారము సాయంకాలము 5-15 గం. జరుగును. ఈ ప్రత్యేక
సభ ముగిసిపిదప కార్పొరేషను సాధారణ సభ 5-45 గం.
జరుగును.

శ్రీ రామచంద్రకా పట్టాభిషేక నాటకము:—

మదరాసు కై ప్రభుత్వశాల ఆంగ్లభాషాభిరంజని సం
ఘము సహాయార్థము కై ప్రభుత్వశాల ఆంగ్లవిద్యార్థులు శ్రీయు
త దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాశ్వరరావు పంతులుగారి ఆద
రణక్రియను సమక్షమున రాజోవు 14 వ రోజున వారము సా
యంకాలము 5 గం. కై ప్రభుత్వశాల హాలునందు ఆంగ్లనాట
క పీఠామహా డి. కృష్ణమూర్తులచే విరచితమైన “శిరామ పాదు
కాపట్టాభిషేక” నాటకమును తెలుగున ప్రదర్శించెదరు.

రిప్పను భవనములో నొకసంభవము.

నేటియందుము రిప్పనుభవనములో వైస్రాయి గారికి
స్వాగతపత్ర ముర్పిపంపినతరువాత ప్రేక్షకులలో పలువురు
మేడలుండుభాగమునకు పరుగిడి యచ్చటి రెండుమేటిలు
మీద నిలుచుని వైస్రాయిగారు భవనమును వదిలి వెళ్లు దృశ్య
మును తిలకించుచుండిరి. బరువున ఆగడక బుగ్గివీసగిడి. చెన్నపురి
కార్పొరేషనులోనే స్వామివరీ ఇన్స్పెక్టరుగా బరిచిసేసిన
దివీజొనిన మునిరత్నయ్యగారికి కాలుమీద గట్టిదెప్ప తొలినది
ప్రెస్టుమీద వారిని అప్పత్రికి గొంపోయిరి.

విశ్వవిద్యాలయము పోటీ

పంచెపలు

మదరాసు టెన్నిస్ ఆట గెలుచుట

లక్నో, డిసెం 10:—విశ్వవిద్యాలయముల టెన్నిసు
పోటీలందు మదరాసులో ఖుషుతుల నేడు ముగిసెను. ఎక్.
కృష్ణస్వామి డి. అర్జునంద్రరావుగార్లు (మదరాసు) హాదీయల్లా
డిబ్బరు హుస్సేనుగార్లు (అలిపూర్, బీకేంబి) మదరాసుయులు
చాల క్లాసునీయుమగ ఆటప్రదర్శించిరి. 6-2, 6-3, 6-3 ఆటల
లో గెల్చిరి.

సింగిల్సు ఆటయందు మదరాసుకు నిన్ను మదరాసు
వారే గెల్చిరి.

హాకీపంచెముగెల్చిరి

హాకీపంచెనుందు ఆటయందు నేడు మదరాసు లక్నోల
మధ్య జరిగెను. శ్రీరాంబు పోటీజరిగినవిషయ లక్నోవారు 3 గో
ల్సు మదరాసువారు 2 గోల్సు చేసియుంటుండే లక్నోవారే గె
ల్చిరట్లు నిర్ణయించబడెను. మొదటి ఆరగంటలో మదరాసువా
రు ఒకగోలుచేసిరి. రెండవ ఆరగంటలో లక్నోవారు ఐదుగం
ముడుగోల్సు చేసిరి.

రెండుగంటలలో ఆట ముగియనుండునాకే మదరాసు
వారు హాకీగోలు చేసిరి. చిరగంట లక్నోలే గెల్చిరి.

బేరార్ చిత్రకళా ప్రదర్శనము

విట్టిసతి భారతీయుల, ఆకాశచంద్రుల ప్రశంసించుట

చిత్రకళామందిరముయొక్క ఆవశ్యకము

నాగపురము, డిసెంబరు 9:—మనవ్యవసాయము, తే
రార్లు చిత్రకళాప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవము సలుపు
చు, భారత దేశమునందు విరువవృద్ధిలయింపకము, నారి
రత్నములయొక్కయు మహానారాకారసంపదము వీధిసతి ప్రశం
సించుచు తమకు వారి రూపమునామ్రమేగాక మౌనకళావి
చాల ఆశ్చర్యము గొప్పనని చెప్పెను. జాతి చిత్రకళా ముగా
అచిన్యక కాలలపద గూర్చుకరకు ఆమోహం అందుకై
ఒక మంచి చిత్రకళా గారిము అవసరమని గా మెచ్చెను
చిత్రకళామందిరము గ్రూప్, స్థాపించు ప్రయత్నములు
చేయవలెనని యామె సభికుల నుద్బోధించెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

లాహోరు కుట్ర కేసు

అగ్రావరు జేబ్రోహాయని ముద్దాయి స్టీవరు
వార్డుచుట

లాహోరు, డిసెంబరు 11:—కుట్రకేసు విచారణ మరల
ఈరోజు ప్రారంభము కాగానే అగ్రావరు లిటిరముఖ్యి పరీక్షిం
పబడెను. దేశద్రోహమునకు విప్లవోద్యమశయములకు జైతుగ్య
భోనిమున్నదాయని బెజాయ్ సిన్ హాగారి లిటిరముఖ్యి సజీరి.
బిక్ డిలీలో నల్లగునని అగ్రావరు చెప్పెను. ఈ యభిప్రాయ
మును యే నిష్పవ కాచుని తీవ్రముచు డియై నను
సమర్థింపగల చాయ నియమగ గాగ నర్జు మెం
టు స్థితిగు ప్రశ్నినడుగ రాచని యభ్యంతర
చెట్టెను. విప్లవ పాపియొక్క యాక యముల
ను సూర్పి అగ్రావరు పరీక్షా నమును కనుగొ
నట కావశ్య యవసరమనియు, 1915 సంవత్సరమున పం
జాబు చిప్కోద్రువారు దేశద్రోహి యను పదమును అగ్రావ
రు విషయములో నుపయోగించి యుండిరనియు విజాయ్ సిన్
హాగారు కోర్టువారికి నుచుచేసిరి ఈ సమయమునందు అగ్రా
వరును బోనులో నండి యెత్తుకొనిపోయిరి. విచారణకాలములో
నతని రక్షకభటులు కాపాడుచుండిరి. కోర్టువారి కోరికపై
సిన్ హాగారు దేశద్రోహియను మాట నుపసహరించుకొనెను.
తరువాత అగ్రావరు బాంబులుచేయు విషయమై ప్రశ్నించ
బడెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

క్రొత్తముద్దాయిలను మరల విచారించుచుండుటకు

ప్రభుత్వమువారు దరఖాస్తుపెట్టుట

ఇప్పుడు క్రొత్తగా అరెస్టు అనువారిని మరల విచారించ
కుండా, యిదివరకు పుచ్చుకొనబడినసాక్ష్యమే వారికిపర్చించు
నట్లు చేయవలెనని ప్రభుత్వస్థాపనాగ్రాహి డివిజను సెంచ్
వారికి దరఖాస్తు పెట్టుటచేయుచున్నది. 18 శుక్రవా
రము ప్రారంభవిచారణ జరుగును. (ప్రీ. ప్రెస్.)

బంధుప్రతి మ స్వామితునుకూర్చి భుక్షేత్వర

దత్తు దరఖాస్తు

శ్రీమతి లజమంతి దేవితో కేసుకు వాదించుకొనువిష
యమై మాట్లాడుటకు తనతోక నిరాకరింపబడెననియు, తనకు
అన్యాయము జరిగిననియు భుక్షేత్వరదత్తుగారు జిల్లామేజిస్ట్రే
టుగారికి దరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. (ప్రీ. ప్రెస్.)

గిరిగారు బెంగళూరు వెళ్లుట

ఘనమగు స్వాగతము

బెంగళూరు సిటీ, డిసెం 11:—శ్రీయుత వి. వి. గిరి
గారు సికింద్రాబాదులో రెయిల్వే కార్మికుల సంఘము యాజ
మాన్యమున ననేక సభలలో నుపవ్యసించిరి. మరియు అసంఘ
ముయొక్క సమావేశమునందు పాల్గొనిరి. తరుపరి రెయిల్వే కం
పెనీ ఏజంటుల లాయడ్ జోన్సగారిని సందర్శించిరి. ఈయుద
యమున నిచ్చట రెయిల్వే ప్రేక్షకులవారికి గొప్పస్వాగత మి
వ్వబడెను. నేడును రేవును నిచ్చటి సభలో మాట్లాడి, పిదప
మైసూరునకు వెళ్లి యచ్చట రెయిల్వే పనివారల సంఘమును
సావించెను. బెంగళూరులో 14 వ రోజు ఉదయము బయలుదే
రి, జోలార్పేట, కాటన్ గిరి, అరకొగిరిము మొదలగు స్థలముల
కు వెళ్లి, సమస్యను చేసి సాయంకాలము చెన్నపురి చేరుచు,
(ప్రీ. ప్రెస్.)

చిత్తూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

స్వామి నెంబరు 565/1929.

Between:—

వాది:—రామరావు అనే కృష్ణసామిస్వామియడు,

And

ప్రతివాది:—చిత్తూరు తాలూకా కోడుకంతాం
గల్ గ్రామంలో తరువేంగడ దాక్షిణి కొమారుడు
గోవిందరాజులు దాశిరి.

డెసెంబరులో వాద జేరజికి ప్రతివాది 15-7-1928
లో వ్రాసె యిచ్చియుండు నోటాబాండుపై సదకు కోర్టులో
దావాచేసి సా కేసు వాయవా 18-12-1929 వేసియున్నది.
ప్రతివాది నాటికినిం పడెరై నేడెవా ఆక్షేపణ వుంచే తెలి
కారక గుజోవచ్చును

చిత్తూరు

11-12-29

వాసుదేవిరావు,

వాదివక్తిలు.

మృద్రాను 'కార్మిక సంఘము'—మృద్రాను కార్మిక సంఘముయొక్క సభి శేఖ 13 వ. తేదీన పాఠశాలము లో న. వాడియూ పాఠశాలలో జరుగను. జనాదీ 21. దా దీహాగళ 21. 21. (దారులొక్కసామె సంపాదకులు) భారత సం. 21. నియమ, ఇంట్లానున శ్రమలోనియు కార్మిక ఉద్యమము లనుగూర్చి ఉపన్యసింపెదరు.

ఫాసితము 1895

37-2

పురాతనమునుండి ఐకేధరగల వజ్రములభవనము

మాజిజముల అమృతము మేమిచ్చు పూచీచే కప్పబడుచున్నది. అంగీకారములేని సరకు మరల పుచ్చుకొని, మరియొకటివ్వబడుచు లేదా డైకము వాపనయ్యబడును. మీ కొనగోలుకు మాపూచీ బామినుగా నుండును. మీరు మాతో తపాలుబాద్దా విర్యముగా వ్యాపారము నడపవచ్చును.

నురాజ్ మల్ లల్లాభాయి అండ్ కో., సీమకములములర్రకులు, నగలవత్తకులు, బంగారు, వెండిసానులు తయారొనర్చునట్టివారు, 318, ఎస్టేబ్లిష్మెంట్, మద్రాసు.

విజన్సీవార్తలు

(ఒక విలేఖరి.)

కాంగ్రెసు ప్రచారం

శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు భద్రాచలం, మానవరం గ్రామములు సంచారం చేసి తిరిగి ఆశ్రమముకు చేరిరి. ఏజన్సీలో పూర్వముకన్న ఇప్పుడు కాంగ్రెసునందు అభిమానం హెచ్చుచున్నది.

లాహోరు కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు

ఈడి సెంటరు మాసాంతమున జరగబోవు లాహోరుకాంగ్రెసుకు ఏజన్సీనుండి శ్రీయుతులు, పునులూరి కోదండరామయ్య, గండ్రపు గంగరాజు, నోరి లక్ష్మణసోమయాజులు, చింతలచెరువు వెంకటాద్రి, కురిచేటి శ్రీరామమూర్తిగార్లు ఈసల 20 తేదీ అనంతరం బయలుదేరుదురు.

పోలవరం పరపతిసంఘము

ఈసంఘము స్థాపించి 13 సం॥ లై నది. ఈసంఘము ఈ పదమూడు సంవత్సరములలోను ఈమధ్య ఎనిమిదిమాసములనుండి చురుకుగ జరిగినంత పనియు, అభివృద్ధియు మున్నెన్నడునూ జరిగియుండలేదనియు; ఈ సంఘము త్వరలో ఆర్థిక బాధ్యతకి అగునంత అవకాశములు కలవనియు; ఈనెల మొదటి వారమున విశాఖపట్టణమునుండివచ్చిన కో ఆపరేటివు ఏజన్సీ ఇన్ స్పెక్టరు గారు డైరెక్టరులకు ఆధ్యక్ష, కార్యదర్శులకు ఆభివందించుచు రిమార్కు వ్రాసినారు.

2 డైరెక్టరుల రాజీనామా

శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు గత కొలై నెలలో దీనికి కార్యదర్శిగా వుండుటకు ఒప్పుకొనినప్పటి నుండియు కార్యస్థానం ఆశ్రమంలోకి, మార్చబడినది. అప్పటి నుండియు పని చురుకుగా జరుగుచుండుటచే తైకుల రైతులు తదితర పెద్దయజులకు తరచుగా బమ్మచుండుటచే గన్న మెంటు ఏజంటున్నా, తూర్పు గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుకు ఆయిన వ్రాసుగారు దీనిపై ప్రత్యేక దృష్టిపెట్టి పోలవరం వచ్చినప్పుడెల్ల ఆశ్రమంకు ఎవరు పోవుచున్నారని విచారించుచున్నారు. ఆ కారణంచేత, గంగ్రు మెంటు వెన్ పవ్ దార్లును ఏజన్సీస్టేషన్లును ఈ సలఘములో డైరెక్టరులు ఆయిన శ్రీయుతులు ప్రక్కజగ్గయ్య, శ్రీ పాదలక్ష్మీవతి సోమయాజులుగార్లు తమ పదవులకు రాజీనామాలునిచ్చిరి. వెంటనే వారి రాజీనామాలు సలఘమునారు ఆమోదించి వారిస్థానముల ఉత్సాహంబోలును, యువకులును, కార్యదీక్షగలవారును, దేశసేవకులునూ ఆయిన శ్రీయుతులు నోరి లక్ష్మణసోమయాజులు, చేబియ్యం కుబ్జాజ్యం గార్లును ఎన్నుకొనిరి.

పరపతిసంఘ కార్యస్థానం

పోలవర పరపతిసంఘం ఇప్పుడు పూర్వంవలెకాక నిరంజనం ప్రజల కందుబాటులో నున్నందులకు గ్రామములు చాలా ఘోషించుచున్నారు. ప్రతిరోజూ స్వరాజ్యాశ్రమంలో వుదయం 7-30 గంటలకు కార్యస్థానంలో పని ప్రారంభింపబడి 11 గంటలరకు సాయంకాలం 2 గంట మొ॥ 5 గంటలవరకును జరుగుచుండును. శ్రీయుతులు, నోరి లక్ష్మణ సోమయాజులు, గండ్రపు గంగరాజు, కమ్మగనంట్ల వెంకటరాజు, చేబియ్యం కుబ్జాజ్యం, అనికెట్టి నూరయ్యగార్లు దరఖాస్తు పెచ్చుట తోడనే సభచేకుకొని వెంటనే సభ్యులకు ఆలస్యంలేకుండా కార్యము నెరవేర్చుచున్నారు. శ్రీయుతులు నోరి లక్ష్మణ సోమయాజులు, గండ్రపు గంగరాజుగార్లు నిరంతరం కార్యస్థానపు లెక్కలు వ్రాతపని మానుచు న్నారు. శ్రీయుత కోదండరామయ్యగారు గ్రామముల వెంబడి ప్రచారంచేసి ఫిక్స్ డిపాజిట్ చేయించుటకును, సభ్యులు గ జేర్చుటకును, నూతనసభ్యులు ఏజన్సీ ముఖ్య గ్రామములందు ఏర్పాట్లు చేయుటకును ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఆశ్రమంలో విందు

ఆశ్రమంలో ఈమధ్య శ్రీయుత పునులూరి కోదండరామయ్యగారు మిత్రులకు విదొనర్చిరి. గ్రామములోని మిత్రులందరు దానియందు పాల్గొనిరి. ఆశ్రమంతయు మిత్రులందరొక్కచోటుకుజేరి ఏజన్సీలో జేరేసేవ ఎట్లు చేయుటకుగరించియు ఏజన్సీ అభివృద్ధికి ఏమి విధానమనియు ఆలోచనలతో కాలముబుచ్చిరి. యువకులలో మిక్కిలి పుత్రాహముప్రబలినది.

భద్రాచల ప్రయాణం

భద్రాచల ప్రయాణమునకు ఈ సంవత్సరం ఆ పృథ్వీ గోదావరిలో నీరులేదు. లాంచిలు తగులుచున్నవి. సీతా, ధవలక్ష్మి, చెరుకువాడవారి లాంచి మున్నగు పెద్దలాంచిలు నడుచుటలేదు. గాని చిన్నలాంచిలు రోజుకు రెండు ప్రతినిత్యము వెళ్లుచున్నవి.

చెరుకువాడ రామస్వామిగారు శ్రీ మహాత్మాగాంధీగారిని తమ లాంచివిూడ ప్రయాణం చేయించి వారిచే మన్ననబడసినవారు. ఇప్పుడు మరల ఈ నీరులేని సమయంలో నడచుటకు గాను చిన్నలాంచి నోకదానిని నిర్మించినారు. అది ఈ వారం నుండి నడుపబడును. భద్రాచలంవలెను లాంచిలలో శ్రీ చెరుకువాడ రామస్వామిగారి లాంచిపై ప్రయాణికులకు మిక్కిలి సౌకర్యము కలదు. రామస్వామిగారు, గురుస్థాలు, కళానులు యాచనంబడి, ప్రయాణికులను గౌరవింపియును చేయుటయు వారికిగావలసిన ఆహారపదార్థములు ఉచితముగా సహాయం చేయుటయు వారి సామానులు జాగ్రత్త భద్రపర్చి వారినివచ్చి చెప్పటయు శ్రీ పురుషోద్ధులను, బాల స్వర్ణులను వెంటరి ప్రయాణం చేయుచున్నచు, ఏమియు ఇబ్బంది కలుగకుండగ వారి నిర్దేశ ప్రదేశములందు దింపుటలకు ఈ ప్రాంతవాసుల మన్ననయు, ప్రేమయు బడయుచున్నాడు.

ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ

రెండవ సమావేశము

రాబోవు 13, 14 ఇస్ఫందారు 1389 ఖసలి, (15, 16 జనవరి 1920,) బుధ, గురువారములలో మోదరాబాదు నగరమున నిజారాష్ట్ర (ప్రజాపక్ష విద్యా మహాసభయొక్క రెండవ సమావేశము జరుపుట నిర్ణయింపబడినది. జనులు ఆహ్వాన సంఘ సభాసదులుగా వై నకు. ప్రతినిధులుగా వై నకు ఈ మహాసభలో పాల్గొనవచ్చును. ఆహ్వానసంఘసభాసదులు డ. కె. ల. చొప్పనను, ప్రతినిధులు డ. కె. ల. చొప్పనను, సాధారణ ప్రజలు 8 అణల చొప్పనను, విఖ్యాతులను ప్రేక్షకులు డ. కె. ల. చొప్పనను రుకుమ చెల్లించవలెను. శ్రీయుత ఆర్థి హిందువులకు ప్రేక్షకులుగా నచ్చినచో, అట్టివారు ఏమియు చెల్లించవలసిన పనిలేదు. ఇటీవల ఈ రాష్ట్రమునకలుగుచున్న ప్రబోధములన ఎన్నియో విద్యాసమస్యలు బయలుదేరినవి. విద్యాభివృద్ధి యగుటకు, దీని సుర్వమునను అటంకములు తొలగుటకును, దేశీయులు ఇట్టి సమస్యలకు గరించి ఆలోచించుట అవశ్యకము. కనుక విద్యాధికులకు విద్యాభిమానులును, అందఱును, ఈ మహాసభలో పాల్గొనెదరని నమ్ముచున్నాము. జిల్లాలనుండి వచ్చువారికి సుపాదాయములు చేయబడును. కనుక వచ్చువారు 1 ఇస్ఫందారు 1389 ఖసలిలోపల మాకు తెలిపినచో అనుమానముగా నుండవలదు. మహాసభలో నేడైన తీర్మానమును ప్రకటించి గోదావరి, తమ తీర్మానమును 25 బహుమతి 1389 ఖసలిలోపల వి కార్యస్థానమునకు సలప ప్రార్థన. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు "ప్రధాన కార్యదర్శి, ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ 901 నల్మూరు, రెవిన్యూ బజారు, మోదరాబాదు" అను చిరునామాతో జరుపవలెను.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు:—నామననాయకు, ఉపాధ్యక్షులు:— కేశవరావు, మహేశ్వర్, సయ్యద్ హలాం పంజాబ్ బి.ఎ., ఎల్. ఎల్. బి., డిగంబరవాన్ కాచర్. ప్రధాన కార్యదర్శి:— కాశీనాథరావు వైద్య. ఎం. ఎ., ఎల్. ఎల్. బి. సంయుక్త కార్యదర్శులు:—లక్ష్మణరావు, బి.ఎ., ఎల్. ఎల్. బి. మాడపాటి హనుమంతరావుగార్లు,

బర్మా శాసనసభ

అధ్యక్షుని ఉద్యోగమునుండి తొలగించవలయునను తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

రంగూను, డిసెంబరు 10:—నేటిదినము బర్మా శాసనసభలో ధారవాడి డెఫ్ గారు అధ్యక్షుని ఉద్యోగమునుండి తీసివేయవలయునను తీర్మాన ముపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— బొద్ధమతి ప్రచారకుడగు విజయభోగి గారు కారాగృహమున నిరసనదీక్ష నవలంబించి మరణించుటచే ఏర్పడిన విపరీత పరిస్థితులకు గరించి చర్చ సలుపవలయునను ఉద్దేశముతో నేను కొన్ని దినముల క్రితము అడ్డరసుమెంటు తీర్మాన ముపాదించ నోటిను నిచ్చియుంటిని. కాని అధ్యక్షుడు ఈ తీర్మాన ముపాదించ గాను అనుచుతి నివ్వలేదు. ప్రభుత్వమువారి విపరీత చర్యలపై చర్చ సలుపుటకు నిషేధించుటకై స్టాండింగ్ ఆర్డరులు అనుమలముగ నున్నవి. అందుచే ప్రజాభిప్రాయములను వార్తాపత్రికల ద్వారా ప్రకటింపవలసిన అవసర మేర్పడుచున్నది. అధ్యక్షుని చర్యలను విమర్శించుచు నేను వార్తాపత్రికలలో ఒక ప్రకటన గావించిందున వాద్దులకును అధ్యక్షుని కును నేను భేదములను పురికొల్పుచున్నానని అధ్యక్షుడు నిన్నటి దినము ప్రకటించిరి. అధ్యక్షునిపై నాకు పగ లేదు. సభ్యుల యొక్క హక్కులను నిలువజెల్పుటకై నేను ఈ తీర్మాన ముపాదించుచున్నాను.

పీఠుబుద్ధివంత వాయువు నేనును పార్లమెంటు పార్టీ నాయకుడు. సభానాతాకడకు కూర్చునాడు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు అల్లుడుకు కారణములను అచారమున గైకొని ఇట్లు తీర్మానము ముపాదించుట పార్లమెంటు సాంప్రదాయములకు విరుద్ధమని చెప్పిరి.

తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ఎవ్వరును వోలు కోరలేదు.

అడ్డరసుమెంటు తీర్మానము

చెడ్డ మిత్రప్రచారకులకు కారాగృహమున పశ్చిని ఉడుపుల నివ్వనందున రెవరెండు వో విజయభోగి నిరసనదీక్ష నవలంబించి మరణించిరినియు, ప్రస్తుతము కారాగృహమునందున్న వోగి ఆర్థపుగాను నిరసన ప్రత్యేకము నవలంబించి యున్నారనియు, అందుచే ప్రభుత్వమునా రివీడుచుచున చావుచున్న విపరీతపు చట్టులను విమర్శించుటకై సభా కర్మక్రమమును అపుడలచేయవలయునని ధారవాడిగారు ఒక అడ్డరసుమెంటు తీర్మానముపాదించిరి. గా|| హోం మెంబరుగారు తీర్మానము నాక్షేపించుచు అర్థపుగాను ప్రయత్నముగారికి చిక్కులను కలుగజేయుటకై నిరసనదీక్ష పూనికనియు, రెవరెండు బట్టులుగారు కారాగృహమునందున్న పుడు: వారిట్టి కోరికలకు కోరియుండలేదనియు చెప్పిరి.

సామంకాలము 5 గంటలవరకు చర్చ జరుగుచునందుటచే తీర్మానముపై వోట్లుపుచ్చుకోబడలేదు. సభ లేపటి దినమువరకు అపుడలచేయబడెను.

మద్యపాన నిషేధము

రంగూను, డిసెంబరు 11 :—నేటిదినము బర్మా శాసనసభలో మద్యనిషేధమును ఆదర్శముగ ప్రభుత్వమునారు అంగీకరింపవలయుననియు రోక్విజిల్లాలో మద్యపానములను పూర్తిగ నిషేధించవలయుననియు యునుకుబా గా రొక తీర్మాన ముపాదించిరి. మంత్రిగారు తీర్మానమును ఆక్షేపించుచు ప్రజలలో మద్యపానము క్లిగింపుడు మద్యవిక్రయమును నిషేధించుటలన నుజుమలేనని చెప్పిరి. తీర్మానము అధికసంఖ్యాకులచే నిరాకరింపబడెను.

సభ లేపడిననువరకు ఆపు చేయబడెను. (అ. ప్రె.)

అ. భా. కాం. సంఘము - బర్మా ప్రతినిధులు
రంగూను, డిసెంబరు 10:—ఈ నెల 5 వ తేదీ జరిగిన బర్మారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమున క్యూసునుండర చక్రవర్తి కె. యల్. వారిసుగార్లు బర్మా ప్రతినిధులకు ఆభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నుకోబడిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

మద్రాసు జిల్లా మ్యూనిసిపల్ చట్టము

విశాలముగా మగ జిల్లా మ్యూనిసిపల్ సవరణ చట్టమును, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారిదివరకు మదరాసు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టియుండిరి. ఇది సెలెక్టు కమిటీలో గూడ విచారణపడెను. కాని, దీని విచారణను నిలిపివైచి, ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన మరెయ్యకసవరణచట్టమును, శాసనసభవారు విచారణపలసి వచ్చెను. ఈ చట్టము గూడ సెలెక్టు కమిటీ విచారణనుండి బయల్పడెను. ఈ వారపు ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజెట్టులో, సెలెక్టు కమిటీవారి రిపోర్టు ప్రచురింపబడినది. మంత్రి గారి సవరణ చట్టము, చాల సంకుచితముగ నుండెను. సెలెక్టు కమిటీవారు అనుకూలముగా మార్పులను ప్రవేశపెట్టి రని చెప్పవచ్చును. కాని, వింతపమున, నలువదిమంది సభ్యులలో, ముప్పదిముగ్గురు భిన్నాభిప్రాయములను ప్రకటించిరి. భిన్నాభిప్రాయమును మొదట ప్రకటించినవారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య, హిల్టన్ బ్రవును, రూథరుఫర్డు గార్లగుటచే, అధికారులకు సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు ఏమాత్రము రుచింపలేదని గ్రహింపవచ్చును. దీనిఫల మేమగునో ముందుగాని తెలియదు. సెలెక్టు కమిటీవారు చేసిన ఎచ్చు మార్పులవలన మ్యూనిసిపాలిటీల చట్టమును తిరిగి ప్రచురింపవలసి వచ్చెను. సవరణ చట్టము నామినేషనులను తొలగింపగోరెనను, యూరపియను ఆంగ్లో-హైందవ ప్రతినిధుల విషయమున మినహాయింపు గోరెను. కాని సెలెక్టు కమిటీవారి రిట్టిమినహాయింపును నిరాకరించిరి.

శ్రీలక్ష్మకును, ఆంగ్లో-హైందవులకును, యూరపియనులకును మరెకొన్ని సంఘములకును స్థానములను తప్పక ప్రత్యేకింపవలయు నని సూచింపబడెను. ఇట్టి పద్ధతి నామినేషనులకన్న కొంచెము మెరుగయినను, వీని చెడుగులు దానికిని కొంతవర కంటియుండును. ప్రతి వార్డుకును ఒకసభ్యు డుండవలెనని సెలెక్టు కమిటీవారు దెలిపినను, రిజర్వుడు స్థానముల నిమిత్తము మాత్రము కొన్ని వార్డులలో ఒకటి కన్న నెక్కువమంది సభ్యు లుండవచ్చునని సూచించిరి. ఇట్టి వార్డులలో స్థానములు ప్రత్యేకింపబడెను. యుక్తవయస్సు వచ్చినవారెల్లరికును వోటుండవలయు నని, సెలెక్టు కమిటీవారు చేసినమార్పు చాల ముఖ్యమయినది. ప్రధానమంత్రిగారి రిట్టి ఏర్పాటును తమ చట్టమునందు పొందుపరుపరయిరి. యుక్తవయస్సు వచ్చువారికి వోటింగు అధికార మిచ్చు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టుటకు, మ్యూనిసిపల్ సంఘముల కన్నను అనుకూలప్రదేశము లుండవు. మ్యూనిసిపాలిటీలలో ప్రజలు తమ బాధ్యతల సధికముగ గ్రహింపగలవారుగ నుందురు. ఇంతియగాక, సెలెక్టు కమిటీవారు సూచించినటులు, నిమ్నజాతులవారికి

గూడ ఎన్నికలద్వారా ప్రతినిధులు లభింపవలసి యున్నపుడు, సార్వజనిక నియోజనపద్ధతి లేనిచో, వారు తమ ప్రతినిధులను పంపజాలరు. అందుచే, సెలెక్టు కమిటీవారు దూర మాలోచించి, యిట్టి పద్ధతి నామోదించియుండుట, సంతోషప్రదము. మూడుసంవత్సరముల కొకమారు ఎన్నికలు జరుగుట ప్రజలకు భార మను వాదమును, సెలెక్టు కమిటీవారు రంగీకరింపరయిరి.

మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు ఎన్నికలనిర్వహణమును, చైర్మనుగారికిగాని, వైస్చైర్మనుగారికిగాని, మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలరులకుగాని ఒప్పగింపగూడదనియు, ఇతర అధికారులకు ఒప్పగింపవలెననియు, సెలెక్టు కమిటీ వారు చేసిన సూచన, మ్యూనిసిపల్ సభ్యులపట్ల అవిశ్వాసమును కనుబటచుచున్నది. అధికారుల కీ వ్యవహారములను వదలిపెట్టుట, ఆత్మగౌరవము గా జాలదు. మ్యూనిసిపల్ సభ్యత్వమును గోరువారు, నూరురూపాయల డిపాజిట్టును విధించుట, భావ్యముగ దోషదు. బీదలకుగూడ మ్యూనిసిపల్ సంఘములలో బ్రవేశించుట కవకాశ ముండవలయును. నిమ్నజాతులవారికి మాత్రము అట్టి డిపాజిట్టుతో బని లేకుండజేసిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్లు, గవర్నమెంటు ప్లీడరులు, ఆనరెబి మేజిస్ట్రేట్లు, మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు ఎన్నికలకు నిలువగూడదని నిషేధము యుక్తముగనే తోచును. రాజకీయనేరములకు గాని, నీతిబాహ్యముగాని నేరములకును గాని, శిక్షింపబడినవారికి సభ్యత్వానర్హత యుండగూడదని విధించుటలో, సెలెక్టు కమిటీవారు దూరదృష్టి జూపిరి. శాసనసభ కెన్నుకొనబడిన పిమ్మట, చైర్మను పదవిని వహించినవారు తమస్థానమును కోల్పోయెదరను నియమము, కొంత కఠినముగ గమనించినను, ఒక్క వ్యక్తి రెండు గౌరవపదవులను సమర్థతతో నిర్వహించుట దుర్లభ మని తెలుపనక్కరలేదు. రెంటిలో నొకదానినే నిర్వహించుట తమకును ఒరులకును గూడ లాభదాయకము.

సహకార సంఘమునకు వృత్తిపన్ను లేకుండజేయుట సమంజసముగ నున్నది. టీకాలను నిర్బంధముగ వైచుట పనికిరాదను భావము, యూరపు సంఘగూడ చాలకాలమునుండియు ప్రబలియున్నది. హిందూదేశమునందు గూడ నిర్బంధము పనికిరాదనువారు గలరు. అందుచే, సెలెక్టు కమిటీవారిట్టి నిర్బంధమును తొలగించి, టీకాలను వేయించుకొనువారికి మాత్రము తగినసాకార్యముల నొనగవలయుననిరి. కాని, స్ఫోటకవ్యాధి ప్రబలముగ నున్న మద్రాసు రాజధానిలో, నిర్బంధమును తీసివైచుట ఎంతవరకు సమంజసమో, శాసనసభవారు దూరమాలోచింపవలయును. మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు తీర్మానములను రద్దుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కీయదలచిన యధికారమును సెలెక్టు కమిటీవారు తొలగించుట సమంజసముగ నున్నది. మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు తీర్మానము, ప్రభుత్వముపట్ల ద్వేషమును పురికొల్పుచున్నదని చెప్పి, ప్రభుత్వమువారు దానిని రద్దుజేయవీలుండునటుల సవరణచట్టము ప్రతిపాదించెను. ఇట్టి ఏర్పాటును సెలెక్టు కమిటీవారు తొలగించుటయగాక, జిల్లా కలెక్టరుగారు మ్యూనిసిపల్ తీర్మానములను రద్దుచేయ వీలుండగూడదని గూడ తేటపరచిరి. ప్రభుత్వపు అంగీకారము కావలయునని ప్రతిపాదించబడిన చోటుల నెల్ల, అట్టిపదములను సెలెక్టు కమిటీ

వారు తీసివైచిరి. ప్రధాన మంత్రిగారు, యుక్తవయస్సు వచ్చినవారి రెల్లరికును వోటిచ్చుట పనికిరాదని, భిన్నాభిప్రాయము దెలిపియుండుట శోచనీయము. జిల్లా కలెక్టరులకు అసాధారణాధికారము లండవలయునని, వీరు వాదించుచున్నారు.

సి. సి. వేంకటపతిరాజుగారు, స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములకు పూర్తిస్వాతంత్ర్య మున్నగాని ప్రయోజనము లేదని చాటుచున్నారు. సెలెక్టు కమిటీవారు సంకుచిత మగుచట్టమునందు కొన్ని మార్పుల గావించినను, ఇంకను ఎక్కుడు మార్పుల గావించుటకు వీలుండదు. సెలెక్టు కమిటీవారు సూచించినమార్పుల గాంచి, ప్రభుత్వమువారు మరియొకవిశాలచట్టమును ప్రవేశపెట్టుట యుక్త మగును. స్థానిక స్వపరిపాలనము చక్కబడునెడల, రాజకీయ స్వపరిపాలనము లభించునని చిలుకపలుకుల బలికెడివారు, సమయము లభించినపు డయినను స్థానిక స్వపరిపాలనమును విశాలపరచుటకు యత్నింపకుండుట విచిత్రము. వీరికి ఏ విధమగు పరిపాలనమును విస్తరింపజేయుటయు బనికిరాదని విదితమగుచున్నది. జే. ఎ. జేవినుగారికి నియోజనాధికారమును విస్తరింపజేయుట బాత్తుగ బనికిరాదు. జేమ్సు, హియర్ ననుగార్లు సార్వజనికనియోజనాధికారమును ప్రతిఘటించుచున్నారు. సర్. పాత్రోగారు, మైనారిటీ సంఘములకు రిజర్వేషను పద్ధతి పనికిరాదనిరి. నామినేషను పద్ధతియే, వీరికి మేలని తోచుచున్నది. యుక్తవయస్సు వచ్చినవారికి వోటు అధికారము నిచ్చుట పాడి గాదని, వీరు దెలుపుచున్నారు. కాని జనసామాన్యమునకు వోటింగు అధికారము లేనిచో, వారు తమ బాధ్యతల నెటుల గుర్తింపగలరో తెలియదు. బ్రాహ్మణేతరక్షేమము గోరు నాయకు లిట్టి ఏర్పాటును ముఖ్యముగ నామోదించి యుండవలసి నది. కాని, వారటుల గావింపకుండుట, భావ్యముగ దోషదు.

భిన్నాభిప్రాయములను దెలిపిన సభ్యులు పెక్కు త్రోవల ద్రొక్కిరి. వీరిలో వీరికి ఏకీభావము గనుపించుటలేదు. చైర్మనుగారిని ఎన్నికొనుటకు, వోటులకే హక్కుండవలయునని, ఆదినారాయణచెట్టి గారు దెలిపిన యభిప్రాయము సమంజసముగ గన్పట్టును. కాళేశ్వరరావుగారు, సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టుతో చాలవర కేకీభవించుచున్నను, కొన్ని ముఖ్యమగు మార్పులను సూచించిరి. ఎన్నికల నిర్వహణము, అధికారులకు ఒప్పగించుట పనికిరాదని వీరు స్పష్టపరచి, మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలులను రద్దుజేయుటకు, ప్రభుత్వమునకు గల యధికారమును తొలగింపవలెనను విషయమును సెలెక్టు కమిటీలో చర్చింప వీలులేకబోయె నని, కాళేశ్వరరావుగారు విచారించుచున్నారు. పన్నులను విధించుటకు, పన్నులకు సంబంధించిన అప్పీళ్లను వినుటకును ప్రభుత్వమువారి కధికార ముండుట, స్వపరిపాలన సూత్రములకు భంగకర మని, కాళేశ్వరరావు గారు స్పష్టపరచిరి. కాంగ్రెసు పక్షేతర సభ్యులు, స్థానికస్వపరిపాలన మికముందు గూడ సంకుచితముగ నుండవలయునని సూచించియుండ, కాంగ్రెసుపక్ష. సభ్యులు విశాల మగు సంస్కరణములను సూచించి, ఉదారభావమును వ్యక్తపరచిరి. శాసనసభవారు సెలెక్టు కమిటీవారుచేసిన విశాలమగు మార్పుల నామోదించి, అవసర మగు

అక్షో, దీపం 11:—నేడు జరిగిన అక్షోవిశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రవాసంనకు సర్ మాల్కమ్ మెయిలీ (గవర్నరు) గారు అధ్యక్షుల పనించిరి. సర్ ఫిలిప్ హార్టన్ గారు పట్టభద్రులకు పవ్యసించిరి. సభాంతమున వైస్ చాన్సలరు డాక్టరు ఎమ్. బి. కెమిరాల్ గారును, కెమిరాల్ సరియు నధకు హాజరయిన అధిష్ఠులకు విందుచేసిరి. (అ. | తె.)

శ్రీమతి దామెర్ల కమలరత్నంగారు
రాజమండ్రిలో స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.
కాతేజిలో లెక్చరరు డి. వెంకట్రావు ఎం.ఎ.గారి భార్య.
(ఎస్. వి. ఎ.)

రాజప్రతినిధిగారికి కార్పొరేషనువారి సన్మానము

కాంగ్రెసు పక్షమువారు సభను బహిష్కరించుట

రాజప్రతినిధి సమాధానము

బాలభట్ల సన్మానము

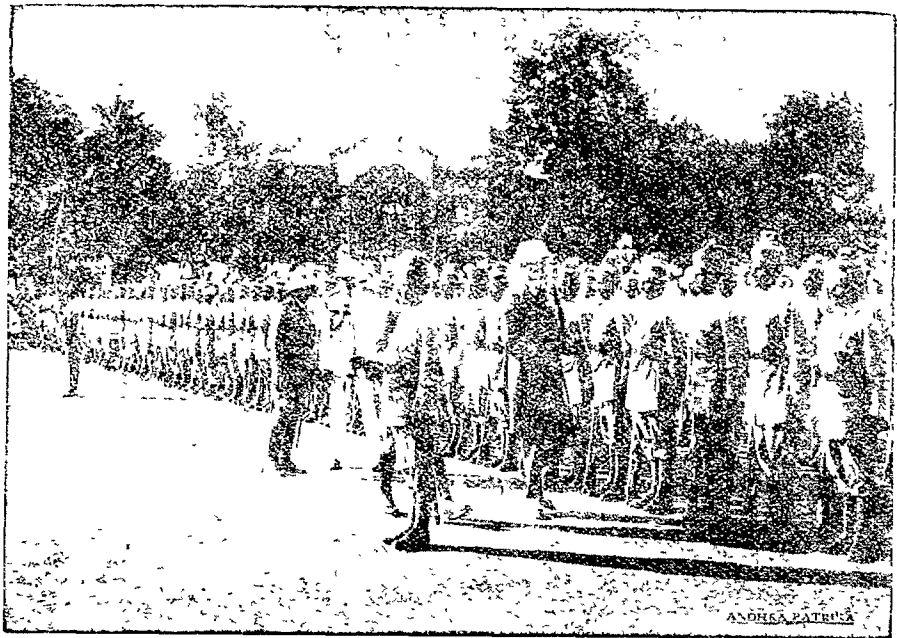
ఈ ఉదయము 8-30 గంటలకు రాజప్రతినిధి ఇర్విను ప్రభుత్వగారికి చెప్పుపురి కార్పొరేషనువారు సన్మానప్రత్యమును సమర్పించిరి. కాంగ్రెసుపక్ష సభ్యులందరూ సభకు హాజరుగా కుండ బహిష్కారము గావించిరి. మొత్తము 50 మంది సభ్యులలో 24 రు మాత్రమే సభకు హాజరైరి.

ఉదయము 8 గంటలకు, కార్పొరేషను భవనమున కియలై తుల ఫర్లాండు మారమువరకు వీనులు జనులచే క్రిక్కిరియించెను. పోలీసు బందోబస్తు, ఏర్పాటులు కడు జాగ్రత్తగా గావించబడెను. ఆశ్వమేనికులు వీధులంతటను తిరుగుచు రాక జాకర నిపుఁముగ నిర్వహించుచుండిరి. 8-30 గంటలకు రాజప్రతినిధి దంపతులు శ్రీ. మద్రాసు గవర్నరు ప్రాసీ ప్రభుదంపతులు, ఉంగరైకపరిశ్రేతులై కార్పొరేషను భవనమున ప్రవేశించినంతనే వెలుపలివ్యామువద్ద బాలభట్లలు రాజప్రతినిధిగారికి స్వాగత మొసంగిరి. సర్ సి. వి. రామస్వామి అయ్యరు, న్యాయమూర్తి, ముత్తై వేంకటరెడ్డి రావు గార్లు బాలభట్లదండలలో ఇర్విను ప్రభుత్వ సాహస్యించిరి.

బాలభట్లలకు సమాధానము

రాజప్రతినిధిగారు బాలభట్లల సన్మానమునకు సమాధానమొసంగుచు బాలభట్లదండలము భారతదేశమునందలి వివిధ సంఘముల నేతృత్వవంశజేయులకు గల సాధనములలో నొకటియని నమ్మించునట్లు చేయుచున్నందున గూర్చి తాము సర్వధా శ్రద్ధవహించియు యున్నామనియు, ఈ యుద్ధమాభివృద్ధిని చ్చయుముగా వీక్షించుటకై అనవశ్యము లభించినపుడెల్ల నిట్టి తరుణములను గోల్పోకుండుమనియు, ఈ యుద్ధముమొత్తటి వికమత్యభావమును పెంపొందజేయునో ప్రజలందరూ తెలిసికొనెదరని విశ్వసించుచున్నామని పలికిరి. ఉద్ధమవిజయము వాించుచు, ఉద్ధమనిర్వాహకుల నభినందించిరి.

పిమ్మట కార్పొరేషను అధ్యక్షులకు శ్రీ. వి. రామస్వామి మొదలియారు, కమిషనరు కాన్ రాన్ స్మిత్తుగార్లును గవర్నరుదంపతులు ముందునుచుండగా ఇర్విను ప్రభుత్వగారు కార్పొరేషను సభాభవనము ప్రవేశించి ఉచితాసనముల దాసీ పడెరి. శ్రీ. సి. రామస్వామి మొదలియారు గారు, తిరిగి స, ప్రాసీ ప్రభుదంపతుల సున్దరకూలాలంకృతుల గావించి అనంతరము ఇర్విను ప్రభుత్వ గారి యనుమతి పొసి కార్పొరేషనుసభివారి తరపున సన్మానప్రత్యమును సమర్పించిరి.

మదరాసునకు ఇర్విను ప్రభుని రాక వైస్రాయిగారు ఎగ్జూరు ప్రేషనువద్ద రైలుదిగగనే పోలీసుదళమును పరిశీలించుట (వె. భో. వి.)

సన్మానప్రత్యము

ప్రప్రథమమున ఇర్విను ప్రభు దంపతులకు ఆహ్వానమొసంగుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే మొట్టమొదట స్థాపింపబడిన పురాతనస్థానికస్వపరిపాలనా సంస్థలో నొకటియైన నీ మద్రాసు పురపాలకసంఘ పాలనానిర్వహణమందు తామెంతయును తూహలులమైయున్నామనియు పట్టణముయొక్క ఆరోగ్యమును పరిసభితము అభివృద్ధిచేయుటయందు నగరవాసుల సౌఖ్యముల హెచ్చుజేయుటయందును తదితర అభివృద్ధికరములకు ప్రజాహితకార్యములందెల్ల తమకు ప్రభుత్వమువారియొక్క సంపూర్ణసహకారాదరణ లుండు టావశ్యకమని తలంచుచున్నామనియు ఆధునిక సౌకర్యములకై ప్రజల అభిలాషలతోబాటు తమ బాధ్యత లధికమాయెననియు ఇప్పటికే సర్వవిధములగు పన్నులు అధికముగా విధింపబడెననియు పట్టణమందలి పౌరులపై పన్ను భారము ప్రస్తుతముకంటె అధికముగానుండునట్లు బర్మిన్గ్ పన్నును విధించుట కధికార మొసంగవలసినదిగా అధికారులను ప్రార్థించుచుంటిమనియు, కాని, కొన్ని సంవత్సరములక్రితము భారతప్రభుత్వము వారిందులకు సమ్మతింపజాలకపోయినదియు ప్రస్తుతమీ విషయమును పునర్విమర్శ గావించి బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుటకనుమతింపవలసినదిగా కోరుచున్నామనియు సార్వభౌమునకు తమగాధనుగు ప్రభుభక్తిని ప్రకటించుచున్నామనియు సన్మానప్రత్యమందు చెప్పిరి.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము

వివిధ ఇర్విను ప్రభుత్వ గా రీక్రిందసమాచారము నొసంగిరి. "అనేక ప్రధానపట్టణములకు, పెక్కుండ్రు ప్రముఖులకు, రమణీయములకు కొన్ని దృశ్యములకు వీక్షించుట కవకాశమొసంగిన మదరాసురాష్ట్ర సర్వలనుమ రాజధానియై పట్టణమును చెప్పుపురియందు విచ్చేయుటతోడను, నేటి ఉదయము తమ కొసంగబడిన ఆహ్వానముతోడను సుఖపరసమై సందేసు దంపతు లిరువురమును యెల్లయెడల ప్రత్యక్షములగు సుహృద్భావముల నెంతయు కొనియాడుచు, మమ్మ సాదరమగ నాహ్వానించినందులకు మీకును, మీద్వారా మదరాసు పౌరు లందరకును మావందనము లర్పించుచున్నాము. చెన్నై రాష్ట్రము యొక్క చూత, వర్తమాన చరిత్రయున్న, మదరాసువారు ప్రజాశీతములలో వివిధశాఖలందు గాంచిన జైన్మత్యమును, సారస్వత, కాస్త్రుకల విషయములందు మీరు బడసిన ఆభ్యున్నతిని వినినందున ఇట్టివానికి నిలయమైన ఈ దేశమును, దేశపరిశితులనుకొంతవరకు స్వయముగా చూడవలెనను యభిలాష మాకు బాడమినది ఈపట్టణమందు నేను స్వయముగా శ్రద్ధ వహించుటకు మరొక కారణము గలదు. ఆదేదన నాసన్నిహిత పూర్వగులలో నొకరు 18వ శతాబ్దపుయుద్ధములలో ఫ్రెంచిఅధిపతులతో నావిక దళమునందు చంపబడిరి. ఇటులే వారికి ఉత్తరక్రియలు గావించబడెను. కావున మేమీ నగరమందుండు స్వర్ణకాలములోనే మేము చిరకాలమునుండి జూడ నభిలషించినట్లు గాంచి అమూల్య మగు మానవ పరివరముల గావించుకొందుము.

బర్మిన్గ్ పన్ను

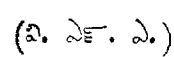
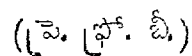
కార్పొరేషను సమస్యలు, బాధ్యతలగుర్చి చెప్పట లో బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుట మాలముగా ధనమును నేకరించుటను గూర్చి వివరించుచుంటిరి. మీ పట్టణపౌరులపైపన్ను

భారమును తగ్గించుటకు మీ యభిలాష నెంతయు ప్రశంసించగలనుకాని, 18 సంవత్సరములక్రితము మీరుగావించిన ఇదేనూచ నకు ప్రతికూలముగా భారత ప్రభుత్వమువారు గావించిన నిర్ణయమునకుగల కారణములను మరొకతూరి పరిశీలించినపిదప వెనుకటి నిర్ణయమును మార్చుటకావశ్యకమైననూతనపరిశీ తన లేవియు కలుగలేదని చెప్పుచునెచ్చుచున్నది. శ్రద్ధపట్టణముల విషయములలో బ్రయాణికులపై స్వల్పముగు బర్మిన్గ్ పన్నును విధింపవచ్చునని "పన్ను విచారణసంఘము" వారు అభిప్రాయము చెల్పియుండుటయు, కలకత్తా, రంగూనుపట్టణములం దిట్టిపన్ను విధింపబడుచుండుటయు యధార్థమే. కాని ఈ రెండుపట్టణములందు గల ప్రత్యేకపరిశీతులు మద్రాసునందుగూడ యున్నటుల భారత ప్రభుత్వమువారికి గోచరముగుటలేదు. మరియు బర్మిన్గ్ పన్ను విధించుటవలన కలిగెడి లోపములను పరిచేయగల పరిశీతులు నైత మిటులేవు. ఈ పన్నును విధించుటకు ముఖ్యము గా చూకు కన్పించు ఆక్షేపా లేవనగా ఈ పన్నును వసూలుజేయు పని రైల్వేకంపెనీలకు న్యాయముగా చెందినదిగాదు. మరియు నీపన్ను విధించుటవలన రైల్వేపర్యాణికుల సంఖ్యలగునాని, వారి కేటగిని తగ్గిపోవుటచే రైల్వేపై విధింపబడిన పన్నుగ నుండగలదు. రైల్వే కంపెనీలవారితో మనము గావించుకొనిన కాంట్రాక్టులు రైల్వేవారు పురపాలకసంఘముల కిట్టివిధులను నిర్వర్తించి పెట్టవలెనని నిర్ణయించుట భారతప్రభుత్వమున కధికార మొసంగబడుటలేదు. మరియు ముఖ్యముగు యాత్రాస్థానములై, వివిధ ప్రాంతములనుండి అరుదెంచు ప్రజల కొరకు పట్టణ పారిశుధ్యతాది విషయములకై విశేషముగు ధనము వెచ్చింపవలసిన పట్టణములందె యిట్టిపన్ను సమర్థనీయమని మాయభిప్రాయము. కావున ప్రస్తుత స్థితియందు మీరు గావించిన మానవ భారత ప్రభుత్వమువారికిరంపజాలరని చెప్పుటకు విగచుచున్నాను.

కాని ఇతర స్థానిక సంఘములందుండు రైల్వే మీనగరపాలక సంఘ విషయములందుగూడ ప్రభుత్వమువారి రత్నంత శ్రద్ధ వహింపగలరనియు, మీ కోర్కెలును, మీ చిక్కులన్నియును స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచేతను, నూతనముగ నేతెంచెయున్న మీ గవర్నరుగారిచేతను సాదరముగ నాలోచింప బడగలవనియు మీకు ధృవముగా తెలుపగలను.

"మీరు సన్మాన ప్రత్యమందు తెలిపినటుల ఈ కార్పొరేషను పరిపాలనా విధులు చాలా పురాతనకాలమునుండి పారంపర్యముగా వచ్చుచున్నవి. ఆకాలమునందీ పురపాలక సంఘము కడు శైశవావస్థయందుండెను. కాని తమ ప్రధానాచార్యులలో నొకరి పేరుట నామకరణము గావించబడిన కొలు (ఫార్ట్ నెంటువార్డి కొలు) మరొక శతాబ్దములో మిగుల ప్రాముఖ్యముగ స్థానమైన దేశమునందె కుగ్గుడు బలముగలిగిన పాశ్చాత్యజాతికి గలయము కావలసియుండెను. అప్పటినుండి మదరాసు బహుళముగా విస్తరించినది. మీ సమస్యలు వేలు లక్షల ప్రజలకు సంబంధించినవై మిగుల ప్రధానములైయున్నవి. వివిధములగు స్వకార్యములందు నిమగ్నులై వానికి తోడుగా నిట్టివిధులను నిర్వర్తించు ప్రజానేతరులగు మిమబోంట్లను గాంచి, నా సంతసమును చెల్లింపుట నాకు మిగుల ప్రీయతమగు కార్యము. అందుచేతనే నేడు నేటి ఉదయము నాయాగమనమున మిమ్మలందర పిక్షించట నాకపరి మితానందమును జనింపజేసెను. మీరు నిర్వహించుచున్న ప్రధానమగు నీకార్యమున కభివృద్ధిని గోరుచు, మీ నిర్వాహకత్వమున నీ మహాపట్టణము ఇప్పటివలె ఉన్నత స్థితిందునుగాక యని ఆసించుచున్నాను" అనిరి. (కరతాళజ్వలము.)

పిదప ఒకరొకరుగా సభ్యులైరును పరిచయము గావించబడి కరస్పర్శల నందుకొనిరి. అంతట సభ ముగిసెను.

మొట్టమొదట, మద్రాసు గాఢజ్యోతిషము వాగను, దక్షిణ
ఇండియా రాలుచున్నందున వానిని సులభముగా నాస్యము
పరచుటకు లంపటేని, కలిసి రా ప్రతినిధి ప్రద్యుష్టమునందు
మునరానువజిక్కుంగవులతో కలిసి వారుచేయునవియముగ న్నయ
ముగా వినుభాగ్య మట్టిసంహతు సంశయమును వలెబుచ్చిరి. వాని
బాధిష్ఠ్యము కుండలసిన లక్షణములగురించయు, వివేకమును
గురించయు, రాజప్రతినిధి కొంత విపులముగ ప్రసంగించుచు,
వాణిజ్యాభివృద్ధికి, విశాలవృష్టియు, దేశము సుస్థలయంద
గుంచుటయు అవసరముని నుజిరి. ఈ దేశమున నాస్యలపప్రక్షా
నర్పించినందు వాణిజ్యసంఘములునునుండి, అట్టి విశాలవృష్టి
తోడనే పరిచేయుచున్న వను విషయము, వారిన్యాగతపరైము
లందుకాపొందించు సుస్థలాలలర సృక్ష్మకడగలదు. వ్యవసాయము
వృద్ధియొక్క అవశ్యకతను గురించయు, వ్యవసాయపు రాయ
కములనుబా లొనర్చిన కృషిని రేఖ్యరీతుగా నా ప్రభుత్వము
చూచు కైకొనిన చర్యగాను, అమోచించుచు నుచునుకొనక
ములట్టి విశాలవృష్టిని గనబరచుచున్నది. భారతదేశము
భాగ్యము, వ్యవసాయముని సంపదమైననే అభారపడి యున్నది.

అను ప్రాకృతికములలో చాలికలకును దానియందును భా
గము లభించులాగున కావనవలయును. అందుచేతనే తీసికొనిన
చరిత్రమునందు, వర్త మాది వైవిధ్యమును, స్త్రీల పరిశిష్టము
ను, నీటి విమాన ప్రవహమును, కొన్ని 'యోగములతో' భాగ
పడుచున్న వృక్షమును విచారించుచున్నాము.
అటు స్త్రీకి సంకులములందు ఒకశాసనమును ప్రతిపాదించుచున్నా
ము, సభవారు తీర్మానించిరి. (అ. పే.)

మద్రాసు మహమ్మదీయ సమితి

మైసూరుగారికి సమర్పించిన స్వాగతపత్రము
మద్రాసురాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సమితివారు నేడు మైసూరుగారికి సమర్పించిన స్వాగతపత్రమునందుగల యంశములు యీదిగున సంగ్రహింపబడినవి.

దక్షిణభారతదేశమున కంతకును ప్రాతినిధ్యము వహించి యున్న మహమ్మదీయ రాజకీయ సంస్థయగు మద్రాసు రాష్ట్రీయ మహమ్మదీయ సమితియొక్క సభ్యులమగు మేము మిమ్ములను యీ సగరమునకు హృదయపూర్వకముగా స్వాగతమివ్వఁచుచున్నాము.

ఈ సందర్భమున మేము శ్రీ బాప్తి చక్రవర్తిగారి యాశీర్వాదము స్వగతజేయించుదురు మాయొక్క సంతోషమును ప్రకటించుచున్నాము. శ్రీ చక్రవర్తిగారికి సంతూర్ణాయుగాశీర్వాదములను ప్రసాదించుగాకయని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాము.

భారతీయుల రాజకీయధర్మములతో విశుత సంతూర్ణ సానుభూతిగలవని మేము గ్రహింపమును, యీ సందర్భమున మీయెదుట మాయొక్క కష్టములను కొన్నిటిని విన్నవించుకొనుచున్నాము.

1920 లో సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జిపదవినుండి విరమించిన తరువాత నేటివరకును ఒక్క మహమ్మదీయడయినను సరకువదికి నియమింపబడక పోవుట వలన యీ రాష్ట్ర మహమ్మదీయులను గొప్ప అన్యాయము జరిగినదనియు, యికముందు త్వరలోనే రాబోవు ఖాళీకి మహమ్మదీయుల నొకని నియమించి మహమ్మదీయుల న్యాయమర హక్కులనుకాపాడెదరుగాకయని, యిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము.

మరియు, యీ సందర్భమున మేముకొక విషయము గూర్చి ప్రస్తుత నిజస్థితిగతులను మీయెదుట బెల్లించుచున్నాము. 1921లో జరిగిన మలబారు పిత్తూరియొక్క ఫలితముగా నేటికి నిగూడ కలకాలది మాపిల్లా ప్రజలు మారస్థలములలో నిర్బంధించబడి కారాగృహభాగల సమర్థించుచున్నార కాని, మలబారులో ప్రస్తుతము సంపూర్ణకాంత మేర్పడియున్నది గావున పిరిసందరిని విడుదల గావించి తమ స్వగృహములకు పంపివేయుట శుభ్రులు గావించుకొనకయి మిమ్ము వేడుకొనుచున్నాము. ఈ సందర్భమున మిమ్ము పిత్తూరి పట్టణము, అండమానుల కాలపై జేమను స్త్రీమును, కొట్టివేయవలెనని మిమ్ము ప్రార్థించుచున్నాము. మరియు, మలబారు పైను పాటు దోమలో మా పిల్లలను చేర్చకపోవుట చాల అన్యాయమని విన్నవించుచున్నాము.

ఇక భారతదేశ రాజ్యాంగము విషయమున మాయోప్రాయము నిచ్చుట యెఱుఁపుచున్నాము. మాంటుగర్డె సుసర్పరణముల యనుభవముబట్టి భారతదేశపు రాజ్యాంగము సమాఖ్య పద్ధతి మీద నే యేర్పడవలెనని మాయభిప్రాయము ఈ విధానముక్రింద మహమ్మదీయులకు తోవ ప్రాతినిధ్యముండవలెను. ఇట్టివిధానము మూలముననే భారతదేశము వికమత్వముతోను శాంతిముతోను అభివృద్ధిగాంచ వలసను మా దేశమునకు త్వరలోనే రాబోవు యెట్టి రాజ్యాంగమునందయిన మహమ్మదీయులకు తగిన ప్రాతినిధ్యముండుట అత్యవశ్యకమని మీరు బ్రతిభు ప్రభుత్వమువారికి స్పష్టముగా యెఱుపవలెనని విన్నవించుచున్నాము. పరమేశ్వరును మీకాయుగాశీర్వాదముల నొసగుగాక.

శ్రీ టి. ప్రకాశంపంతులుగారు అసెంబ్లీలో

ఉపపాదించబోవు తీర్మానము

రాబోవు సామర్థ్యశాసనసభ సమావేశమున ప్రస్తుత టి. ప్రకాశంపంతులుగారు, యం. యల్. ఏ. యొ క్రింది తీర్మానమును ఉపపాదించబడిన తీర్మానము నోటిను పఠింపి.

“పోస్టు, ట్రెలిగాపు డైరెక్టరు అధికారము క్రిందనున్న పోస్టు శాఖయందు 1927 ను. జూలై 19 వ తేదీని వెలుపడిన గవర్నమెంటు ఉత్తరవుననుసరించి అమలులో పెట్టబడిన సెలెక్షను గ్రేడు షెడ్యూల్ యీశాఖలో పనిచేయుచుండు 40 యేండ్లకన్న పుస్తకములవారికి మాత్రమువర్తించవలెననియు 40 యేండ్లకన్న పుస్తకముల ఉద్యోగులను యీ షెడ్యూలుండి మినహాయించవలెననియు అలా అధికారులను యీ సెలెక్షను గ్రేడును వారి ఉద్యోగ సార్వీసును బట్టియు అర్హత బట్టియును ప్రామాణ్యము గావించవలెనని అసెంబ్లీవారు గవర్నరుజనరలు గారికి సిఫార్సుగావించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

తుపాను మరల వీచుట

పెద్దచర్లము

(వైరెస్)

రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—రాత్రి 11:30 నుండి తీవ్రమల్పమును క్షిణిదిశ నుండి తుపాను వీచెను. పెద్దచర్లము పరిసరము, వాతావరణము అనుకూలముగానే యున్నది. భూమిపై గాలివీచుచుండెను. ఇంగ్లీషు—చలలో నేటియుదయము కొంచెము తుపానుగా నుండెను. సముద్రము కల్లోలముగనుండెను. తుపాను వీచుచునేయుండు సమయమున, నౌకావస్థములు నిన్న తక్కువగానే లెక్కవేయబడెనది. సోమవారము లెక్క 21, నిన్నటిరోజున 7 మాత్రమే క్రిందటివారము అత్యున్నతముననున్న పెద్దకాకలు నేడు నిరపరమగు నున్నవని యెఱుఁపుచున్నారు. శ్రీయునది వరదలను బాగ్రతగ కనిపెట్టిజూచుచున్నారు. బాగ్రతగానే ప్రవర్తించుచున్నగు నిరుదు వరదల ఏత్తే ఇప్పుడు గూడ ఘోరప్రదేశములందు గూడగలదు. కేఫో లేక రెండుకోజులలో మరల వరదలు పోగనను. గ్రోవీవరు రోడ్డులో నదిదగ్గర గట్టలను బలపరచిరి. ఆ ప్రదేశములం దున్న ప్రజలకు వరదలు ఎప్పుడు బాగ్రతగనుండుదని హెచ్చరించు అవసరములేక పోయెనది. మెయిడెక్ హెడ్ నది దగ్గర చుట్టుప్రక్కల గ్రామముల వరదలయ్యమై యున్నవి. యుగ్గామై, హిమరుగర్ల మైదు, మాంటుగూరి మైదు, సోమరెప్పలలో గొప్ప వరదలు ఏర్పడినవి. సోమరెప్పలలో 300 మందికి కొంపలు లేవు.

సింగపూరు నౌకాశయము

(వైరెస్)

రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—సింగపూరు నౌకాశయమున ఆఫ్రికేయనలెను తీర్మానముచే పనిచేయువారిని తొల్యుట పడలేదని కామర్సులో అలగ్నాండుగురు (అక్టివైటీ) యధికారి) చెప్పిచెను. కంట్రాక్టులతో పనిని ఆఫ్రికేయ నిశ్చయించితిమని చెప్పలేదని.

లండనులో హై కమిషనరులు

లండనులో నున్న హై కమిషనరుల ప్రతిపత్తిని మార్చుటచందిరాయని యడుగ, ఈవిషయమై ఆయా దోషినియను ప్రభుత్వమువారి ఆలోచింపవలెనని దోషినియను సహాయంబు తెలిపెను. ఆయా ప్రభుత్వములతోగల ప్రతిపత్తి నిచ్చుటకు బ్రతిభు ప్రభుత్వమున కెట్టియధ్యంతరము లేదని.

క్యాంటన్ పోరాటమునుగూర్చి తనకేమియు ఇట్టిలేదెలియలేదని విదేశాంగమంత్రి హెండర్సనుగారు చెప్పిరి. కాని, 8 తేదీని క్యాంటన్ ప్రభుత్వముయొక్క సేనలు వెనుకకు మరలుచున్నవి. తెలియుచున్న దిది. ఆరోజున క్యాంటన్ లో నెహ్రూగారే యుండెనది. అనంతరమునా నైర్యులను అటు బ్రతిభువారివరకు వర్షముచేసితిమని.

చీనా పోరాటము

(రూటరు)

లండన్, డిసెంబరు 11:—పీకింగ్ హ్యూకో, టేక్ షిన్ హ్యూకో ఇరువురూరు దగ్గరను, క్యాంటన్ ను 27 మైళ్లు ఉత్తరముగాను ప్రభుత్వ సేనలును, విప్లవ సేనలను తీవ్రముగ పోరాడినవియు క్యాంటన్ నుండి జూలీయ ప్రభుత్వ వైర్యములు పంపబడెనవియు హ్యూకో హ్యూకో యెఱుఁపుచున్నవి. క్యాంటన్ ను అప్పకలు తులగాతులతో నింకిపోవుచున్నవి.

కాబూలులో బ్రిటిషు ప్రతినిధి

(రూటరు)

లండన్, డిసెంబరు 11:—కాబూలులో ఏర్పాటులు పూర్తి అయినవెంటనే పూర్తి బ్రిటిషు ప్రతినిధిని నియమించెదమనియు అయితే కొంతకాలమునకు ఇది జరుగజాలనని హెండర్సనుగారు చెప్పిరి.

భారతదేశపరిస్థితులు

ఇందికేపు ప్రభువు

(రూటరు)

రుగ్వీ, డిసెంబరు 11:—ఇందికేపు స్త్రీము నేవిగేమకు కంపెనీవారిక సమైక్యతను వహించిన ఇందికేపు ప్రభువు భారతదేశ పరిస్థితులను గూర్చి తన భయమును యెఱుఁపుచు ఇందికేపులో ఆంధ్రదేశమునకు కారణము నూహించుచున్న అయిదుగురు సభి. చిత్రగారిబిల్లు ఇందికేపు అభివృద్ధికి చిహ్నకరమనిరి. ఇందికేపులో పెట్టుబడి చాలవరకు బ్రతిగువారిది. అట్టిమేదుల బ్రతిభువ్యాపారమునకు ప్రతిభుగముగ హాజరైయు ప్రవేశపెట్టిరే ఇందికేపు వరకు పోవు సభి.

వక్రిపు; ప్రధాన న్యాయమూర్తిపదవి

(రూటరు)

లండన్, డిసెంబరు 11:—ఇందికేపులో హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగ వక్రిపు ఉండునన్ను నని మేజరు గ్రాహం పోలుగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును మొదటిపర్యాయము కామన్సునధివారు ఆమోదించిరి.

వాతావరణస్థితి

1929 సం॥ డిసెంబరు 12-వ తేదీ గురువారము

మత్స్యములు	మీసము	మీసము	మీసము	మీసము	మీసము
మీసము	మీసము	మీసము	మీసము	మీసము	మీసము
గోపాల్ పూర్	82	63	...	25.7	+ 13.3
విశాఖపట్టణము	81	64	...	10.3	— 1.2
కాకినాడ	81	66	...	7.2	— 6.5
మచిలీపట్టణము	82	66	...	5.1	— 9.2
కర్నూలు	87	58	...	3.9	— 0.8
బళ్లారి	84	62	...	8.9	+ 2.7
అనంతపురం	6.0	0
కడప	88	63	...	9.9	+ 1.3
నెల్లూరు	85	68	...	18.6	— 2.3
మద్రాసు	84	67	...	24.5	— 4.1
కడపూరు	88	70	...	29.5	+ 0.1
వెల్లూరు	82	—	...	15.1	+ 0.4
నెలమ	85	66	...	7.7	— 3.0
గోయంబట్టూరు	84	66	...	8.1	— 2.5
తిరుచనాపల్లి	84	72	...	16.0	+ 2.5
నాగపట్టణము	82	78	...	30.8	— 1.9
మధుర	83	78	...	17.5	+ 4.2
పొంబక్	81	73	...	34.3	+ 9.7
పొలంకోట	0.2	19.4	+ 3.8
తిరువేండ్రము	84	74	...	20.5	+ 2.1
కొచ్చిర్	86	74	...	31.9	+ 11.3
కాకినట్టు	91	63	...	11.0	— 5.0
మంగుళూరు	93	69	...	18.1	+ 7.2
మంగుళూరు	73	58	...	9.7	+ 0.6
మైసూరు	74	55	...	8.0	— 4.6
కొడైకనాల్	62	50	...	28.0	+ 7.1
కూమాల్	63	45	...	24.0	...

వర్షాధిక్యము:—విశాఖపట్టణములో రాత్రి నేటికి

డిగ్రీలు తక్కువ

డక్టర్:—బహుళవర్షలో పగటివేడిమి 12 తక్కువ.

కర్నూటకము:—శీతోష్ణస్థితి మామూలుగనున్నది.

ఎ. ఎ. నారాయణమూర్తి,

సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

మదనపల్లె

(ఒకవిలేఖరి)

సన్మానము

డిసెంబరు 8-త్రయిత కవిత్వ సరసింహ శర్మగారు బెజవాడ భీమరాంబా మల్లేశ్వరస్వామివారి సమాజము తరపున నెలకొల్పబడిన భక్తి వ్యాసరచనా సంఘి పోటీ పరిక్షయందు ప్రథమ పారితోషికముగా బంగారు పతకము బహుమతిగా పొందూ సమాజమువారి శ్రగద్ధిత పరిక్షయందు ప్రథమముగా ముగ్ధులై ఏబది రూపాయల బహూకృతి పొందినారు. ఈ పాఠశాల ఆంగ్లపాఠమువారు ఉన్న వ్యాసరచనమునకు రచన పాఠమును బహుమతిగా పోటీ పరిక్షయందు ముగ్ధులు ఇంజనీరి మీన కృష్ణమూర్తి ప్రాయలు, ఇట్టి మీన సుమారు కొందఱు స్త్రీల సహాయముగా (Telugu Tutorial Home) అను కేంద్ర నోక సరస్వతి మండలము కేంద్రము ఆంగ్లభాషపై సమాఖ్యము లగు ఉపన్యాసము లొసంగి యీ యేడు ఇంటరు మీడియేట్ పరీక్షకు పాఠ పాఠ్య 2 పాఠ్య విద్యార్థులకు ఆమోఘసేవ చేసి యున్నాడు.

మీ గౌరవార్థము చేసినందు సాయంత్రము శ్రీ కృష్ణ విద్యాలయమున సభ్యులందరిచేతను అల్పాహారము దొంగ బడి ను. ఈ విందునకు ధియసాఫికల్ కళాశాలాధ్యక్షు లగు శ్రీయుత శ్రీరామకృష్ణ యం. ఏ. గారు తదితర సభ్యులగు నందఱును యుండిరి. నాటి కార్యక్రమముంతయు శ్రీయుత ఆర్. శేషగిరిరావుసంఘముగారి అధ్యక్షతన జరగబడినది.

కార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. ఒకరిద్దరు అత్యుత్తములైన శ్రీరామకృష్ణ అంధ్రపద్మములనుడివిరి. తదు పరి శ్రీయుత కలభండి, సుబ్బాశాస్త్రిలు-శర్మగారినిగూర్చి చక్కగా వర్ణించిరి మరియుతరు తమభావముల చెబుచుిరి. ఈ సందర్భమున వారియొద్ద విద్యుదాసిన ఇరువురు శ్రీ తిరుమల రెడ్డిగారు-శ్రీ రామకృష్ణగారు "కండరప్రదర్శనము" అత్యుద్భుతముగా కావించిరి. మీదప కావకలు సర్వించుట. పాఠ్య విద్యార్థులు తమ కృతజ్ఞతను చెబుచు ను విలసనల వస్తు అంశ కంపెనీవారి వస్తువాని ఒకరజతపతకమును బహు మతిగా నొసంగిరి. శ్రీయుత రాజా లొప్పరాజా సుదర్శన వర్మగారు ప్రశ్నోక్తముగా నీ వివాంబరము లొసంగిరి. పాఠ్య 2 విద్యార్థులు రజతపాత్రములను సమర్పించిరి.

గుంటూరువార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీనేల లక్ష్మీనారాయణ భగవతారాగారి

హరికథాకాలక్షేపము

గుంటూరు నగరమునందు ప్రసిద్ధుడై గ్రంథాలు శ్రీలక్ష్మీ శ్రీరాములుగారు వెన్నుట్రొత్తి వారు సుతముగ గ్రంథించుకొనిన గుండరుగారి భవమున నుప్రసిద్ధ భాగవతారాగారి శ్రీరామాయణదాసుగారి ప్రయోగములు, హరికథా కాలక్షేపమున యు ఖండికై నీ గడించినవారు నగు శ్రీయుత శేరిలక్ష్మీనారాయణగారు శ్రీరామపాదకాష్టాక్షిపేకమును కాలక్షేపము చేసి భక్తులను శ్రోతల నానందాభిని నోలబడించిరి. వారికి ప్రస్తుతపు గువామ్మన, గంభీరమును మౌనరమ్యమును సగుంతుము సంతోషము నొసంగల సంగీతపాటయును, బంగారునకు నువాసన యభినయాలి సంగీతమునకు దోసు సాహిత్యమును ముందుచే వారి హరికథాకాలక్షేపము, ప్రారంభమునుండి ముదివరకు అమృతవర్షము గురిపించుచు శ్రోతలభక్తి పారవశ్యముజేయుటయే గాక వారిని కొన్ని ఖట్టములందు నిశ్చేష్టుల జేయుగలెను. పాద వమన యా శ్రీరామనామము శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ భాగవతాదుగారి శోభనుండి వెలువడినట్లు నే శ్రోతలభక్తి పారవశ్యుల జేసి ఎక్కడివారి నక్కడ ఆనందాశ్రువుల రాల్చునట్లు జేయుచు ఆనందప్రవాహమున నీరులాడునట్లు జేసెను. వారిహరికథకు శ్రీపుష్పలతమ్మగారి యఖండమృదంగవాయిద్యముతోడై యమృతమును గురిపించెను. పుష్పల సాలాయణగారి ఫిడోవాయిద్యము మీ నుల కానందము నొసంగి హరికథాకాలక్షేపమునకు వచ్చెదెచ్చెను శ్రీరామలగారు మాధుర్యగుండును విడిచి నాయిద్యకులకును కొండు బంగారు పతకమునకు శ్రీ మద్ది వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే పారితోషికముగ నిప్పించిరి. వారిదాసుగారికి ఖట్టబట్టలును, వారిద్దరికి విలువగల వలువలును యిచ్చబడినది. శ్రీ వెంకటసుబ్బయ్యగారు, హరిదాసుగారి హరికథా కాలక్షేప నైపుణ్యమును మిక్కిలి కొనియాడిరి. హరికథ 7 గంటలకు ప్రారంభింపబడి 10 గంటలకు పూర్తి గావించబడినది. శ్రీ నారాయణ దాసుగారి కవిత్వ మరొక శ్రోతల కృత్యముల జేయ.

తెనాలి వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

సంస్కృత కళాశాల

డిసెంబరు 8-తెనాలి సంస్కృత కళాశాల 1913 వ సంవత్సరములో ప్రారంభింపబడినది. నాని స్థాపకులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ మల్లేశ్వర పిల్లల ఆంజనేయులుగారు. సంస్కృత భాషాభిమాను లగు దేశనల సుందల మాలమునకు, శ్రీకృష్ణాద్వైత పురపాలకసంఘము లిగ్గు నత్తవరదల వల్లన. నాకళాశాల పాపింపబడుచు నెవరినప్రవర్తమాన మగును. గృ 4 నో 5 సంస్కృతములనుండి కళాశాల పరిపాలనను, అంశములనుచే ప్రవ్యాఖ్యానము గలిగి కళాశాలకు ముచ్చ వాళ్ళిచ్చి దుర్బటాధ్యక్ష సంధించెను. ఆకారముచే కళాశాలకుం దున్న వేదాంత శోమణి తరగతి తీసివేయబడినది. కళాశాల సోపర తీరమున నిర్మింపబడిన ద్యోగ్యమున కాత్వలము గ నుండులాగున శ్రీ శ్రీ శ్రీ మల్లేశ్వర యం. చంద్రమౌళి కాశ్రీ గారు లిఖిత రూపకమైన యేర్పాటు జేసిరి. మొన్ననే నూతన పరిపాలక సంఘముకట్టి ఎన్నుకొనబడినది. సంస్కృతభాషాపండితులును, ఇతరలో కొంతైన సంస్కృత కళాశాలకు ప్రధానాచార్యులుగ నుండి ప్రస్తుతము వ్యాసవాదులుగనన్న శ్రీయుత ముగంటి సీతారామయ్య యం. ఏ. గారు ఆకళాశాల కధ్యక్షులుగను, శ్రీ పోతుకుచ్చి శ్రీరామమూర్తిగారు కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. శ్రీ సీతారామయ్యగారు కళాశాలలో ధర్మార్థముగ వాస్తవ్యము, పలుభాషా శాస్త్రము బోధించుటకు సమర్థులై ఆ విధమున జేయుచు న్నారు. శ్రీ శ్రీరామమూర్తిగారు కళాశాలను సతిజా రూకత తోడను, సతిపతిభానంతముగను పరిపాలించుచున్నట్లు చెబి నది. ఈ నూతనపరిపాలక సంఘముతో కళాశాల చారిత్రము లో నొకనవీనాధ్యాయము ప్రారంభింపబడినది తెప్పనదును. పాలకుల సేవలనును, విభాగ వండినని ప్రధానాచార్యులుగ నియోగించుటలనును నేడు కళాశాలలో 40 వంద విద్యార్థులు జేరిరి. కళాశాల స్థాపించబడినది మొదలింతసంఖ్య కళాశాల హాజరుపట్టిలో నెప్పుడు గాన్పించరు. ప్రసిద్ధపండితులును, సంస్కృతవ్యాకరణము నందనమానప్రతిభానుభులును, అలంకార శాస్త్రమున విశేషపాండిత్యము కలవారును, ఉద్భాంధులూను, మీర్జుర విద్యలో ధర్మలూ వ్యాకరణాచార్య పరీక్ష యిచ్చిన వారును అను శ్రీకృష్ణపాటి రామమూర్తిశాస్త్రిగారి కళాశాలకు ప్రధానాచార్యులుగ నియమింపబడిరి. యువకులును, విద్యార్థులును, విభాగకవిశ్రులును, నాలుగయిదు భాషలలో విశేషపజ్ఞను గడించినవారు అను శ్రీటి. వి. వి. ఆర్. స్వామిగారి కళాశాల కుపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడుట గొప్ప విశేషము. పాఠశాలలోని యాచార్యులందఱు వారివారి యభి మాన విద్యయందు దక్షులుగను, ప్రసిద్ధులుగను నున్నారు. పాలకులు కళాశాలకు కాత్వలము మాలసమును జేయవచ్చుటకు కృషి సాగింపచున్నారు. ప్రస్తుతము కళాశాల ప్రవ్యాఖ్యానముతో నున్నది. మండల వాసులందఱు వారికి సహాయము జేయరని యాశించుచున్నారు. జిల్లాబోర్డువారిచేసిన మండలము నందొక ప్రతేతమున సంస్కృత కళాశాలను స్థాపించుటకు, ఆప్రతేత నిర్ణయమున నొక యావసరమును నేర్పాటు జేసిరి. తెనాలి సంస్కృత కళాశాల పరిపాలకవర్గమువారు జిల్లా బోర్డువారికిని యావసరమును జూచెదగని దెలియుచున్నది. తెనాలి గుంటూరు వందలమునకు కేంద్రస్థానము 13 సంవత్సరములనుండి యొక కళాశాల నిర్వహింపబడుచున్నది విద్యార్థులు వచ్చుటకు వీలున్నది. కాన జిల్లాబోర్డువారి దివ్యమును గనునించి తెనాలిలో స్థాపించిన చాలదాసుగ సంధునని తెనాలి వారే గాక మండలమునంగల ప్రజలు యెప్పుడు దలచుచు న్నారు.

2. గుంటూరునుండల చిత్తానంధము, అఖిలభారత చిత్తానంధమున కనుబంగుగ తెనాలిలో నొకమండల చిత్తానంధమును స్థాపించుటకు మండలములోని ఖాదీ ప్రచారకులును, అభిమానులును సమాజేశ్వరి సభ తిలకు బాతీయ పాఠశాలలో జరిగెను. అందు గుంటూరు మండలమునకు చిత్తానంధమును స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడినది. శ్రీయుతులు బ్రహ్మాండం నెరసింహంగ రథ్యక్షులుగను, పాలకులు రామకృష్ణయ్యగారు కార్యదర్శులుగను నున్ను కొనబడిరి. నెలకు నూలుపందా 1000 గజము లిచ్చువారును, నిరంతరము శిక్షకు ప్రవృత్తారము జేయు వారును ఇందు సాంఘికులు ముందురు. ఈసంఘము మండలమున ఖాదీ యుత్పత్తిని, ఖాదీ వ్యాపకమునకు యుద్దేశింపబడినది. శ్రీయుత కల్లభాడి సీతారామశాస్త్రిగారు, శేషకృత వెంకటప్పయ్యసంఘముగారును, నిబంధన నేర్పాటుజేయుటకు నొకసంఘముగా నేర్పాటు జేయబడిరి. రోజుపు సంక్రాంతిపండుగల యాసంఘముగారు ఖడ్గము మండలమునం దెల్లడల యుంటింటికి ఖడ్గము సమర్పించుటకు ప్రయత్నముల జేసరని తెలియుచున్నది.

పశు-దంతములు

గావ్వులు, మోచ, వేగలరావు ఎల్. ఎం. ఎస్.గారి

యువన్యాసము

మైసూరులో రామకృష్ణ మిషను మైసూరులో ప్రధానోపాధ్యాయుని ఆధ్వర్యమున యానెల 7 వ తేదీ 30 వారమునాడు జరిగినసభలో రావుగారి యువన్యాసము నొసరిరి.

“ఇప్పుడు పశుజంతులు చాల మెచ్చుగానున్నవి. పూర్వ కాలమునం దిట్టి జంతులు మిక్కిలి తక్కువగానే యుండెను. ఇప్పుడు విద్యార్థులలో 100 కి 25 వందకి పశు జంతులు మున్నగు నంతవ్యాధులు కలవు. పాపాధ్యక్షములలో విద్యార్థుల పశును కాపాడుటకు చాల ఏర్పాటులు చేయబడిననుగూడ నవల 100 కి 95 వంద యాజంతులవల బాధపడుచున్నాడు. అంగ జేతములై భారతదేశము ధనవంశము కాకపోవుటచే నివటివిద్యార్థులు కట్టిపాకర్మములు లభింపజాలవు గాన వారి తర ప్రయత్నముల నొనరింపవలసియుండును చెంట్ల నే తిగి న శ్రద్ధ బూసని చో 10 యేండ్లలో నే విద్యార్థులలో 100 కి 99 వందకి పశుజంతులు కలుగునట్లుగా నెట్టి అతిశయోక్తి యును లేదు. వారికి యావసరము వచ్చునరే వారు బోసిసోటి దానములు కావలసివచ్చును. వరికన్నము మున్నగు గంజిపదార్థములనే ప్రధానముగా తినునట్టివారు పశువిషయమున చాల శ్రద్ధను చూడక తప్పదు.

ఇందులకు పాశ్చాత్యవర్గముల నవలంబించ నవసరము లేదు. దేశీయపద్ధతులే శ్రేష్ఠమైనవి. వానికి ధనవ్యయముగూడ తక్కువ. సుసూక్ష్మము వానిని పెక్కు శతాబ్దములనుండి వాడి వాని శ్రేష్ఠత్వమును నిర్ధారణచేసి యు న్నారు. వే పశుల్లమున్నగు శ్రమింపబోక గంజిపదార్థములతోనే ప్రతిదినమును ఉదయమున ను ధాన మొరింపవలెను. ప్రతికల్యణమున బాగుగా కొరికి నులి చాలచేపు వోటియందు ముఖప్రసముతో దానిని తినినచో గారి మ్రొంగుకాదు. రోజుకు రెండుమాడు సార్లు మాత్రమే భుజించవలెను. సోజనకాలములకు మధ్య విరామము చాల మెచ్చుగా నుండవలెను. మధ్యగా చిరుతిండ్లను తినరాదు. పంక్తమును త్రవ్వ తినవచ్చును. మధ్యకాలములో మంచినిశ్చయ మెచ్చుగా త్రాగవలెను. మితిమీరి తినగూడదు. ప్రతి యేకాదశినమునకు కొన్ని పర్యయములలోను కుమో-పవాస మొనరింపవలెను. కొన్ని పర్యయములలో ఏక భుక్తము నొనరింపవలెను. మలబద్ధము కలగకుండుటకు యోగ ఆసనములు నూర్చునమస్కారములు మున్నునాని నొనరింపవలెను. దిన్నట్లు పెప్పురుమెట్లు, కృత్రిమశర్కర, శోటివిల్లలు కావిన పాలు మున్నగునవి చాల హానికరములు, ఇవియును పాశ్చాత్యనాగరకతనల లభించినవే. ఆహారమునుబాగుగా నమలి తినవలెను. పగలు భోజనము కాగానే కొంతనేపు విశ్రమింపవలెను. సకాలమునందే భుజించుచుండవలెను. ఉదయమున నిద్రలేవగానే ఖలాహారముచేసి మరల 9 గంటలకు పాదావిడిగా భుజించెదడు. వెంటనే పాకశాలను పోయెదడు. అటు 10 గంటలకే పాపములు ప్రారంభమగును. అందులన ఆహారము జీర్ణమునటకు కావలసినంతరక్తము అన్నకోశమునకు లభింపదు. దానివలన నే అజీర్ణి మున్నగువ్యాధులు కలుగును కావున పాకశాలలో పాపములు ఉదయము 7 ముందు 9 గంటలవరకును జరుగవలెను. అప్పుడు బాలురును బాలికలును పాకశాలనుండి యిండ్లకు వచ్చిన పిమ్మట తొందరపడకుండ భుజించుటకు విశ్రమించుటకును బాగుగా దానిని జీర్ణము చేసికొనుటకు వీలు కలుగును. భోజనముచేసినవెంటనే మత్తుకలుగుచుగాన అప్పుడు దీక్షి మాడ మందగించును. పాకములు సరిగా బోధపడవు. వీనివలన వ్యాధులు గూడ కలుగును. ఇండ్లలో రోళ్లలో దంపబడిన భిక్షము, నమృకమైననెయ్యి, కాచిన పాలు-మీని తినవలెను. కాకములను విస్తారముగా తినవలెను. ప్రతి దినమును నిమ్మపండ్లనుగూడ వాడవలెను. భోజనములో చిట్టచివర-స్వల్లి గను త్రాగవలెను. ఆరటిపండ్లు వారింజ, కమలా, బత్తాయి లేక సామ్రుడి మున్నగు పళ్లను తినవలెను. మాంసము, సారా, కాఫీ, టీ, పంచరసానకము మున్నగునానిని వర్జింప వలెను. ఉదయమున నిద్ర లేగవలెనని యొకసాక్షియు, రాత్రి పరుండబోవు : పుడును, భోజన మైంపిమ్మల వ్యాధికాలములలోను కుభ్రమైంప వందనిశ్చయ త్రాగునాండులను” అని వెంకటరావు గారు నడిచిరి.

జెల్లి కోట ప్రభువు మైదవుడ యెముకకు శస్త్రచికిత్స జరిగెను. జయప్రదము జరిగెను. ఆరువారములవరకు ఏవనిని జెట్టు కొనదు.

విశాఖపట్టణము

(స్వకీయవిలేఖరి)

కవితాగోష్ఠి

డిసెంబరు 8:—నిన్నటిదినము బాగుడు పండావారి గృహమున జరుగుచున్న వివాహ సందర్భమున విచ్చేసిన శ్రీయుత చెల్లపిల్ల వేంకటేశ్వరస్వామిగారి కవితాగోష్ఠి జరిగెను. నగరములోని ప్రముఖుల పండితులు కవులు కవితాసమితిసభ్యులును తదితర ప్రముఖులును విచ్చేసిరి. ప్రథమమున వివాహమునైతాము వ్రాసి తెచ్చిన పద్యముల చదివినవిమ్మట శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామిగారు తాము మున్ను కీ॥ శ్రీ॥ తిరుపతిశాస్త్రిగారితో కలిసి నానారాజ సుందర్యము గావించి నప్పటి ప్రసంగ పద్యములను చదివి, విజయ నగర మహారాజులకు శ్రీ ఆనంద గజపతుల దర్శించు సందర్భమున వారందు చిక్కులు, సన్మానములు వివరించుచు ఆపట్టి పద్యములను చదివి సభ్యులు నానందపరచిరి. భావకవిత్వము గూర్చియు, ఎంకిపాటలగూర్చియు మీ ఆభిప్రాయ మేమనియు, పూర్వమునుండియు యిట్టి కవితలు కలవా అనియు శ్రీ ప్రభుల లక్ష్మీనృసింహముగారు ప్రశ్నింపగా శ్రీశాస్త్రిగారిట్లు చెప్పిరి. భావకవిత్వముగూర్చి తమకభిప్రాయ భేదమేమియు లేదనియు పూర్వమునుండి భావకవిత్వము కలదనియు, చెప్పి మనుచరిత్రాదులనుండి కొన్ని పద్యములు చదివి యిది భావకవిత్వముకాదా అనియు, భావకవిత్వముని కొన్ని వాటికి మాత్రము పేరుపెట్టుటలోనే చిక్కు కలదనియు చెప్పుచు భావస్ఫూర్తి లేని పద్యము లెప్పుడును భావకవిత్వమున చేరవని చెప్పుచు పురాతనపద్య మొకటి చదివిరి. ఎంకిపాటలగూర్చి చెప్పుచు ఇట్టివిహుడ పురాతన మునుండి యున్నవని చెప్పుచు కొన్ని చదివిరి. ఎంకిపాటలు బాగుగనే యున్నవి కాని నాయకుడు ఉత్తమనాయకుడు కానందున రసాభాస మైనదనియు, శ్రీ రాముడు, యుధిష్ఠిరుడు మొదలగువారే కొన్ని లోపము ఉన్నందున కావ్యనాయకులకు పనికిరారని ఆభిప్రాయ భేదములున్నవనియు అట్టియొక నాయకుడైన ఎట్లు కావ్యనాయకుడగుటకు పనికివచ్చుననియు చెప్పిరి. పాత్రోచిత మగు భావ వాడుటచే బాధాకరము కాదనియు అయినను ఉత్తమనాయకుడు లేనందున ఎంకిపాటలకు స్థానములేదనియు చెప్పిరి. అంతయున కారదావిల్లు సందర్భమున తమపుత్రునకు వివాహము చేయదలచిరి మనియు అందునకు వలయుపహాయము కావలెనని యు తెలుపుచు నొక పద్యపాఠిక చదివిరి. పిమ్మట శ్రీ బాగుడుపండావారిచే సన్మానింపబడిరి. ఈ వివాహసందర్భమున ఖడ్గరు కాలపులను విప్రులకు బహుమానము లొసగబడెను.

యువజనసమితి సభ

నిన్న సాయంత్రము హిందూపక్షన యువజనసమితి వారియాజమాన్యమున సభజరిగెను. శ్రీ కె. యస్. గుప్తగారధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులు వెన్నేటి విశ్వనాథ ము, దినుమర్తి వెంకటరామస్వామి, మా. రామచంద్రశాస్త్రి గార్లు విద్యార్థులు దేశసేవావ్యక్తతను కూర్చియు ఖడ్గరు ప్రాముఖ్యమునుగూర్చియు సుపన్దించిరి.

గన్నవరం తాలూకా రైతుల మహాజనసభ

కోరికలయెక్కువలన వలరైతులకు యిచ్చబడినందున గనుక 15-12-29 తేదీన పుయ్యారూ నాటకశాలలో జరుగు గన్నవరం తాలూకారైతుల మహాజనసభను రాజోపు జనపరి సెలలో జరిపిన విలుగనుండునని మా సోదరరైతులు కోరినందున ప్రస్తుతం నిలుపుచేయబడెను. సభ జరుగు తేదీవివరములు తెలియజేయబడును. గాన 15-12-29 తేదీన పుయ్యారూ నాటకశాలలో గన్నవరం తాలూకారైతుల మహాజనసభ జరుగదని తెలియజేయుచున్నాము.

శంకర వేంకటేశ్వర్రావు.

గణేశజననము నిషేధింపబడుట

ధిల్లి సనాతనుల యాందోళనవలన

'గణేశజననము' అను చాటకమునకు వ్యతిరేకముగా ధిల్లి సనాతనులు ఆంధోళనచేయుటవలన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఛిన్మూర్తికర్త నాటకకంపెనీనా రామమున్న ఆనాటకము ధిల్లి దివ్యులకేమి చనుదలవారిచే నిషేధింపబడెను. (శ్రీ సె.)

సాయంత్రము 6 గంటలకు

రాత్రి 9 గంటలకు

ప్రతిరోజు రెండు సినిమా ప్రదర్శనములు

బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో

13—12—29 నుండి 15—12—29 వరకు

అ శ్వా రూ ధు డ గు వీ రు డు

నూతన ఆకర్షణీయమైన కథ

మూచి అనందించతగినది

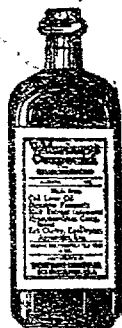
టిక్కెట్ల వివరము :—

స్త్రీలకు, పురుషులకు—రు. 1-1-0, 0-8-6, 0-4-0, 0-2-0.

Before the MONSOON arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకవృద్ధిని బలపరచు కొనుటకు మంచినమయము. అప్పుడు ముతరవ్యాధు లెక్కియు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయు పదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compoundకు నేవింపుడు. ఇందు జంతుకౌశ్య శ్రేణియు నుండవు. యింతటిగాహ్యముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేవించుటకెట్టి ఆక్షేపణయులేదు. వైద్యశిఖా మణులచే గత 25 వత్సరమునుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACEUTICAL CHEMISTS.

Des Moines

Iowa (U.S.A.)

బహుళండును, స్టోరులందును కెమిస్టులవద్దను క్రయమునకు దొరకును.

5268-2

WATERBURY'S

COMPOUND

ఉష్ణప్రదేశముల కేల్సామైన దళిబవల్ల ఎంతరోజులలో కూడ గుండమునకు సొంత గలదు. పొందికగలమును యిచ్చిగలదు.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, నర్మేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తీశ్వర దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతకకర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించిన విపులమగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు గూర్చునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు. ౧ ౦ ౦ మాత్రమే.

శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, తపాలుచెట్టె నెం 212 య, చెన్నపురి.

సహారా ప్రచురింగి:—

నానుపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండుకో.

586, రెసిడెన్సీబజారు, హైదరాబాదు, దక్కన్.

ప్రథమ రంగూను ఆంధ్ర మహాసభ

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి
యాజమాన్యమున జయప్రదముగా జరుగుట

(స్వకీయవిలేజు)

రంగూను, డిసెంబరు 12-ఆంధ్ర మహాసభకు జై, దేశోద్ధారకునికి జై, నాగేశ్వరరావు పంతులు గారికి జై, అనే జయ ధ్యానములు చెలరేగుచుండగా ప్ర. మ. రంగూను ఆంధ్ర మహాసభ జ్యోతిషి హోటల్ నవంబరు 28 వ తేది సాయంకాలము ప్రారంభమయినది. సుమారు 8 వేల జనులు పట్టుగలవలయు ప్రతినిధులతోడను, ప్రేక్షకులతోడను నిండిపోయినది.

సభకు రాజాలవంగులకై చింతిలుచు అనగలలు నరసింహ రాజు, దివాన్ బహద్దర రామచంద్ర రావు పంతులు డాక్టరు పట్టాభి సీతారామయ్య, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, డాక్టరు నరదరాజులు నాయుడు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, వేమూరి రామశిరావు, నరాలకెట్టి దేవేంద్రుడు, గూడూరు రామచంద్ర రావు, కాండ్లపల్లి నర్సయ్య, కెట్టిబలిజ పత్రికా సంపాదకుడు మొదలగువారు సభ జయప్రదముగ జరుగునగాక యని కోరుచు పంపిన జాయలను, తెల్లగ్రాములను, చదువబడినవి.

ఆహ్వాన సంఘాగ్యక్షుడు

తరువాతను ఆహ్వాన సంఘాగ్యక్షులకు డాక్టరు రఘు నాథంగారు సభ్యులకు స్వాగత మొసగుచు బహు క్లుప్తమైన ఉపన్యాసమును జరిపిరి. దానినుండి యీ వాక్యములు వివరింప దగి యున్నవి—గున యాంధ్రు లందరివలన నీచాతి నీచులుగా పరిగణింపబడుచు పోయెనుగోరంగి బిరుదును పొంది అధోగతియందు పడియున్నారు. ఇప్పుడుకు వలస వచ్చువారిలో చాల మంది కార్మికులు. వీరు ఉండుట కిండ్లు లేక, తినటకు అన్నము లేక, కట్టుటకు బట్టలేక, దిక్కుమాలిన స్థితియందున్నారు. ఇట్టి ప్రజల స్థితిగతులను మాన్యు నుపాయము వెదకుటకే యీ యాంధ్ర మహాసభ సంకల్పింపబడినది.

సభాగ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అనంతరము దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు సభాగ్యక్షుల విహింపవలయునని దొమ్మేటి వేంకటస్వామిగారు ఉపపాదించగా, జొర్రిన భక్తవత్సలనాయుడు, ఆమె పల్లి నారాయణరావుగారు బలపఱచిరి. అంతట, నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు మదేవతర ధ్యానములు చేరుచుండగా ప్రముఖుల లంకృతులు గావించబడి ఆగ్రాసనాధిపత్యమును స్వీకరించి భావగర్భితమును, బర్మా ఆంధ్రుల పరిస్థితుల విమర్శలో గూడినట్టియు, నొక కక్కుని యుపన్యాసము నొసరి, ఈ యుపన్యాస వివాదకే ఆంధ్రపత్రికయందు ముద్రింపబడినప్పటికిని దానినుండి మనదేశీయుల జ్ఞాపకార్థమై యీ మకుటపు వాక్యములను తిరిగి ఉదహరించుచున్నాను:—“స్వదేశమునందు ప్రతి పత్రికయును, సాధనపంపత్రియు లేని ఆంధ్రులు విదేశములందు గవ్వముల నేవధివించుచున్న తమ సోదరుల యుద్ధరణమునకు దోడ్పడ జాలరు. స్వయముగ తరింపజాలరీవారు యితరులను తరింపజేయుటకు సాధ్యముకాదు. సాధ్యమైతే వలెకై నను, ఆంధ్రమహాజనులు దేశాంతరాలయిన సోదరులపట్ల నిర్లక్ష్యభావమును, నిరాదరణ స్వభావమును బూని స్వగర్వ నిర్వహణమును బూసకుండు ల వివాదమును కలుగజేయుచున్నది. వివాదమొగపరవశమైన ఆంధ్రలోకమును స్వగర్వ నిర్వహణ పరాధులగుటగా జేయుట సకల ఆంధ్రులకును అసతిక్రమణీయమైన ధర్మమైయున్నది.”

ఆదివారమునాటి తీర్మానములు

తిరిగి ఆదివారమునాడు సమావేశమైన సభయందీ తీర్మానములు ఆమోదింప బడినవి:—

1. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునుండి వచ్చునట్టియు, పోవునట్టియు ఓడప్రయాణీకులకు తగున సత్కృత్యములేక చిక్కులు పడుచున్నందున ఒకవసతిగృహమును రంగూనులో నిర్మించుట కను, అందునిమిత్తమై ఆంధ్రదేశమునందును బర్మామందును విరాళములను వసూలుచేసియు, చిదితరవిధముల సహాయమును సాధించియు నివార్యమును పూర్తిచేయుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. మతేయా, ఇతరులకు చేచ్చుకొనే యధికారముతో, ఏక్రింద వివరించినవారి నిందునిమిత్తమై యొక యుపసంఘముగా నియమించుచున్నారు:—

సీమక మలములు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి న్యాయమైన ధర్మ వికాసి చరిత్ర దాన్ ఆంధ్రు సన్న్

రత్నాలు, బంగారు, వెండిగల వస్త్రములు
112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులు, దొమ్మేటి వేంకటస్వామి, పరిమి సోమరాజు, గూడూరు వేంకటరెడ్డి నాయుడు, కోనాల వేంకటరెడ్డి, శివంకెట్టి వెంకన్న, కొమర బంగమయ్య, డాక్టరు రఘునాథం, వెలగల వేంకటరెడ్డి, ఆరుటపల్లి నారాయణరావు, పి. సి. వేంకటపతిరాజు, పింగళి సుబ్రహ్మణ్యమురైట్టి, గుమ్మల సూర్యనారాయణ, దొమ్మేటి వీరంకెట్టి, వరదా కామేశ్వరరావు నాయుడు, బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, దివాన్ బహద్దర కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు.

(2) బర్మా ఆంధ్రుల ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధిమార్గములను విచారించి, అందుకుగానులిన యేర్పాటులను జేయుటకై యీ క్రింద వివరించినవారి నొక యుపసంఘముగా నిసభవారు నియమించుచున్నారు.

దొమ్మేటి వేంకటస్వామి, అమటపల్లి నారాయణరావు, నారాయణస్వామినాయుడు, ఏ. కామ్యూల్ గారు.

(3) బర్మా ఆంధ్రుల కొక కేంద్రసంఘము ఆవిర్భవ మని యీసభవారు నమ్ముచు, ఇందునిమిత్తమై కావలసిన ప్రయత్నములను గావించి రంగూనులో నట్టి కేంద్రసంఘ మొకటి స్థాపించుటకును, ఆంధ్రులసంఖ్య యధికముగా నన్న యితరపట్టణములందు దానికి కాఖుల నేర్పఱచుటకును ఈక్రిందసభ్యులతో గూడిన యొక యుపసంఘమును, ఇతరులను జేర్చుకొనేయధికారముతో, ఈసభవారు ఏర్పఱచుచున్నారు. దొమ్మేటి వేంకటస్వామి, పి. సీతారామయ్య, మంత్రి కేశవరావు, బి. కే. వి. నాయుడు, ఆర్. సన్నాస్వయ్య, టి. అప్పయ్యనాయుడు, యకా. జోసయ్య, కాసులుపంతులు, పరిమి సోమరాజు, కోలా ధర్మారావు, అమటపల్లి నారాయణరావుగారు.

(4) కాంట్రాక్టుకూలీ పద్ధతియందు కొండలు వృద్ధులైన లు ఆవలంబించుచున్న దురభ్యాసములను అనగా మూలీతలు, బహుమతుల న ప హ రిం చుట, పద్దులు పుచ్చుకొనుట మొదలగువానిని సభవారు నిరసించుచు, వీనిని నిలుపుటకై కావలసిన ప్రయత్నములను జేయుటకు దేశీయులను కార్మిక యజమానులను ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(5) రంగూనులో స్థాపింపబడిన ఆంధ్రపరపతిసంఘమునకు ఆంధ్రులందరు సాహాయ్యముచేసి దానినిగోధావనమునకై తోడు పడవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

అంత్యోపన్యాసము

మహాజనులారా! ఇంతవఱకు బరగిన చర్యనుబట్టి బర్మా ఆంధ్రులు ముందుగా పరిష్కరింపవలసింది కార్మికసమస్య యని విశదమగుచున్నది. ఈ సమస్యపరిష్కారమునకై చేసినపని యంతగా లేకున్నను వివిధపక్షములవారి నొక్కపీఠమీదకు దెచ్చుటయే మహత్కార్యముగ నెంచవలసియున్నది. ఏ కార్యమును సాధించుటకై నను మందుగ విశుత్తము కావలయును. మన మీ ప్రభుసమాజేశ్వరుని వివాదగ్రస్తము లగు జి.ఎ.యములకు బోక అందఱకు సమ్మతము లగు విషయములనే చర్చించియుంటిమి. కేంద్ర సంఘస్థాపనమునకై ఒక యుపసంఘము ఏర్పాటు కాబడినది ఈ సంఘమువారు తమనిజేదికను నా కందజేసిన తరువాత నేను తిరిగి మార్చిలో వచ్చుటకై ప్రయత్నించెదను. ఆహ్వానసంఘమువారును, సేవాదళమువారును, తదితరసంఘముల వారును నాకొసగిన సన్మానమునకై మనఃపూర్వకముగ వందనము లర్పించి యీ సభ నింతటితో విరమించుచున్నాను.

(కరతాళధ్వనులు దేశోద్ధారకునికి జై యను కేకలు)

కృతజ్ఞత

తరువాతను బి. కె. నాయుడుగారు సభాగ్యక్షులకును, సేవాదళమునకును వందనము లర్పించిరి. ఇది ముగిసినపిమ్మట సన్మాన సంఘమువారు దేశోద్ధారకునికి కృతజ్ఞతామాచరముగా బర్మాదేశపుని విగ్రహమును, చేపలపట్టు బట్టియును లామును, బెస్సీకొనట్టుగొడుగును, షాకొకాస్ట్రోలుల పట్టుపంచిని పమర్పించిరి. ప్రతినిధులకును ఆతిథులకును లడ్డూ, కారపు, ఆటకలు, తీదీ పప్పు, భజ్జీ, కాఫీ మొదలయిన ఉపహారము లొసగబడినపిమ్మట బర్మా కన్యకల నృత్యగీతములతో సభ ముగిసినది.

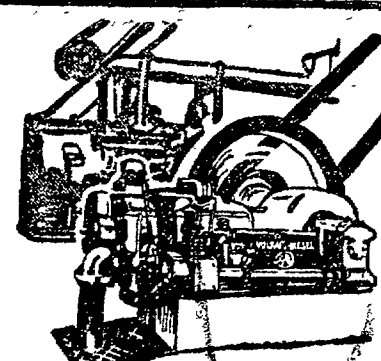
ధాన్యముల ధరలు (12-12-1929)

మంచిబియ్యము	బస్తా 1-8	రు. అ. పై.
బెజవాడ “డిప్లీ”	164	16 0 9
ఉప్పుడుబియ్యము		
ఉప్పుడుబియ్యము 164 పానులు మిషన్		11 5 9
బియ్యము నూక		
రంగూన్ ఏ 1	200	15 0 9
“ ఏ 2	“	18 12 9
“ ఏ 8	“	12 8 9
“ థి 1	“	18 8 9
“ థి 2	“	18 0 9
“ థి 8	“	12 4 9
“ సి 1	“	18 0 9
“ సి 2	“	11 8 9
“ సి 8	“	10 4 9
సింగపూరు ఏ 1	240	“
సైగోక్ నెం 1	216	14 8 9
“ నెం 1 + 2	216	14 4 9
గోధుములు		
కండువా	205	17 4 9
కాయధాన్యములు		
చిక్కుడుగింజలు (బావ)	195	16 4 9
బటాణి గింజలు	205	17 14 9
“	164	14 4 9
ఎట్ట బీన్సు	195	18 8 9
కందులు (అరా)	205	“
కందిపప్పు (కలకత్తా)	“	21 8 9
“ (కామ్యూరు)	“	20 8 9
మినుములు (రాయపూరు)	225	17 12 9
“ (రాజనంగ)	225	18 4 9
పెసలు (బొంబాయి)	200 పానులు	17 0 2
“ (సింగపూరు)	205	16 8 9
కేగలు (రంగూన్)	105	16 8 9
“ (కరాచి)	205	20 0 9

నవీన

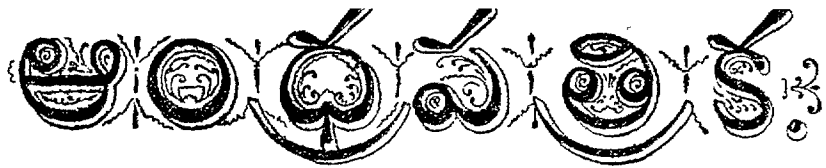
46-1

వాల్ కార్డు డీజెల్

హోరిజంటల్, 4 స్ట్రోక్కుల కోల్డ్ వాటర్ పంపు
భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది. చతురు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికమగు నష్టముగలది. పంపిం గును అన్ని పరిశ్రమములకు ఆదర్శమై యున్నది. ఇంజను.
7 1/2 హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక నైజులలో తయారుచేయబడినది. మిగత వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్స్,
ఆక్స్ ఫోర్డ్ రోడ్, మద్రాస్.
ప్రదర్శనము గల గౌరవము.
తెలంగాణ మధుర
బెజవాడ కోయంబత్తూరు

సారస్వతానుబంధము

చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ డిశంబరు నెల 12-వ తేది

గ్రంథవిమర్శనము

గ్రామపునర్నిర్మాణపు తరగతుల ఉపన్యాసములు

ప్రకాశకులు: శనివారపు సుబ్బారావుగారు, ఆర్థ సైజరు అందు ఏజంటు, ఆంధ్ర లెక్కనూర్చెన్స్ కంపెనీ కొత్తూరు, పబ్లిషింగ్ హౌస్ జిల్లా. క్రాసు 472 పుటలు వెల రూ. 1-8-0

తాడేపల్లి గూడెం తాలూకాలోని వారిచే నేర్పబడిన పుస్తకములు విద్యాలయమునందు, పలువురు ఆంధ్ర ప్రముఖులచే వివిధవిషయములను గూర్చి యొసంగబడిన ఉపన్యాసములన్నియు, ఈ పుస్తకరూప మున ప్రకటితము లయినవి. ఈ పుస్తకములో, శ్రీయు త శనివారపు సుబ్బారావుగారు, మిగుల శ్రద్ధవహించి, చాల కష్టపడి, దీనిని నిర్వహించినారు.

ఈ మాదిరిగ గ్రామపాఠశాల లోపాధ్యాయుల లాభముకొఱచు, సుప్రసిద్ధులచే నుపన్యాసము లిప్పించు పద్ధతిని కలదాని, ఆచరణలోనికి తెచ్చినవారు, ఆంధ్ర దేశములో ఒక్కతాడేపల్లిగూడెం తాలూకాలోని వారే. ఆ బోర్డు ప్రెసిడెంటుగా రైస్ మ-రా-రా-శ్రీ కలిదిండి గంగరాజుగారి ప్రారంభోపన్యాసము, ఈ నసంతయును విద్యాలయము ఎట్టి సదుద్దేశములతో నారం భింపబడినది, ఎట్టి మహాదేశయముల ముందిడుకొని కార్యమునకు గడంగినది, స్పష్టించుచున్నది.

ఈ పసంతయును విద్యాలయమున దుపన్యాసము లిచ్చిన మహాశయు లెల్లయు ఆచరణము గలవారను, గ్రామ పునర్నిర్మాణకార్యములకు సంబంధించిన వివిధ విషయములను బాగుగా గుర్తించిన వారును నయియున్నా రు. ఏయే విషయములను గూర్చి ఉపన్యాసము లొసంగ బడినవో, అయ్యవి ఆయుపన్యాసములను, అభిమానవిష యములై యున్నవి. కావుననే, ఈ ఉపన్యాసము లన్నియు, చక్కగను, విద్యార్థులకు జ్ఞానభోగకములుగ నున్నవనుటకు సందేహములేదు. వీనిలోని చర్చితాంశ ములు, గ్రామపాఠశాలలోపాధ్యాయుల కత్యంతోపయో గకరములగుటం జేసి, ఈ ఉపన్యాసములు, విద్యార్థు లుగా నున్న యుపాధ్యాయులకు జక్కగా తరిఖితచేసి వారలచే గ్రామపునర్నిర్మాణకార్యక్రమ మారంభింప జేయుటకు తగినట్లు పెప్పియున్నవి.

15 వ పేజీ మొదలుకొని, 5 వ జూకా వరకు జరుపబడిన పసంతయును విద్యాలయము లెరవున నొసం గబడి, ఈ పుస్తకములో ప్రచురింపబడిన వన్నియు గలసి సుమారు 75 ఉపన్యాసములు. వీనిలో బ్రతిపా దింపబడిన వివిధవిషయములు గూడ మొత్తముమీద గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యమునకు సంబంధించినవే అయి నను, సాకార్యార్థము, ఒకమాదిరిగా, ఆర్థికము, సాంఘి కము, విద్యావిషయకము అను మూడు భాగముల క్రింద విడదీయవచ్చును.

ఈ 75 ఉపన్యాసములలో నెక్కువభాగము ఆర్థికవిషయము క్రిందనే గ్రహింపవచ్చును. దీనిలో ముఖ్యమయినది సహకారము (cooperation). ఈవిషయ మును గురించియే పలువురు పెద్ద లుపన్యసించిరి. ఉప న్యాసములలో, సహకారోద్యమము సంపూర్ణముగా నిర్వచింపబడినది. ఈ యుద్యమముయొక్క ప్రయోజన ములు, దీని ఆవశ్యకత, గ్రామాభివృద్ధి కిదియెట్లు తోడ్ప డగలదు?—ఈమొదలైన విషయము లన్నియు తేట తెల్ల ముగా వివరింపబడినవి.

ఆర్థికవిషయ సందర్భములో సహకారము తో పాటు భిమాపద్ధతిగూడ గ్రామాభివృద్ధికి ముఖ్యసర మయినదే. ఈ అంశమునుగూర్చి కొన్ని ఉపన్యాస ములుగలవు. వానియందు భిమాపద్ధతి యేవిధమున నవసర

మయియున్నదో, గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యముతో భిమాపద్ధతి కెట్టి సంబంధము కలదో చక్కగా విశదపరు పబడినది.

కొన్ని యుపన్యాసములలో, ఆర్థికసంబంధము కలిగిన మరొకన్ని విషయములు చర్చింపబడినవి. దేశ సాభాగోదయము గ్రామాభివృద్ధి మూలకము. అట్టి గ్రామాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణములలో నొకటి మన గృహ పరిశ్రమల పునరుద్ధరించుటయే. యని సాదాపరణముగ నొక్కి చెప్పబడినది.

మిగిలిన ఉపన్యాసములలో చాలభాగము సాంఘి కాభివృద్ధినిగూర్చిన విషయములు చర్చించునట్టివి. ఇట్లు చర్చింపబడిన విషయములలో ముఖ్యముగా గ్రామ పంచాయతీలు, వాని అభివృద్ధి, తాగుదు మొదలగు దురభ్యాసములు, ఆవి మానవసంఘము కెట్లు పీల్చి పీల్చి చేయుచున్నవో చూపి వివరింపబడినవి. సంఘధర్మ ముల గురించి ఉపన్యసించుచు మానవునికి, సైన్యక మయిన సాంఘికభావము (Group instinct) కలద నియు, అందుచేత సంఘాభివృద్ధియే మానవాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణమనియు చెప్పబడినది. అస్పృశ్యత యను మహాదోషపాతకమును మనము చేయుచున్నాము. అది తొలగిననే కాని మానము నుద్ధిగాంచజాలము. మానవ కార్యాచరణను, సర్వసాధారణము అవశ్యకము అని సై ఉపన్యాసములలో సారాంశము జేయుచున్నది.

గ్రామ పంచాయతీలను గురించి చెప్పచు, ముఖ్య విషయములను ఉపన్యాసము లిట్లు నిరూపించిరి. స్థాని కులైక్-పాల్-అసంగ్యము) విద్య, పీల్చిపోయిన అను నీవాల్ని గ్రామనిర్మాణమున కావశ్యకములు.

మాడూ ముఖ్యవిషయము విద్యకు సంబంధించి నది. ఈ సందర్భమున యమారు 10 ఉపన్యాసము లొసం గబడినవి. వీనిలో, ప్రవానాంశములుగ బడిగడింప బడినవి. విద్యావిధానము, ఉపాధ్యాయుడు, యువ లకు విద్యనేర్పటం, గ్రంథాలయములు- ఆనవది. ముఖ్య ముగా, ఉపాధ్యాయుడు అనుదానివిధాన చక్కని సంగ రులు తెల్పబడినవి. విజయన ఉపాధ్యాయుడెవరు? అను ప్రశ్నకు సరియైనసమాధాన మొసంగబడినది. నేటి కాలపు ఉపాధ్యాయులకు, ఉపాధ్యాయసార్థక నానుము నకును భేదము విశదీకరింపబడినది. ఉపాధ్యాయ లక్ష్య ములు, ఉపాధ్యాయుని కావశ్యకములైన విషయములు సంఘమునం దాతనికి గల గౌరవబాధ్యులు మొదలగు విషయములు చక్కగ వివరింపబడినవి.

ఇవియేగాక, సంతాననిరోధము, ఉపన్యాసమై ఖరి, మొదలగు ప్రకృతకాలమును తెలిసికొనదగిన విష యములను గూర్చి చక్కని ఉపన్యాసము లొసంగ బడినవి.

మొత్తముమీద, ఈ 75 ఉపన్యాసములతోను యీ గ్రంథము తయారయినది. వీనిలో బ్రతిపాదింప బడిన ప్రతివిషయము దేశభ్యుదయమునకు ముఖ్యమ సర మయినది. గ్రామనిర్మాణము దేశభ్యుదయము నకు హేతుభూతిము. అట్టి గ్రామపునర్నిర్మాణ కార్యమున కత్యావశ్యకమయినవి ఆర్థికాభివృద్ధి, సాం ఘికాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి. ఇదియే ఈ ఉపన్యాస ముల యొక్క సారాంశమని చెప్పవచ్చును. ఈ వృద్ధిప్ర యమను సాధనధూలమునవాడు ఒక్క గ్రామపా ధ్యాయుడే. ఉపాధ్యాయుడే నిజముగా గ్రామోద్ధార కుడు; తనూలుముగ దేశోద్ధారకుడు గూడను. భావి పాఠలోకమును దయారుచేయు ఉపాధ్యాయ మహా శయుడే గదా దేశభ్యుదయమున కేని, దేశావసర మునకేని ఉత్తరవాది కాగలవాడు! కావున, ఆచర్య భూతులయిన గ్రామపాధ్యాయుల నేర్పాటుజేయుట ఒక్కటి అవశ్యకమయిన పని.

ఈ విషయము లన్నియు నీ పుస్తకములో విపుల ముగాను విస్తృతముగాను వివరింపబడినవి. ఉపన్యా సకులందరు ఆరితేరినవారే. జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులే. వీరందరి చి త్రి పటములను మిగుల కష్టపడి నేక రించి ఈ పుస్తకములో ముం ద్రించినారు ప్రకాశకులు. ఈ పుస్తకము ప్రతి ఉపాధ్యాయుని హస్త ములంకరింపదగియున్నది. దీనిలో నచ్చటచ్చట అచ్చు తప్పులున్నను, అవి పునరుద్ధరణమందు సవరింపబడ గలవు. ఉపన్యాసకుల ముఖతః ఈ ఉపన్యాసములు వినిన గ్రామపాధ్యాయులు కృతార్థులు. అట్టిలాభము సాందియుండనేరని గా రీగ్రంథమును దప్పక చదివి తీర నలయును. వీరలకొర కేర్పడిన ఉపన్యాసములే కావున, వీనిలో బ్రహ్మాండమైన భాష, చిత్తవ్యవహారములలో బ్రయోగించబడు నట్టిదే అయియున్నది. స్వేచ్ఛగలిగినది, చుట్టబోధక మయినది కావున ఇట్టి ఉపన్యాసముల కిట్టి భాషను వాడుటయే యుక్తము.

ఈ పుస్తకము ప్రతి గ్రామపాఠశాలగ్రంథాల యములోను ముఖ్యస్థానము నొందినది యున్నది. ప్రతి తాలూకాలోనివారికిని ఇది గమనింపదగిన విష యము. ఈ యుపన్యాసము లన్నిటిని పుస్తకరూపమున బ్రకటింపించినందుకు, ముఖ్యముగా గ్రామపాఠశాలలోపా ధ్యాయ లోకము శ్రీ శనివారపు సుబ్బారావుగారికి నందనము లర్పించాలని యున్నది. ఇట్టిమాదిరి పసంత యును విద్యాలయ మేర్పడిన, ఉపన్యాసముల ప్రయో జనార్థము, ఉపన్యాసముల నిర్వహించినందుకు, తాడేపల్లి గూడెం తాలూకాలోనివారి కంతయు ప్రశంసనీయులు. వీరివిజ్ఞాని తక్కిన తాలూకాలోనివారు వారుగూడ ఈ కార్యమునకు గడంగుచు గాక యని కోరుచున్నాము.

అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రి
వివాదసంసారము

గ్రంథకర్త:—ఆచార్యుల సర్వేపల్లి వేదాంతిగారు. వీరి కావములు, కావ్యపు త్రెం, 1925 పుటలు, రు. 2-12-0.

ఇది ఒక చిన్న సాంఘిక సాహిత్యము. సురేంద్ర మోహన ధర్మచార్యుని 'నాగి' అను బంగారీ నవలకు కేవలము అనువాదముగాక, ఆంధ్రానుకరణము (Adapta tion). అనలు అనుకరణపద్ధతియొక్క తర్వాతమెట్టి స: ఇది మనదేశభాషలకు తెల్లనిదిగాని నాగరికతోన్నతిని నెలయు విదేశభాషలకు జెందియుండలేదు. అనగా మన మే పెరభాషయందలి గ్రంథమునువదించికొన దలచినను, గ్రంథవాచకులు నూర్చియు, సాత్రినామము లకు మనతెలుగు కేర్లను సృష్టించియు, అందున్న విదేశ విషయములను తీసివేసి స్వదేశవిషయముల జొప్పించియు, విదేశాచారములకు స్వదేశాచారములనేర్పరచియు, ఇట్లా పాదమస్తకమును సంస్కరించి విజాతిరూపమున కొక స్వజాతిరూపమును గల్పించుచున్నాము. ఈ పద్ధతిలో ఒక్కముక్కలో తేల్చినేయవలెనన్న-యగుణముల కంటె దుర్భాములే హెచ్చుగలవనలెను. ఈపద్ధతినిమాధ్యమం డోకపుపద్ధతియనిచెప్పవచ్చును. ఏలయనదీనివలనమున్న విస్తృతిగాంచక సంకుచితమునచున్నది. ఇతరదేశములను గూర్చియు, ఇతరజాతులనుగూర్చియు, ఇతర ఆచారము లనుగూర్చియు తెలిసికొనవలెనెడల ఆభిలాషను రూపు నూపి ప్రపంచమంతయు 'మనతోసరి' యనునట్టి దుర్భాగ వేదాంతమును బుట్టించుచున్నది. వీనివిస్తృతి కవసర మను కాతూహలమును అంగవ్రొమ్మనున్నది. మరియొక లేమన, ఈ అనుకరణానువాదములందు మూలగ్రంథ విధానమంతయు చూలబడుచున్నది. గ్రంథమందలివిషయ ములు మూలగ్రంథకర్తకే అనుకరణానువాదమని స్వంత కవిత్వమా యను శంకపాడుచు రసాస్వాదనచాలంకపఱచి

నిరుత్సాహమును గలిగించుచున్నది. ఇక సరియైనపద్ధతియే దనః—సుబల్పపుష్పపంచకావ్యారంభవెల్లనువీమాత్రమునువిడిచి పెట్టక లేక మార్పుచేయుక యున్నదున్నట్లుగా రసవంతముగా లక్ష్యమా చేసినప్పుడే మనము మూలగ్రంథకర్త యొక్క పజ్జాప్రజ్ఞలను పరామర్శింప గలిగెదము. అనుచాదకుని నిపుణులయు అందే తేటతెల్లమును. ఇట్టి పరివర్తన జరిగినగాని అనువాద వాఙ్మయమునకు సంపూర్ణ గౌరవము గలుగనేరదు.

గ్రంథవిషయము:— ఈ గ్రంథమందు వాడుక హిందూమతములోను, హిందూసంఘములోను గల దురంతముల కాహుతియైన 'వైద్యశాస్త్రీ'కుటుంబ చరిత్ర వర్ణింపబడినది. హిందూసంఘములో ఆడపుట్టుకపాపమై పోయినది. బాల్యవివాహములు, వరసుల్గుములు, లాంఛనములు, పెండ్లిశిర్షులు, ఋణములు, అల్లునకు పండుగ కట్టుములు, మామగారి దివాళా, స్త్రీవిద్యలనను స్త్రీయుద్యోగములనను సంఘపహిష్కారము, తత్ఫలముగ మరణములు, కుటుంబనాశము మొదలగునవి యిందు చిత్రింపబడినవి. అనగా యిందలివిషయము మతసంఘ ఆర్థిక క్రూర్యములవల్ల గలిగినది. దీనికి నివారణోపాయములేక పోలేదు. ఇట్టి క్రూర్యమున కాలవాలమైన హిందూ శిష్టాచారములను త్యజించుట, దురాచారము యాపు మాపుట, దేశమును ధనవంతుగజేసికొనుట అత్యవసరము. లోకక్షానము, విమర్శకృతి పురుషకారము లభివృద్ధియైనచో నిట్టికష్టములు, సులభముగ నిర్మూల్యులగును.

పాత్రవిషయము:—ఈ నవలలో ముఖ్యపాత్రలలో నొకడగు రామభద్రుడు డాక్టర్ వాడన : నిలువెల్ల విషముగల ఖలుడ; పరిమితిద్రోహి; అతినీచచరిత్రుడు; స్వార్థమురేపు వేరుగునివాడు; వైద్యశాస్త్రీ కుటుంబమును దుంపనాశనముచేయ కంకణము కట్టుకొన్నవాడు. శంకరపీఠాధిపతి ననియు, హిందూధర్మరక్షణార్థము నెలకొనియు చాటించుకొని, స్త్రీవిద్యయు స్త్రీయుద్యోగమును పాపములని సిద్ధాంతీకరించి వైద్యశాస్త్రీని, వాని పూర్వజులను హత్యగావించినవాడు. ఇట్టి వీనిని సజీవముగా చహూనముచేసినచు, చిత్పితాకులకువేసినను పాపము కాదు.

ఇంకొకపాత్రయగు గోపాలరావు ఆధునిక నాగరికరంలోని సుసంఘములను విడిచి దుర్మణ్యములనుమాత్రమే చేపట్టిన మహానుభావుడు. వీని చరిత్ర చదివిన జాతిగలుగుచున్నది.

కైలి—గ్రాంథికకైలి వాడబడియున్నది. కాని సాంఘికరచనలకు వ్యావహారికముపెట్టినదేదు. ఇది లేకుండుట గ్రంథకర్తలో నొకలోపమే. కైలిసలభముగను, సరసముగనున్నది. నవలయందు మనకు గల్గకాతూహలమునుగూర్చి వేరుగా చెప్పవలసరములేదు.

ఈగ్రంథమును జదివిన పూర్వాచారపథులు సంఘసంస్కర్తలుగా మారుదురనుటకు సందియములేదు.

నలయువారు:—గ్రంథకర్త, భారతీ ముద్రణాలయము, బరంపురమని వ్రాయవలయును. లే. కా.

గీర్వాణ వాక్ ప్రపంచ చరిత్రము

వైదికకాళికము: లౌకికకాళికము అని రెండుభాగములు, క్రాను ఫు. ౧౩౫ + ౧౨౯ = ౨౬౪.

సాహిత్యోత్సాహి పిన్నంరాజు వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు—వాయునందిన ముద్రాయంత్రము—కావలి—వెల 1-4-0.

ఇది ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము నుండియు, మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునుండియు వ్రాహ్మణాపరిక్షలకుఁబోవు విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తమైనది గ్రంథకర్తగారు వ్రాసినప్రతీయమర్శనములను సంశోధించి యీచరిత్రమును తేటతెలుగున వ్రాయుటచే నిది విద్యార్థులుకానివారికిని ఉపకరించును. ఇందలి ప్రథమభాగము వైదికకాళికము. రెండవ భాగము లౌకికకాళికము. ప్రథమభాగమునందు నేడముల కాలమును గూర్చియు, నందలివిషయములనుగూర్చియు మాత్రములగుగూర్చియు, రామాయణాది పురాణములనుగూర్చియు, దర్శనములనుగూర్చియు సనేకములైన చర్చలుగలవు. రెండవ భాగమున

మన మహాకావ్యాదులను గూర్చియు, నాటకములను గూర్చియు, కవులనుగూర్చియు జాలవిషయములు కలవు. వ్రాహ్మణాపరిక్షలకుఁ బోవు విద్యార్థులెల్లరును నీగ్రంథమును దప్పక చదువవలయునని మాయాశయము.

తేకుమల్ల - రాజగోపాలరావు.
భీమావ్యాపారము

క్రాను ఫు. ౯౬. వెల అ. ౮-౪-౦. కర్త: శనివారపు సుబ్బారావు గారు, ఆర్గనైజరు అండ్ ఏజెంటు ఆంధ్ర ఇన్స్ట్రూమెంట్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్, కొత్తూరు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా. ఈ పుస్తకములో భీమావ్యాపారమునుగూర్చి తెలిసికొనగోరవారికి, కావలసిన విషయములన్నియు జేర్చబడియున్నవి. శ్రీయుత సుబ్బారావుగారు, ఎంతటి ప్రయాసమునకైనను సహించి, శ్రమపడి, దేశీయ నాయకులు, రాష్ట్రీయ నాయకులు, అర్హతాన్వరాజకీయాదితాన్వరేత్తులు మున్నగు సుప్రసిద్ధ మహాశయులను గలిసికొని, భీమాపద్ధతిపై వారి వారి అభిప్రాయములగ్రహించి పాతకుని ఉపయోగార్థమై ఈ గ్రంథమును ముద్రింపించి యున్నారు.

ముఖ్యముగా, ఆంధ్రదేశములో భీమాపద్ధతి అననేమో ఎరుగనివారేమోలున్నారు. ఎరిగినవారున్నను, వారికి, ఈపద్ధతిపై నిరసనభావము ప్రబలియుండుటచే, మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున భీమావ్యాపారము చాల వెనుకబడియున్నది. రెండు కోట్ల ఆంధ్రులకుగాను, ౧౩౮౪ మంది మాత్రమే జీవితములను భీమాచేసినవారే, ఈ విషయమున, మనమెంత వెనుకబడి యున్నామో విశేషముగనుచున్నదిగదా!

ఇతరదేశములతోఁ బోల్చిచూచిన, మన భారతదేశమే, ఈవిషయమున నెంతయో వెనుకబడియున్నది. గ్రేటుబ్రిటనులో ౪౫౦ భీమాకంపెనీలును, అమెరికాదేశమందు ౧౯౯౭ కంపెనీలునుగలవు. ఆదేశములకంటె పెద్దదయిన మన భారతదేశమందు ౮౬ భీమాకంపెనీలు మాత్రమే కలవనుట మిక్కిలి విచారకరము. ప్రపంచమందున్న దేశములన్నిటిలోను మొత్తము విూద ౫౨౨౩ భీమాకంపెనీలున్నవి. మనము నిజముగా, మన దేశముగూడ ప్రపంచమందు ముఖ్యస్థానము నాక్రమించవలయునని, అభిలషించుచో, ఈభీమాపద్ధతి విషయమై మన మెంతశ్రద్ధచేయవలయునో వేరుగ చెప్పవలసరములేదు.

ఇట్లుండ, ౩౩కోట్ల జనులకు నివాసస్థూమయైన భారతనర్మ మందు ౮౬ భీమాకంపెనీలు మాత్రమే కలవు. ఇందులో ౨౬ కంపెనీలు విదేశీయులవే. ఈ కంపెనీల మూలమున, మనదేశమందున్న ధనము విదేశములలోని కెల్లు ప్రపహించుచున్నదో వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. ఇన్నిటికి మనదేశమున మనభారతీయ సోదరులేగదా ఏజెంటు! ఈవైవిషయమును వారు గమనించిన పిమ్మట గూడ, ఏజెన్సీల నెంకను విడువవన్నా రనుటకంటె విచారకరమైన విషయము నుజ్జయింకటి యుండఁబోదు. మనదేశములో మొట్టమొదటి స్వదేశీభీమాకంపెనీ నేర్పాటుకావించినవారు క్రిశీమలగులాల్ జవహర్ రావుగారు. వీరు స్థాపించిన లక్ష్మీ ఇన్స్ట్రూమెంట్స్ కంపెనీని గాంచియే, స్వదేశీ భీమాపద్ధతి అభివృద్ధిగాంచినది. నేటి కా కంపెనీలసంఖ్య ౬౦వరకు పెరిగినది. ఇదిచాలదు. ప్రతిభారతీయుఁడును తన జీవితమును భీమాచేయించవలయును. ఇందుచే, స్వార్థమునకేగాక, దేశమునకుగూడ మహోపకారము గావించినవా డగుచున్నాడు.

ఈ గ్రంథములో, ఆంధ్రభీమాకంపెనీలో భీమాచేయుపద్ధతిని నూచించు అనుబంధములు గూడ చేర్చబడియున్నవి. ఇవి గాంచిన ఆంధ్రభీమాకంపెనీ లాభదాయకమయిన దనియు, అందులోని మరతులు సౌలభ్యము గలిగినవనియు తోపకమానదు.

అష్టాదశ్యుడు, కృష్ణ, ఆంధ్రప్రతిక సంవత్సరాది సంచికలలో వ్రాసిన వ్యాసములలోని అంశములనే, యెత్తి ఈ పుస్తకరూపమున రచించినారు. ఈ భీమావ్యాపారము అనుగ్రంథము సుబ్బారావుగారికి దేశసేవ యందు గల అనురక్తిని జూచుచున్నది. పుస్తకము ఖూమారు 100 పేజీల గ్రంథమే అయినను, విషయబాహుళ్యము కలదియే యగుచున్నది.

ఈ గ్రంథమును రచించి శనివారపు సుబ్బారావు గారు, ఆంధ్రుల కుపకారము సలిపినారు. ఈగ్రంథమును ప్రతి ఆంధ్రుఁడును జదివి, భీమాలన తన సొంతమునకును, దేశమునకును, ఎట్టి మహోపకారము కలుగుచున్నదో గ్రహించి, ఈ యుద్యమమును ప్రోత్సహింపగోరుచున్నాము. శ్రీసుబ్బారావు గారు ఇట్టి ఉపయోగకరములైన గ్రంథములను వెక్కిరిసి ఆంధ్రభాషలో రచించి దేశసేవయొనర్తురు గాక యని కోరుచున్నాము
అమరవాది హనుమచ్ఛాస్త్రి

దశావతారదండకము

గ్రంథకర్త: కలవగుంట శేషచార్యులు, ఉండిపురము మునిసిపల్ హైస్కూలు ఉపాధ్యాయులు. చిన్న పుస్తకము. పుటలు ౨౦. వెల ౦-౦-౯.

పేరునుబట్టి పుస్తకమునందలి విషయము తెలియును. దండకరచనాసామర్థ్యము వీరికుండుట తెలుపుట తప్ప దీనివలన నిక నెట్టి ప్రయోజనము కానరాదు. ఇందు వీరి విచిత్రపదప్రయోగములు చూడదగును:

- “వామ్మావతారంబు ప్రేమంబుతోదాల్చి”
 - “భూమ్యాంతరిక్షంబులకొ”
 - “యీమాండ్య పాదంబుచే”
 - “క్షత్రియ శ్రేణినికొగ్గట్టి”
 - “శ్రీమైథిలి పట్టణంబుకొ”
 - “రక్కసానీకముకొ”
 - “జీర్ణంబులొ చేలధారుకొ”
- ఇట్టివి నిండుకు ఉన్నవి.

చిప్పగిరిమాహాత్మ్యము, వచనము
(మూడవ మార్పు)

గ్రంథకర్త: స్రాద్దుబూరి నరసింగరావు గారు, బి. ఏ. గురుప్రసాద (లచ్చిరాజుపిఠి) నర్సారావుపేట, కాకినాడ. ఫూల్ స్కేప్ ౨౦ పుటలు. వెల రు. ౦-౩-౦.

ఈ పుస్తకమునకు విజయదాసుల చరిత్ర అని నామాంతరము. ఈవిజయదాసు పురందరాది మాధ్వ మహానుభావులలో నొకరు. వీరిచరిత్ర, మాహాత్మ్యము ఇందు వినరింపబడినవి. చిప్పగిరి గుంటకల్లు జంక్షనునకు ౩ మైళ్లదూరమున నున్నది. మధ్యమతమువారే గ్రంథము జదువవగుదురు.

బ్రహ్మచర్యము: వచనము

గ్రంథకర్త: కొమాండూరి సంపత్కుమారాచార్యులుగారు. క్రాను పుటలు ౫౬. వెల రు. ౦-౪-౦.

విలాసము: బ్రహ్మచర్యశ్రమము, పాన్నూరు, గుంటూరుజిల్లా. బ్రహ్మచర్యమును ప్రతిపాదనపుడును అవలంబింపవలెను. అందువలన మనశ్రేరీరముల కారోగ్యము పొగును, బుద్ధివికసించును. అపుడు మానవుడు ఆత్మకల్యాణమునకును, లోకకల్యాణమునకును ఉపకరింపగలడు. కావున బ్రహ్మచర్యముననేమియో, దాని నెట్లు లాఁబరింపవలెనో తెలుసుకొనుటావశ్యకము. అందుకే గ్రంథము కొంత యుపయోగించును. శాస్త్రమును, అనుభవమును పురస్కరించుకొని పుట్టిన దీపుస్తకము.

My Master. (నాగురువు)

దివాన్ బహదూర్ డాక్టర్ సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నమునాయుడు(కెటి,ఎం. ఏ., ఎల్. టి. డి. లిట్)గారి ౬౭వ జన్మదినోన్ని సందర్భమున ఆతని శిష్యుడొకడు ౧౧-౧౧-౨౯ నాడు తన మిత్రులందరకును పంచిపెట్టుటకుగాను ఇంగ్లీషున వ్రచురించిన క్రాస్ ౧౫ పుటల చిన్న పుస్తకమిది. మంచిబందరునజన్మించి నోబుల్ కళాశాలయందుపాఠ్యాయులుగ నుండి ప్రశంసను బడసి, పిరాపురము రాజావారి కళాశాలాధ్యక్షులుగ నుండి ప్రసిద్ధినిొంది, చెన్నపుర విశ్వవిద్యాలయమునకు మొదట ఎన్నుకొనబడిన ఉపాధ్యక్షులుగనుండి కీర్తిగాంచిన శ్రీనాయుడుగారి నెరుగనివా రుండరు. మఱియు ఆదర్శ బ్రహ్మజీవనమును గడపుచు, సత్యనిరతికి, ధర్మకాంక్షకు, జౌదార్యమునకు, దానమునకు, భక్తిభావమునకు, వినయమునకు, సంఘసంస్కర్తృప్రాయకత్వమునకు వీరి నందరును గుర్తించి కీర్తింతురు. వీరి ఉపన్యాసములు, ఉపాసనలు, ధర్మప్రసంగములును ఎక్కడనో ఎప్పుడో అందరును వినయొండవలెను. అట్టి వీరి వ్యక్తిత్వములోని కొన్ని ముఖ్యాంశములను, జనసామాన్యమునకు

అల్పాంశములుగ కనబడువానిని కొన్నిటి నీ చిన్ని పుస్తకమునందు వివరించి వాని వలన వీరి గొప్పగుణములను గ్రంథకర్త మరియు సృష్టికరించెను. సాధారణముగ నంద రెరుంగని చిన్నిచిన్ని విషయములు, వారి దుస్తుల మాదిరి, గృహజీవనమున పొదుపు మొదలుగు సంగతులు తెలుసుకొనుటకు శ్రద్ధయు, ఆతురమును కలుగుచుండును. ఈ పాత్రము చిన్నదైనను దానియందు దివిడియందు భావములు గొప్పవి. ఆదర్శపురుషుల జీవితవిశేషములు అవశ్యపరనియములు గదా! జ. బ.

The Next Rung (పై మెట్టు)

గ్రంథకర్త: కే. యస్. వెంకటరమణిగారు, 'శ్వేతారణ్య' ఆశ్రమము, మెలాపూర్, మద్రాస్. క్రాస్ 156 పుటల గ్రంథము, షెడర్ వెయిట్ కాగితములపై చక్కని యచ్చు, అందమైన గట్టితైండు, రేపరుకవరు, వెల రూ. 1-8-0.

వెంకటరమణిగారు మంచి యోచనా పటిమయు, నవీనభావములును, చక్కని రచనాశక్తియు, ఇంగ్లీషునందధికారమును గలవారు. వీరి పుస్తకములు ప్రపంచములోని జ్ఞానసముదాయమునకును, ఉన్నతాదర్శములకును తోడై మానవుని అభ్యున్నతికి మార్గదర్శకము లగును.

ఈ 'పై మెట్టు' అను పుస్తకమున నితడు మానవ జీవితమున కొత్త నిచ్చెనయందలి పై మెట్టు నుద్దేశించి వ్రాసెను. ఇప్పటి ప్రపంచ నాగరికత నితడు అడుగుమెట్టు నాగరికత యని నిరూపించును. ఇందుకు మీదిమెట్టును, ఆపై మెట్టును, ఎక్కి చివరకు దేవునిపదతలమునకు చేరు మార్గము నిత డీపుస్తకమున చూపి, మానవునియందున్న శక్తులకు నవ జీవనమును పోసెను.

మొదటి 76 పుటలును, 12 అధ్యాయములుగ విభజింపబడి మానవుని మొదటి విజయములు, ప్రభుత్వము, ఆస్తి, మతధర్మము, యుద్ధము-శాంతి, విజ్ఞానశాస్త్రము యొక్క పరమావధి, వంట-వస్త్రములు, వ్యవసాయము-వలసపోషణము, విద్య, మన అడ్డంకులు, తరువాతి మెట్టు, నాప్రజాస్వామిక రాజ్యము అను శీర్షికలక్రింద మానవుని నాగరికతాపరిణామమును గూర్చి చర్చింపబడెను. అరణ్యములోని మూర్ఖజీవనపద్ధతినుండి పౌరజీవనమునకు మానవుడు మరలిననాటికథానందలి యున్నత ఆశయము లును వివరించిరి. నేటి మన మట్టు నాగరికత ప్రభుత్వము, ఆస్తి, వివాహము అను ముక్కాల్పిటపై నమరియున్నదనిరి. ఆహారపచనము వివాహమున కారంభమనియు, వివాహము ఆస్తికి మూలమనియు, ఆస్తి ప్రభుత్వమునకు ఆరంభకారణమనియు నూత్నముగ నిర్వచించి వ్యాఖ్యానము వ్రాసిరి. ప్రపంచ శాంతి సంగతులమునకు యుద్ధ మువనర మనునది వట్టి దురభిప్రాయమని వక్కాణించిరి. శాస్త్రజ్ఞాన పరిశోధనముల పరమావధి నిత్యసత్య వస్తువు నెరుంగుటై యున్నదనియు ఉపయోగకరమును, నిర్వాణవిషయకమును నగువాని కనిపెట్టడము నాంధ్ర నీయుముగాని విధ్వంసకమును మానవశక్తివివాళకము నగు పరికరసంపాదనము కాదనియు స్పష్టపరచిరి. ప్రధాన ఉద్యోగముగ వ్యవసాయమును ప్రపంచమంతటను ఆశ్రధ చేయుటవలన నిపుడు ప్రపంచ శాంతి సుఖములకు భంగము కల్గి తూగుచెడినదనియు బోధించిరి. ఋణము చేయుటయు ఋణము నిచ్చుటయు దానిపై వడ్డీలను వసూలు చేయుటయు మానవులకు గొప్పనష్టమును కలుగజేసినవినిరి. పాఠశాల విద్యయు, డబ్బుపుచ్చుకొను ఉపాధ్యాయునకు బిడ్డలను బిచ్చించుటయు తప్పుమార్గమనిరి. స్వగృహమే నిజమైన విద్యాలయమనియు, తిలిదండ్రులే ఉత్తమోపాధ్యాయులనియు, ప్రకృతియు, పరిసరముల జీవనమునే విద్యాధికి జ్ఞానము నిచ్చుననియు వీరి దృఢాభిప్రాయము. నైవాహిక జీవనమును, సంతతిని కనుగొనుటయు మానవుడు గ్రుడ్డిగా సాగించుచున్నాడే గాని అందలి పవిత్రతను, ఔన్నత్యమును గ్రహింపలేదనియు, ఉత్పృష్టమైన సంతతి ప్రబలుటకు ఉత్తమ భావప్రచారము కావలెననియు స్పష్టికరించిరి. శాస్త్రము, మతము, కవిత్వము, వేదాంతము, ధ్యానము, సంగీతము-వీని యొక్క కేంద్రప్రయత్నము యొక్క ఫలము అట్టి నూతన మానవసంతతిని సృష్టించుట యగుననుచున్నారు. అంతమున నేమాదిరి ప్రభుత్వమైనను నశించియే పోవలెననియు, ఉండనే మాడదనియు వీరి వాదన. సకల జాతీయ పునర్ని

ర్మాణమునకును మూలము పునాది గ్రామమే అయియుండవలె నందురు. రాజ్యమంతయు గ్రామములుగనే యుండవలెను. పాలములరూపమైన స్థిరాస్తి యందరకును సమానముగ నుండవలెను. చిన్నభూములకు పన్ను లుండరాదు. పర్యవసానకు దిగుమతిపన్ను లుండరాదు. ప్రపంచమంతటికి నొకవ్యావహారిక భాషయు, దేశమంతటికి నొక భాషయు నుండవలెను. అవి ఇంగ్లీషు, హిందీ, చైనా భాషలు కావచ్చును. సుఖమునకు-అనగా నిత్యజీవనమునకు ప్రధానముకాని-విలాసవస్తువులను వస్త్రములను నిరుత్సహింపబడవలెను; నిరసింపబడవలెను. ఆహారము ప్రధానముగాని, వస్త్రాలికారము ప్రధానము కాదు. పరిశ్రమనిన్నియు జాతీయమొనర్పబడవలెను. వ్యవసాయము వ్యక్తిపరము చేయవలెను. మన సంస్థల నన్నిటిని పరిక్షించుకొందము, పరామర్శించుకొందము. నీచమైన, స్వార్థయుతమైన వానిని తొలగింతుము. పురాతనమై వాడు ఎడినవానిని విడిచిపుత్తము. జీవనముయొక్క భాష్యా అధికారమునగాక అంతశ్శక్తులపై యధికారమును సంపాదించుకొనవలెను; త్నాభంగర మగువానిని విడిచి శాశ్వత మగువానిని, గ్రహింపవలెను. ఆచరణాభ్యాసములలోనికి నవ్యమగు దానిని, ఆత్మయుతమగుదానిని, స్వార్థరూరమగుదానిని, మహనీయమగు దానిని జీర్చించుకొనుడు-ఈ మొదలగునవి గ్రంథకర్త మొదటిభాగములో వ్రాసిన కొన్ని అభిప్రాయములు మాత్రము.

64 పుటలుగల రెండవభాగమున అభ్యుదయ భారతదేశముయొక్క ప్రబోధమునుగూర్చి వ్రాయబడినది. భారతవర్షముయొక్క స్థానము-కర్తవ్యము, భారతదేశమున కిప్పుడున్న లోప మేది, సాంఘాతికాధిపత్యమా, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యమా, భారతీయసంస్థానములు-బ్రిటిషు ఇండియా, భారతీయగ్రామము, స్వరాజ్యభరతివర్షము యొక్క కొన్ని సమస్యలు, ఆశయసాఫల్యము, భారతదేశమునకు స్వరాజ్యవిధానము అనుశీర్షికలక్రింద 8 అధ్యాయములకపు. నేటి ప్రపంచమంతయు రాజకీయైక్యమే పరమావధిగ ప్రాపించుటకు వాంఛించుటలేదు. జీవనమంతటి యొక్క జ్ఞానవిషయమైన-ఆధ్యాత్మికవిషయమైన ఐక్యము ఏకీభావము - అద్వైతము - నెఱుంగుటకు ఆశించుచున్నది యని ఈభాగము తొలుత ప్రస్తావించబడినది. భారతదేశసంప్రదాయమున నెప్పుడును రాజకీయప్రాభవముకంటే వేదాంతతత్వజ్ఞానమునందలి వాంఛయే ఎక్కువగుచుండుట యొక్క మహత్తమగూర్చి వివరింపబడినది. ప్రపంచమున నెప్పుడును ఏ కన్యక్తి పాలనము, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యమును మేలుచేయజాలియుండలేదనియు భారతీయతత్వమున కది యసలేసరిపడదనియు సాంఘాతికపద్ధతి నీ రాజ్యము జరుగవలెననియు బోధింపబడినది. మొత్తము భారతదేశోపాధము కొఱుప సంస్థానాధిపతులు కొంతత్యాగముచేసి బైటికి రావలెననియు అంగ్ల ప్రభుత్వమువారి చేతి కిటుబొమ్మలుగాక దేశసాభ్యాగ్యమునెంచి జాతీయతను పెంపొందించుకొందురుగాక యనియు కోరబడినది. భారతీయగ్రామములోని కార్యనిర్వహణము, పౌరజీవనమునే మొత్తము దేశప్రభుత్వమునకు నాదర్శప్రాయముగ నుండవలెనని చెప్పబడినది. గ్రామమే దేశమున కాయువుపట్టు, పంటల గాడియని మరల మరల పేర్కొనబడినది. వ్యయసాయ సంబంధమైన ఋణములను వదలించుట, జనసామాన్యమునకు విద్య, నైతికదళవ్యయము బాగుగా తగ్గించుట లేక మానుట, ప్రభుత్వ నిర్వహణ వ్యయమును పెక్కు-రెట్లు తగ్గించుట, అత్యంత-ఉన్నతోద్యోగికి నెలకు నేయిరూపాయిలకంటే నధికమియ్యవలెను-ముఖ్యమని తెలుపబడినది. గ్రామసంఘము, పంచాయతీ, జిల్లాకార్య నిర్వాహకసంఘము, రాష్ట్రీయసంఘములు, కార్యనిర్వహణము, భారతీయ సమాఖ్యసభ-ఇవి ఒకటిపై నొకటిమెట్లుగా ప్రభుత్వము జరుగవలెననియు, క్రమముగ మధ్యమెట్లు నెమ్మదిగ తొలగిపోయి గ్రామపంచాయతీ గ్రామమును నిర్వహించుచు నుండవలెనని-ఒకరిపై రాజ్యములను నిర్వహించుచు నుండవలెనని-ఒకరిపై నొకరు రాజ్యమేలు పద్ధతి పోవనే వలయుననియు నొక్క చెప్పబడినది. స్వతంత్రభావము అందరు వ్యక్తులలోను అన్ని గ్రామములలోను కలిగి ఉన్నతశాస్త్రపరిశోధనల వలన నేర్పడిన పరికరములను సదుపాయములను సౌఖ్యమున కుపయోగించుకొనుచుండియు యంత్రసాధనల నాగరికతయందు వ్యాపారము తొలగి బ్రహ్మానంద

నిచ్చు పరమశాస్త్రవస్తువును గూర్చి వాంఛను వృద్ధిచేసి కొను ననకాశములను గూర్చి చెప్పటతో నీగ్రంథము ముగింపబడినది. అనుబంధముగ చేర్చిన ప్రపంచములోని 42 ముఖ్యదేశముల వైశాల్యమును, జనసంఖ్యయు, ప్రభుత్వదాయమును తెలుపు పట్టిక రాజకీయలోకజ్ఞానమున కెంతయు తోడ్పడును. దినమునకు తలకొకటికి 6 అణాల వంతున ప్రపంచమంతటను నగు మానవశక్తి దుర్వినియోగమును పట్టి ప్రభుత్వముల వలన నష్టము నూహించుకొనుడు అని యీ అనుబంధము కుదిసి హెచ్చరింపబడినది.

మొత్తమున ప్రపంచముయొక్కయు, భారతదేశముయొక్కయు ఆది చరిత్రమునుండి ఆధునిక నాగరికతా చరిత్రమువరకు నుండు పరిస్థితుల పరిణామముల వర్ణించుచు నవిననాగరకతను గూర్చిన నిర్వాణరూపమయిన ఆహారము కావించు నీగ్రంథము ఆదర్శ సాంఘిక, ఆర్థిక రాజకీయ, ఆధ్యాత్మిక విషయలయొక్క ఆదర్శ పరిస్థితుల నూహించుటకుతోడ్పడుచున్నది. ఋషులను, దీర్ఘ దర్శులను భారతీయ సంప్రదాయములపై నిర్మించిన విధానమునుపురస్కరించుకొని ప్రపంచశాంతికిని, అంతర్జాతీయ సౌమనస్యమునకును దారిచూపు నీ 'పై మెట్టు' రచన కొని బుద్ధి మంతు లందరును మీడికి పోగలరు. జ. బ.

ముత్యాల సరములు-చిన్నకథలు

గ్రంథకర్త: (కే. శే.) గురజాడ వెంకటఅప్పారావుగారు, బి. ఏ., ఎఫ్. ఎమ్. యు., ప్రకాశకులు: గురజాడ వెంకట రామదాసుగారు, విజయనగరము, క్రాస్ 62 పైజా. 600 పుటలు. వెల తెలియదు.

చాలకాలము క్రిందటే ప్రకటితములైన ఈసంపుటములోని కొన్ని ఖండకావ్యాలద్వారా శ్రీఅప్పారావు పంతులుగారు తమసంస్కార ప్రియతమ ఒకవంక కొంత నారవాదాలను, వేటొకవంక కొంతనిరసనను సంపాదించుకొన్నారు. నేటి తెలుగువాఙ్మయపు కొత్తపాకడలకు వీజాలు, నూచలు వీరికవిభరించి ఉన్నది. నేటి సారస్వత పరివర్తనానికి వీరికాంత వీరికవిత్వో విస్ఫులము.

యాదృచ్ఛికమైన స్వప్నోల్లేఖనముచేత గాక, ఆవేశవిస్ఫోటనముచేత గాక, బుద్ధిపూర్వకముగా విప్లవము, పరివర్తనము అనలంబిస్తుంది వీరి సారస్వత రచనోద్యమము. కనుకనే కావోలు, ఈకావ్యాలలో తేజము, సారము అపూర్ణములు.

శక్తిచేగాని, పరిమాణముచేతగాని ఈకావ్యముల-అన్నికావ్యాలూ తొలుతనే ప్రకటింపబడి ఉన్నా- ఆధునికవాఙ్మయానికి అధినాయకత్వము వహింపలేదు. అయితే ప్రకటితములైన 'లహరీరాజకల' మొదలైనకావ్యాలు తమ ప్రాస్థలముచేత ఒకనూతనమైన అభిరుచి వాఙ్మయములో రేకెత్తింపక పోలేదు. నూత్నకవిత్వ పథప్రదర్శనమే చేసినవి. వీరి తేజస్వి అయిన ప్రతిభ 'ముత్యాలసరము' అనే కొత్త ఛందస్సు ప్రవర్తింపజేసి శాశ్వతఖ్యాతి గడించుకొన్నది. ఈఛందస్సు వీరు నేర్పుతో-ముఖ్యముగా కథనకావ్యాలకు- వినియోగించి దీనిఅందమునూ, ఆహుల్యమునూ ప్రదర్శించివారు. తిరువాతి యువకవులచేత పొలుపులు దీజిన ఈ 'ముత్యాలసరము' తొలుత వీరిచేతమాత్రము నియమాగతసౌందర్యము కొంత కొఱవడినమాట నిజము. అయితే చిరకాలమునుండి వాఙ్మయములో అనలంబనము పొంది ఉన్న ఉత్కటనియమాల నిరంకుశతకు ఎదురొడ్డి నిలిచి వీరు తమకుడికి ఒక విప్లవికవిత్వమును సృష్టించిన వీరి సంస్కారాలసకు బిచ్చినది- జాతీయత తీసి విలసిల్లి నంతవఱకు-ఉత్కుశతలో కొంత అతిక్రమించికూడా, ఈ ఉల్లంఘనానికి అతిగా ప్రేరేచిన ఒక స్వాతంత్ర్యము వీరికి సహజమై, పులకరించే కవితాలోకనపటిమలోని కొఱతల నాక్రమించి, ఇందుమించు ఏకావ్యానికి సమగ్రత కూర్చుకొనేనిష్ట కుదురనియలేదు కావోలు.

అయినా, 'లహరీరాజకల', 'కన్యక', 'ధామక పీఠియన' మొదలైన కథన కావ్యాలలో స్వల్పమైన భాషానియమాలచేత సహజమధురమైనవీరి శైలి మధుర

తరమయినది తరును. దీనికి తోడు, వాచకభాష అన్నందులకు, చిక్కని నుడికారము, జాతీయత, స్వాభావికత ఒప్పింపవలసి. సంభాషణ భాగాలలో నాటకాభివ్యక్తి సాంద్ర్యాలు కలుగజేసి. వాదము పట్టు సహజముగా, సమర్థముగా విలసిల్లుతుంది. కథనములో జీవము పొంగుతూ ఉంటుంది. 'పూర్ణమృత' అనే ఆడపిల్లల పాట మన మధురకవిరల పాకడలలో తీపులు చిలికి, సందర్భ మెట్టిగన నుడితో, కన్నెనలె పవిత్రమైన జాతికథతో పాఠకుల సానుభూతిని చూడకొంటున్నది.

క్రొత్తభాగాలతో సుకుమారముగా సత్యసాంద్ర్యరూపణచేసే భాగాలు రచయిత కళారహస్యసాంద్ర్యానుభవము వెల్లడిస్తూ ఉన్నవి.

జీరి భావకవిత్వలో రాజభక్తి, దేశభక్తి, సంఘ సంస్కరణము మొదలైనవిషయాలు తానుకొన్నవి. జీవి తపరాచుర్యము కొంత నిర్వేదములో మెలిగినది. ఇట్టి నివయాల కవిత్వంలో ఆంతరికస్వరూపము ఉన్నా, ఆంతరికశక్తి అంతగా కన్పడదు. అయినా కొన్ని పాకడలు రీతిగా ఉన్నవి. కథనకవిత్వంలో తమతయాలను నాట జేసేనేర్పు వీరికి ఎక్కువ.

గద్యకథానకములలోనూ వీరి ఈవాడుర్యము విశిష్టము. కథానకవ్యవధులు ఉత్తమరీతిని తృప్తిపడదగలవీరి చిన్నకథలు ఈవాజ్మయాలకి వీరిని తొలుతటి రచయితగా నిర్ధారించగలిగి ఉన్నవి. ఈసంపుటము సకాలములో ప్రకటితము కాకపోవడము ఈవాచకము కొంత తగ్గించినది. ఈసంపుటములోని కందు చిన్నకథలూ 'మోషేలేయిటి' అనేది వాజ్మయాలకి ఒకచూప.

ఈపుడు చేసిన మనుషులారా

మనుషులు చేసిన దేవులారా!

మోషే లేయిటి?

ఈఆంధ్రములో కథాకావ్యర్యము సకలగా సూచితమైంది. ఎంతదాని నుండిన అటు కథనము ప్రశంసనీయముగా ఉన్నది. ప్రధాన కథాభాగము ఉద్దేశ్యాల వ్రాయముగా సీర్పించిన కథాభాగములలో ఒకపాత్రనోట విచ్చించుచు, ఈ రెండిటికి సమంజసమైన సంగ్రహము చేర్చుతో కుర్చుబడింది. అంతటా హాస్యము కళామయమై విరిచిపోయింది. ఉత్తమస్వరంగాన్ని స్వాభావికరచనలతో కలిపి ఆకలికరమైన చుట్టముగా, ముత్యాలరమగా ప్రసరిస్తూ ఉన్నది. గద్యరచనలో, ముఖ్యముగా హాస్యస్వరంగాలలో, వీరు విదగ్ధులు.

జీరి వాజ్మయము లోకముతో తెనసంబంధము ఏమిటక రసవిధి విస్తరించడానికి ఉద్దేశమై ఉంటుంది. లోకస్పృహ తెనలో ఆచరించుకొని, దాని యొడ రసకర్తవ్యము నెఱవేర్చుతుంది. 'అంరానకల' జీరి సాంఘికాశయాలు, కవితాత్వయాలు విదర్శకమైఉంటూ, కవితాశక్తినిమాత్రా ధరించి, వాజ్మయాలకి వీరికవితావికర ప్రయోజనము ఒకవిధముగా సంగ్రహించి అర్పిస్తూఉన్నది.

స్వప్నప్రకాశము క్రొత్తవార్తలు ప్రోత్సహించిన జయము అనల్పుము. నేటి వ్రాధలములలో ఈప్రతిభ ప్రవృత్త మయితే ఆ జయము పరిమాణము దరిజాము ఇంకాగప్పగా ఉండేది. అయితే ఈ ప్రోద్బలాలకు ప్రోద్బలమే జీరి వాజ్మయము.

జీరినవ్యప్రతిభ కొలదివాజ్మయముతోనే తనప్రవృత్తి చాలించుకొనడము శోచనీయమే. జీరి ప్రతికా న్యాసములు, ఇతర రచనా శకలములు ప్రకాశములూ హర్షి త్వరలో ప్రకటింపవచ్చునరలు.

దీనిసంపాదకయ నిర్వహణము అంత ప్రృథ్వికరముగాలేదు. కొం. జ.

క మ లా వా చ క ము లు

- 1-వ తిరగతి క్రాను పు. రూ. వెల రు 0-2-6
 - 2-వ " " పు. రు. " 0-3-0
 - 3-వ " " పు. రూ. " 0-4-0
 - 4-వ " " పు. రు. " 0-5-0
- గ్రంథకర్త : సత్తెనకా మేళ్యరగావు పంతులుగారు, వి. వే. యల్. టి. నర్సాపురం గవర్న మెంటు క్రెయి నిగ్రాము ప్రధానోపాధ్యాయులు.

ప్రకాశకులు : వేంకటరావు అండుకో., ఏలూరు.

ప్రకృతము రెండవతరగతివాచకము ప్రము విమర్శించుచును:

ఈ పుస్తకము 1 లేక 2 ఏండ్లు గల బాలికలకు ఉద్దేశించబడినది కావలయును. ఇట్టి పుస్తకమున ప్రకృతి విద్యావిధానమునుబట్టి చిన్ని కూనలు చదువు విషయములు వారి మనస్సున నాటుకొని వారిబుద్ధిని వికసంపజేసి, వారిభావములను పెంపొందించుట కుపకరించుచువిగ నుండవలెను. ఇట్లుండటకు వారియాడునకు దగినవిషయములను గైకొని, వానిని మృదుపదములగుల తిన్నని రచనమున వివరింపవలెను. వాక్యములు సుదీనితోడనే వాని అర్థము స్ఫురించునట్లుండవలెను. ముందుచెప్పిన విషయమునకు, తరువాతచెప్పు విషయమునకు అనుక్రమము, పొందిక ఉండవలెను. నడుచునడుచు అనావశ్యకము లగు ప్రశ్నములును, సంశేషమును గలిగించు విషయములను చొప్పించకుండవలెను. కొండవీటిచే త్రాడునంటి వాక్యములు, పిడుగురాళ్లనంటి పదములు నుండవచ్చును. శకట రేఫములు, అర్ధానుస్వారములు పాటింప బని లేదు. ఒక వేళ పాటించినను నిర్దష్టముగ పాటింపవలెను. కాని నాలవతరగతినిగల సర్వధా వాటిని పాటింపకుండుటయే శ్రేయము. కుసంధులు, మసంధులయినను క్లిప్తములు, నుండజనదు. విసంధికముగ నుండుటొప్పును. ఒక్కొక్క పదమునకు గలపర్యాయ పదముల నన్నిటిని ఒకపాకముననే కురిపించుట పనికిమాలిన పని. అంతకుండు పూర్వపు పదముల ననుసరించి ఏ నిఘంటువులనో బట్టి పట్టించుట చాల మంచిదును. ఇంతేకాదు, చదివిన విషయములను బాలికలు స్వయముగ ముద్దులు మూటగట్టు వాక్యములతో చెప్ప నుపకరించు ఒడుదొడుకులు లేని మంజుల గురుతైలి కావలెను.

గ్రంథరచనము, ప్రకటనము చిల్లర చుకాముల జేరమునంటి దయయున్న యాకాలమున ఎంచి పుస్తకము లుత్పన్నము లగుట అరుదు. భార్యపు ఒక అక్షరము నకు లక్ష సుందరములు విలువ; నేడు లక్ష అక్షరముల కైనను ఒక సుందరము విలువ కనుపడదు. ఇక, పనికి మాలిన, తప్పులుకలవలయు గ్రంథములు కుప్పలాతిప్పలుగా నేడు పుట్టుచున్నవి. గ్రంథకర్తలు ప్రకాశకులు తమపలకుబడిని వినియోగించి స్వార్థపథమై యీ పుస్తకమును మన చిట్టితల్లిగలవైనను, చిట్టి తల్లిగలవైనను బడచెచి నారి తెలివిజేలలను మ్రంగజేయుచున్నారు. ఈముప్పునకు గ్రంథకర్తల అధికాభిరుచులు చేయూతయొనరుచున్నది. దీని వరికట్టులకు గట్టిప్రయత్నములు జరుగవలెను. తేకున్న వాజ్మయమునకు, పిల్లలకు ముప్పు తప్పక వాటిల్లగలదు.

ఇక ప్రకృతివాచకమునుగూర్చి:

ఇందలి 1, 2, 3, 4, 5 పాఠముల గలవిషయములు చిన్ని బాలికల తలల కెక్కిజాలవు. 'భార్యాభర్తలు' అనుపాఠము చాల గడవిడగా నున్నది. ఆట్లు కాక, సీత-రాముడు, నలుడు-చుయంతి, సాగ్రితి-స్వయంతుడు... అని ఉండిన ఎంతయు బాగుండును. కాని 5 ఏండ్ల బాలికలకు ఆలముగలవిషయ మెందుకు? ఇందు పర్యాయపదములు చూడుడు:—భార్య, పతి, రాణి, దేవి, గృహిణి, భర్త, పతి, నాథుడు, పరుడు, ఒకే ప్రాగు! ఉచ్చరింపవలెన శక్యముకాని పదజాలము!!

రాన పాఠము 'సామెతలు'. సామెతలు చాల నరకు పెద్దలకే అర్థముకావు. ఇందుకు ఈపాఠమువివర విల్లికి చెలగాటము (చెలగాటము తప్పు. చెరలాటము ఒప్పు.) ఎలకుకు ప్రాణసంకుటము? అను నొక్కటేసామెత రెండుగా నుండుటయే నిదర్శనము.

'పేరాళకు పోరాడు', 'విరు ఇంద్రియములు', 'చెట్టు', 'బాలుడు', వంకరచెట్టు' అనుపాఠముల రచనావిధానము సిన్నయనుసారానికి సుబోధముగా లేదు. బోధపడిన పిదప గదా దానివలని ప్రయోజనమును చూచుకొనవలసింద!

'నోరులేని జంతువులయెడల దమ కలిగియుండవలెను.' పుట 3

'వెకమత్తమే అందటి బలము.' పుట 4
'ప్రజ్ఞమాట చెప్పవలదు.' పుట 5
'ఇది (మల్లపూవు) దేనిని పూచును, మల్లపూవులు మల్లెతీగలను పూచును' పుట 6
'బయట తిరిగిపచ్చిన బట్టలతో అన్నము తినరాదు.' పుట 10

ఇట్టివాక్యములందు ఉద్దిష్టార్థమునకు సవ్యసూక్ష్మార్థగణనజినది.

'తిరువాత తలదుప్పుకొని నీళ్లుపోసికొని, కాటుక, బొట్టు పెట్టుకొనవలెను. కాటుక పెట్టుకొనుట మాత్రము మానవలదు' పుట 11. తక్కినవన్ని మానన మానవచ్చునని అర్థము రాదా!

'దానికి (చెట్టు మొదలగునకు) 'మాను' అని పేరు.' పుట 12. 'మాను' పదము చెట్టునకే పర్యాయపదము. మాని మొదలు 'బో' అని చెప్పవలెనుకదా!

'అర్ధరూపాయ' పుట 1. ఇదితిప్పు. 'అర్ధరూపాయ' ఒప్పు. ధ-ధలకు అసంతము భేదమున్నది.

'ముగ్గులు' పుట 10. 'ఇద్దలు' లో శకటరేఫ మని దీనికిమాడ తగిలించినట్లులున్నది. 'నలుగురు' ఇత్యాదులకుమాడ ఇది ప్రాకునేమో?

అర్ధానుస్వారముల గొడవ చెప్పబనిలేదు. ఒక్క పదముననే ఒక-నో మం.నును; ఇంకొక-నో నుండదు. 'అడుకొను, ఆడు, రంగడు, చూడుడు, చెప్పుడు, ఇత్యాదిపదములు.

సంధులు: 'ఈ చెట్టుయొక్కటి' మొదలయినవి, పరుమ సరళాదేశాలు, నుగాగమాల ఇష్టమువచ్చినట్లే. వీనిబాధ తరువాతి తరగతుల వాచకములలో నధికము. కఠినపదములకు అర్థములు:

'విపరీత వేళ' = అస్పష్టము తొలగిన రోజులలో అదివరకు నుఖపడినవాడే కష్టపడును.' పు. 11. ఇది అర్థముట.

'కరుణ=యితో, నెఱుఁ=బాగా' పు. 12.

'కరుణ నెఱుఁ=వయనింకారగా' అనదగును.

'పేరిమి=నేను, గౌరవము.' పు. 12. 'నేను' అనుఅర్థము కావరాదు. పద్యసమన్వయమునను ఈ యర్థము పొసగుదు.

'కడగురు' = యత్నించుచు, మొప్పును రెండవ అర్థము మృగ్యము.

'ధంగపడును=మోసపోవును' పు. 13. 'అవమానపడును' అనుట ఒప్పు.

ఇది యిక్కచాలును.

గ్రంథాదని 'ఉపాధ్యాయులకు కొన్ని సూచనలు' అను శీర్షికక్రింద "ఏపాఠమైనను ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించుటకు ముందే యాపాఠమును సిద్ధముచేసికొనిననే గాని దానిని బోధించుటయందు జనుమును గాంచజాలరాదు. ఈవిషయము వాచకపాఠముల కెక్కు యవసరమని నేను నేనుగక జెప్ప నక్కరలేదు." అని కలదు. ఎవరో వ్రాసిన వెట్టిమొట్టి పాఠములను ఏకరువు పెట్టవలసిన ఉపాధ్యాయుడు పాఠమును ముందు సిద్ధముచేసికొనవలెనట. వెక్కురు బాలబాలికలకొక కుద్దిష్టములయిన గ్రంథములను రచించుచు గ్రంథకర్తలు వానిని రచించుచుటకు పూర్వము తా మెంతసేనిద్దులుగా నుండవలెనో! ఈగ్రంథరచన విషయమున నీగ్రంథకర్త యెంత సంసిద్ధుడయ్యెనో అరయదగును.

అన్నిటికంటె విశేషము: ఇంగు 'క్రిస్తుజననము' అను పాఠమున్నది. ఇదిబాలికల కెందుకు? రాజభక్తి నిదర్శనమా? అటుయిన: గ్రంథాదినే నుక్రమర్థి దంపతుల చిత్రములకు మొక్కిరికదా! ఇక నిదియే? 'స్త్రీలనే గురించి' వ్రాయ కంకణముకట్టిన గ్రంథకర్తగారు 'క్రిస్తుపు' మాట స్త్రీ అనియే బ్రమసిరా? వ్యాపార తంత్రమనుకొనిరా? లేకున్న భారతీయుల యొక్క విషమవలె, నెగవ్రాకియున్న దాస్యభావము పండినపంటయా! —భారతి.

వి మ లా న ం ద ము

అను 12 పుటలు, వెల రు. 0-2-0.

క్రిశ్చేషారాలయిన శ్రీమతి మాగంటి అన్నపూర్ణా దేవిగారి జ్ఞాపకార్థము మొన్న నామె ద్వితీయ వార్షికోత్సవ సమయమున సాపించిన అన్నపూర్ణాదేవీగ్రంథమాలలో నిది 'ప్రథమ పుష్పము'. ఇది యొక స్వతంత్ర నవల. దీనిని శ్రీమతి నడ్డపట్ల లలితాంబికారెంపించినారు:—

ఈ గ్రంథమాలకు చందా ఒక సంవత్సరమునకు రు. 1-0-0. సంవత్సరమున నెల 5 కటివంతున ఏబది పుటలకు తక్కువగాని గ్రంథములు 12 వెలువడును.

వైరెండుగ్రంథములకు కర్త: పండిత శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు. ఈరెండును రాజమండ్రి లోని కలాభివర్ధని పరిషత్తున ప్రకటితము లైనవి.

కలువరేకులు:

గ్రంథకర్త: వి. టి. కె. ఆచార్య (కవికుమార సమితి) చిన్ననెజు పుటలు 25. వెల, విలాసములేదు.

నవకుసుమాంజలి

గ్రంథకర్త: జనమంచి వేంకటరామయ్య గారు, రాజమహేంద్రవరము

ఇది ఖండ పద్యకావ్యముల సంపుటము. డిమ్మి నైజాలో 176 పుటలు గలిగియున్నది. దీనివల రూ1-4-0.

ఇందు గ్రంథకర్తగారు 1891 సం. ము మొదలు 1927 సం. ము వరకు నవ్య డప్యడు వ్రాసి సాహిత్యపరివర్తన, భారతి మున్నగు పత్రికలలో ప్రకటించుచు వచ్చిన ఖండకావ్యముల సేకరణను సమకూర్చబడియున్నది. మొత్తము 28 శీర్షికలు గలవు. వీనిలో ముఖ్యమైనవి నవకుసుమాంజలి, అమృతకలశి, అమృతభాండము, అనునవి. తక్కినవి విన్నియు సందర్భానుసారముగ నవ్య డప్యడు చేప్పిన పద్యములు.

నవకుసుమాంజలి యిందలి మొదటి కావ్యము. ఇందలి పద్యము లన్నియు భగవద్విషయము త్రేనవి; భక్తిపూర్ణము లైనవి. ఈ నవకుసుమాంజలి భారతీలో నిందుమించుగ వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారి భక్తచింతామణిని బోలియుండును.

తరువాతిది అమృతకలశి. ఈ శీర్షిక క్రింద గ్రంథకర్తగారు 170 పద్యములలో సాహిత్యవిషయమున దమకు గల యభిప్రాయములను గొన్నిటిని వెల్లెత్తించి యున్నారు. "ఇట్లు డిప్యడు మనవారిలో పెక్కుచోట్ల గవులనుగూర్చియు, గవిత్వములనుగూర్చియు సామాన్య విశేషభేదముల నంతగా బాటింపని వింతయలును, విపరీతాభిప్రాయములను వెల్లడియై వ్యాపించుచుండుటచే అట్టివానిని గొంతవరకు మార్చ బ్రయత్నించుట"యే యిది వ్రాయుటలో వారి యభిప్రాయము. ఈ యమృతకలశిలో గ్రంథకర్తగారికి నేడు విశేషముగ బయలుపడెడుచున్న మర్మకవితవై గల ప్రతికూలాభిప్రాయముల తీవ్రత స్పష్టమగుచున్నది. మొత్తముమీద నేటి మనవారు పెడదారులబట్టి ఆంధ్రభాషను "అట్టిట్లు గావించి పెంపుపేరుపెప్పి, పేరు పెంపు నింపు సొంపు నన్ని యెడలించి సడలింప జూచుచున్నచా" రని వారి తలంపు. ఇనను "ఎదుగుబాడున లేని యెండుకొయ్యి మతంబు వారివలెను బలుకు"వారు వారు కారు. "సరస కవులచేత వెరిగి యింపును సొంపు నింపలయు భాష తెంపులేక" యని వారి యభిప్రాయము. కాని గ్రంథకర్తగారి పూర్వకవి పక్షపాతము ఆధునిక సాహిత్య స్వరూపము నొక్కసగముమాత్రమే వారిని జూడనిచ్చిన దేమో యని నా యనుమానము.

అమృతభాండము 1919 సం. నాటి రాజకీయ సంస్కరణములనుగూర్చి యన్యపదేశముగ వ్రాయబడిన కావ్యము. గరుడుని అమృతభాండపాదనమునుగూర్చిన కథ సంస్కరణపాదనచరిత్రను ధ్వనించునట్లు వ్రాయబడినది.

ఇవికాక చిన్న కావ్యములలో ప్రభంజనవిజయము, కాలతత్వము, కుకవిలాపము, వృశ్చికదర్శనము మున్నగు వివిధము లగు శీర్షికలు కలవు.

ఈ గ్రంథము వైది ప్రాథమయ్యు ధారాశ్రమై, మృదుమధురములు, సందర్భానుకూలములు నగు లోకోత్పలతోగూడి చదువరుల కింపానగూర్చుచుండును.

—ప్ర. రం.

బాష్పబిందువు

గ్రంథకర్తలు: వేంకటకాళిదాసకవులు, ఆంధ్ర గీర్వాణసాహిత్యపరివర్తన, విజయనగరము. క్రాసు ౧౬ నైజా, ౫౭ పుటలు. మూల్యము: ఒకరూపాయి.

రెండు ప్రణయకావ్యములు: రెండూ కథనకావ్యా లే. కథాపరిమాణము తక్కువైనా కావ్యపరిమాణము తక్కువ కాదు, భావవిహారానికి ఎక్కువ ప్రయత్నము ఉండడముచేతి. వైది ధారాశ్రమ, ధారాశ్రమకే కవులు ప్రయత్నించి తక్కిన గుణములను కొంచెముతీసారు. చిన్న భావాలు పెద్దపద్యాలలో విస్తరింపబడెడివియు చేత శక్తి తక్కినవి. భావాలు సాధారణములు; అంత ఎక్కువుగా మార్చ బడనలేదు. కొన్ని పద్యములు విశేషముగా కావ్యరూపాంతరముగా ఉన్నవి.

'సుమనోననము'(సుమనః + అననము)అనేచోట నృత్తితప్పు. భాషా దోషాలు కొన్ని దొర్లినవి.

ధారాశ్రమి ఉదాహరణ మియవలెనంటే చెతుకుకో నక్కరలేదు: ఇంచుమించు అన్ని పద్యాల్లా ఒక్క ధారలో, ఒక్కతూగులో నడిచినవి.

'చెలియ ప్రకంపితాధరము

చెంగటరాల్లినకెల్ల మెత్తకా పలుకులు గావు, ప్రజ్వలిత

పహ్నికంబు ; తనవహ్నికంబు నలుపున నీరుగాని గరగ

నేర్చిన నావృద్ధయంబు లోచనాంబుల గలితాశ్రుచిందువుల

సంగతికై కుబ్జికా తుణమునకా' 'ఓ సుకృతావలంబన! వ

యోగురబోధన సంగ్రహాక డి తామలంబు ప్రేమపరి

కల్పితవాక్యము; మందు నక్షరా భ్యాసమైన కానిసమ

యంబునక చెడిలియంచు నేడెయో చేసిరి నాకు; సమ్మతము

జెందితి బాల్యవిశోదవైఖరికా, జ.య. తపన, సదనుభవము కలిగి, గుంఫన, సార్వకథ

పెంచుకొంటే వీరికవనము శోభిల్లుతుంది.

స్వీకారము

అర్చనా నవనీతము (సంస్కృతము)

శ్రీ కేశవాచార్యస్వామి ప్రణీతము. డిమ్మి నైజా ౧౦౮ పుటలు. వెల రు. ౨-౪-౦. కాగితము అచ్చు వైదు అందముగా నున్నది.

ఇది వైఖానస గ్రంథములలో పదునెనిమిదవ కుసుమముగ దాక్టరు డి. రంగాచార్యులు, ఏ.యం.ఏ.సి. భిషగ్వర, వైఖానసపత్రికాధిపతి గారిచే సంపాదితము విలాసము: చెంగల్ పట్టుపల్ల, మాదరపాకంపోట్ల ఈగా వారిపాశెంలో వైఖానసగ్రంథముల మేనేజరుగారికి వ్రాయవలెను.

౧. గతబంధనము, నవల. డిమ్మి నైజా 3౬౨ పుటలు. వెల రు. ౧-౮-౦,

౨. అనాధబాలిక. (సాంసారిక నవల) క్రాసు నైజా పుటలు ౧౩౫. వెల రు. ౦-౧౦-౦.

మేజిని జీవితము

గ్రంథకర్త: ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రిగారు, రాజమండ్రి. ఇది 'పల్లెటూరు గ్రంథమండలి' పది హేనర పుస్తకము. క్రాసు ౧౧౨ పుటలు గలది. వెల ౧౦ అణాలు.

అభినవ శ్రీకృష్ణుడు

గ్రంథకర్త: వ్యం భోగప్పయ్య శాస్త్రిగారు, రాజమండ్రి. వెల తెలియదు. క్రాసు ౬౩ పుటలు. వలయువారు, అడయూరులోనున్న దివ్యజ్ఞానదీపిక ఆఫీసుకు వ్రాసికొనవచ్చును.

దిద్దుపాటు

వసుకటిభారతినంచితలో విమర్శనలలో 'స్వప్న సందర్శనము', 'తిలోచన పల్లవును-కరికాళిచోళుడు, ౬౫ రెండుగ్రంథములు, శ్రీ ఆంధ్ర శైవగీర్వాణ (డి. వీ.) గారును, అభినవంధ్ర నానందప్రసాద, శ్రీ సత్యగిర్వి ఆదిత్య రాయశాస్త్రిగారు గారును విమర్శించిరి. భారతాశ్రమ నాయావిమర్శనములక్రంది నాయా విమర్శకుల సేద ముద్రితము కాలేదు. ఇందుకు విమర్శకులు దున్నించుదురా! సంపాదకుడు, బాలి

శతావధాని కాళీ కృష్ణాచార్యులుగారు

చెన్నపురిలో ఉత్తరాదిమరమునం దొసగిన ఉపన్యాసము

చెన్నపురి మధ్యగణియేర్పాటుప్రకారము ఉత్తరాధినుచునందు జరిగిన పథకు ప్రముఖులగు మధ్యులు శ్రీలును, పుర పులునుగూడ పెక్కుమంది వచ్చిరి. ఆచార్యుల నారు దేవసాధన మొనరించి గర్వముగూర్చి ఆంధ్రభాషలో వ్రాసినవి. సభ్యులందరను చాల శ్రద్ధతో నాలకించిరి. "ధర్మమునగా ప్రకృతినూత్రానుసరణము" ధారణాశీధర్మపుష్పితే సమస్తప్రపంచమును ధరించినదయే ధర్మము. కావున మహానయలగు మహర్షులు ధర్మమును స్వయముగా దర్శించి సదాచారస్మృతిని మనకు కటాక్షించిరి. కాన అదే రీతిని సదాచార్యు ననుసరింపవలసిన యిహలోకమున ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాదులును పరలోకమున కాశ్యతమున నానందానుభవమును కలుగును. కుశుసాధనములను మనుష్యులకు బోధించుటకు ఉత్తములగు నాధారములు ప్రతిస్మృతిపురాణాతిహాసములు. మనుష్యుడు బ్రాహ్మ్యముహూర్తకాలమున నిద్రలేవవలె. ఇక 5 గడియలకు నూర్వోదయముగనగా ప్రవేశించెడు కాలమే ఉపకాలము. అదియే బ్రాహ్మ్యముహూర్తము. అప్పుడు స్నానము చేయుట మనకు అపును జలహాసముచేయుటవలనను అర్చనాధికును మేలు కలుగును ఆపుడుదకము నండట్టి అద్భుతశక్తి యుండును. ఉదయమున నక్షత్రములు పోకముందును స్నాయం ప్రము నూర్యాస్తమయము కాకముందును సంధ్యా వందనము సలుపవలెను. దక్షిణదిశను తలపెట్టియే పరుండవలెను. "ఆచారాదాయా" స్నానము శౌచము, యీరెండును తలదండ్రులవంటివిగాన నివి ముఖ్యతములు. సాత్వికాహారమును మితముగా భుజింపవలెను. ఏకాదశులు, శ్రవణం విష్ణుపంచమి చాంద్రాయణం చాతుర్మాస్యములు, భిక్షుపంచమి ధారణ పారణ మున్నగు గ్రెతము లన్నియును ఆరోగ్యాభివృద్ధి కొరకే యేర్పరుపబడెను. యోగఆసనములు, ప్రాణాయామము, ప్రదక్షిణ సాష్టాంగనమస్కారములు మున్నగునన్నియును శరీరమునకు చాలమేలుచేయును. వేదవర్ణనమును ఆచారవర్ణనమును అనర్థదాయకములు. పూజ్యులపట్ల చూపెడు ప్రేమయే గురుభక్తి. భార్యవైగల ప్రేమరతి లేక రక్తి యనబడును. పుత్రులు శిష్యులు మున్నగు వారిపై గల ప్రేమయే వాత్సల్యము. భృత్యులపైగల ప్రేమయే కరుణ. భగవంతునిపైగల ప్రేమయే భగవద్భక్తి కావున భగవంతునిపైనే ఆత్మధికుమగు ప్రేమను కలిగియుండివలెను. అదియే యిహపరతారకము. అందులకు భగవద్గూహము బాగుగా తెలుసుకొనవలెను. దానిని తెలుసుకొనిననేగాని భగవంతునిపట్ల గాఢమగు ప్రేమ గలుగదు. అని ఆచార్యులవారు మడిచిరి.

"జయ జయగోవింద రాను జయ జయగోపాల రాను ఖరముఖిపు హరణ రాను సదాసుగుణాధరణ రాను." అను కీర్తనను ఆచార్యులవారితో కలిసి సభ్యులందరను పాడిరి. పిమ్మట స్వామికి మంగళహారతి చేయబడెను. అంతటితో సభ ముగిసినది.

కమలాక్షి

(విచిత్రకథ): వెల 8 అణాలు

గ్రంథకర్త:—గుంటూరు వాస్తవ్యులు మ-రా-శ్రీ. రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటసాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుండ్రలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయొక్క ప్రత్యేకమగుచుండును. వలయువారు గ్రంథకిర్తకంబు.

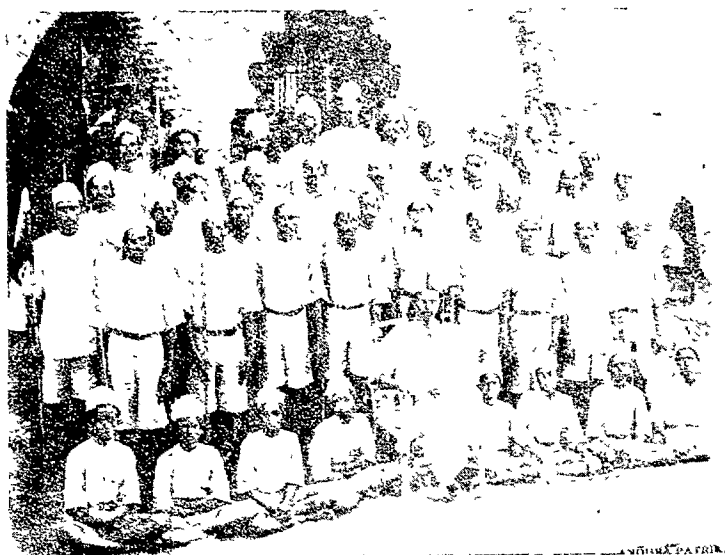
ఆంధ్రగ్రంథమాల, 1, రెండువైట్టికి, మద్రాసుకునాని: వ్రాసుకొనవచ్చును

గుంటూరు మండలసభలు

గుంటూరు మండలసభల అధ్యక్షులు

1. శ్రీ జి. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారు, సేవాదళసభాధ్యక్షులు, 2. యువజన మహాసభాధ్యక్షులు—తెన్నేటి విశ్వనాథంగారు, 3. ఖడ్గరుద్రదత్తన ప్రారంభకులు— శ్రీ దేవభక్త కొండావెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, 4. యువజన మహాసభాధ్యక్షులు—శ్రీ మంత్రి సుబ్బరాజుగారు, 5. రాజకీయ సభాధ్యక్షులు—శ్రీ బి. సుబ్రహ్మణ్యం పంతులుగారు, 6. మండలసభ ఆహ్వానసభాధిపతి—మంత్రి రామరాజుగారు.

హిందుస్థానీ సేవాదళ సభ్యులు

మధ్య కూర్చున్నవారు దళాధిపతి చిన లక్ష్మీపతిరాజుగారు

4-వ గుంటూరుమండల క్షత్రియమహాసభ
కూర్చున్నవారు—నడిమండి

1. చెరుకువాడ నరసింహంగారు, 2. మంత్రి వెంకట పతిరాజు (ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు), 3. వెంకటరాజుగారు, బి. వి. బి. ఎల్., అధ్యక్షులు, 4. గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రిగారు, ఇతర ప్రతినిధులు.

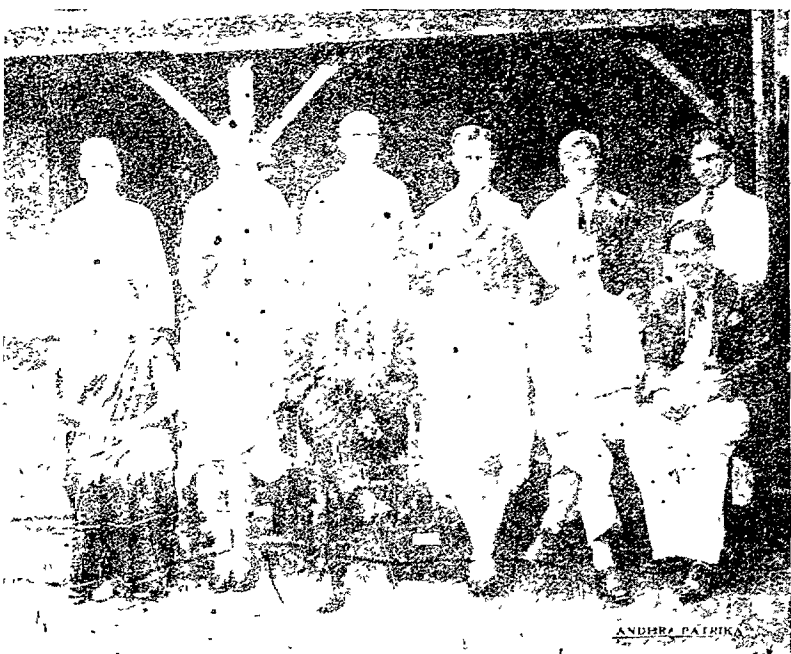
గుంటూరు మండలసభలు

1. అంచె శివయ్యచౌదరిగారు - జాతీయపతాకాత్మక నిర్వాహకులు, 2. శ్రీ గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు గారు—హిందుస్థానీ సేవాదళ సభాధ్యక్షులు, 3. చెరుకు వాడ నరసింహంగారు—ప్రథమ రయితుమహాసభాధ్యక్షులు.

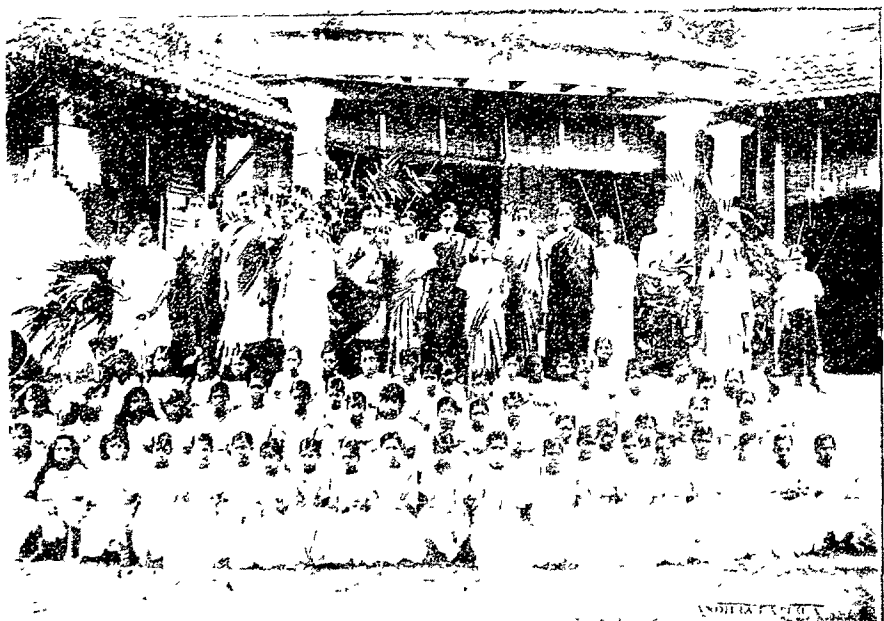
ఆహ్వానసంఘము—కార్యదర్శులు

కూర్చున్నవారు
1. శ్రీ గుళ్లపల్లి పున్నయ్యశాస్త్రిగారు, 2. శ్రీని వాస యోగిగారు, 3. మంత్రి వెంకటరావు రాజుగారు, 4. మంత్రి వెంకటరాజుగారు—కార్యదర్శులు.

లజపతిరాయి ఛాయాచిత్రము

శ్రీప్రీతియను కాలేజీ కైతునెనువట్టలనందు ఏ. రామస్వామిముదర్బాగుగారు గూడ ఛాయాచిత్రమును దిద్దివేసి, ముక్త్యురగాదును, శ్రీప్రీతియను కాలేజీ కళాశాలకు, కూర్చున్నవారు—నడిమండి గారు, (శ్రీ. బి. వి.)

మదరాసు కార్పొరేషను బాలికాభటులు.

కార్పొరేషను పాఠశాలలందరి బాలికలు పూనపల్లి రోడ్డునందరి బి. డబ్ల్యు. సి. ఎ. యంగు పూనపల్లి బాలికాభటులను పోషించిరి. పూనపల్లిదళముని శీరిడిరి.

(ఎ. ఎ. కె. ఎ.)

**YOUR NAME
AND ADDRESS MUST BE THERE!**

Whether you are a resident or a business-man your name and address must be listed in the

ASYLUM PRESS DIRECTORY AND ALMANAC 1930.

Send particulars early for correct listing in Southern India's only Reference Book Rs. 8 a copy Best Advertising Medium Rates on Request.

Publishers:

CHAKRAVARTHI COMPANY, Mount Road, P.O. Madras.

వా స క ష ర బ త్తు

79-1

దగ్గులకు, జలుబుకు, సుప్రసిద్ధమైన నివారిణి

వాసక షరబత్తు మిక్కిలి కఫహరమైనది, రోగ

ములచే గలుగు ఈడ్పులకు గుణమును గలిగించును.

దగ్గును తగ్గించి, స్వేచ్ఛగా కఫమును త్రోవవేసి, రొమ్ము

నందు గలుగు బాధను హరించును. రొమ్ముపడితము

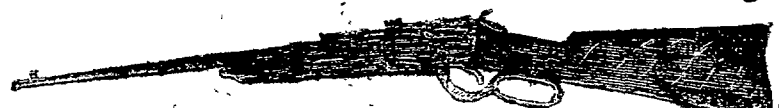
న్యూమోనియా వ్యాధులకు ఇది అవసరమైన గుణ

మునిచ్చుచున్నది.

ఈ మాదిరిగానున్న అనుకరణములను చూచి మోసపోకుడు.

**BENGAL CHEMICAL &
PHARMACEUTICAL WORKS Ltd.,
15, COLLEGE SQUARE, CALCUTTA.**

అమెరికాలో తయారైన సానున్యమైన తుపాకి

ఈ తుపాకి రు. 250/- లు విలు

వగు తుపాకిని వారియందును.

తయారే దీని నుంచుకొనుటకు తై నె

క్వ ఆనునది అవసరమేదు. సుండు 300 గజములవరకు పాచును. 300 గజములలోపల నున్న పిట్టలను, పక్షులను, దీనితో నులభముగా కొట్టవచ్చును.

ధర ఒక సుండుకలది. రు. 5/-

,, 500 ,, ...

,, 1000 ,, ...

వరుసగా 350 సుండులు రు. 7/-

రు. 9/- ఘట్టలు రు. 10 వరకు.

రు. 11 ఘట్టలు రు. 12 వరకు.

1000 సుండు ఉచితముగా నివ్వబడును. పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము.

121-1

Address: **INTERNATIONAL TRADING Co.,
57, Clive Street, Calcutta.**

త్వరపడుడు! ధర తగ్గించబడినది!! త్వరపడుడు!!

కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే యున్నవి.

శ్రీ మ దాంధ్ర వ చ న భా ర త ము

(రెండవ సంపుటము మాత్రమే యున్నది)

భీష్మ, ద్రోణ, కర్ణ, శల్య, పౌండ్రీకపర్వములు

శతఘంటము పేంకటరంగశాస్త్రిగారిచే

సంస్కృతభారతమునకు సరియైన తెనుగు చేయబడినది.

1600 పేజీలు గలది.

రెండవసంపుటము మునుపటి ధర 8-0-0. ఇప్పుటి తగ్గింపు ధర 2-0-0

అలస్యముచేసిన ఆశాభంగము కాగలదు.

మేనేజరు:— ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు

వ రా:— పోస్టుకర్మలు ప్రత్యేకము. ఆర్డరుతోపా సగమునామ్మ అడ్వాన్సుగా పంపగలదు. రైల్వేస్టేషన్ సమాచము వారికి రైల్వేమూలముగా పంపబడును.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ డిశంబరు నెల 12-వ తేది గురువారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలది రు 12 8 0 18 4 0

నెల్లూరిది ,, డిటో 42 ,, 18 8 0 14 0 0

ధిల్లి ,, డిటో 46 ,, 16 0 0 17 0 0

రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 11 0 0 12 0 0

నవ్వులు ,, ,, 21 0 0 23 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 16 0 0 17 0 0

నెనగలు ,, డిటో ,, 17 8 0 20 0 0

నెనలు ,, డిటో ,, 16 8 0 17 4 0

మినుములు ,, డిటో ,, 17 8 0 18 0 0

ఉలవలు ,, ర 195 ,, 9 8 0 10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 120 0 0 125 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 19 0 0

శేరునెనగపప్పు బా 1-కి ,, 41 0 0 43-0-0

శేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 115 మిమకనూనె 92

అముదము బా 1-కి 101 0 0 104 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి 108 0 0 110 0 0

కూరపసుపు ,, 65 0 0 67 0 0

మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి 105 0 0 122 0 0

ధనియాలు ,, బా 1-కి 28 0 0 88 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమంగు ములుగు 1-కి రు 40 50

శెల్లము బా 1-కి రు 28 0 0 49 0 0

అపొక్కి-చక్కెర బస్తా 1-కి ,, 24 14 0 25 2 0

చింతిపండు బా 1-కి ,, 28 0 0 88 0 0

5. ఇనుము

కట్టారకం బా 1-కి ,, 81 0 0 83 0 0

చదిరం ,, 26 0 0 82 0 0

రవుండు ,, 25 0 0 82 0 0

6. నూలు

నెం 20 కెన్సి సింహంయూ రు 7 12 0

నెం 6 ,, కటారి ,, 4 9 0

నెం 24 ,, లాకి ,, 5 10 0

నెం 40 కామ్మరు 10 పా ,, 19 6 0

నెం 20 1/2 కెన్సి రేడి ,, 9 5 0

నెం 40 కామ్మరు ,, 19 6 0

నెం 4 కెన్సి మసీఫ ,, 4 8 0

44 కామ్మరు ,, 5 8 0

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి రు 52 6 0 రు 56-4-0

బంగారు కులం 1-కి ,, 21 18 0 22 0 0

నెవరను 1-కి 13 8 0

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 245 0 0 270-0-0

రాగ బా 1-కి ,, 822-0-0 825-0-0

8. రంగులు

అతిమేలు స్క్రిట్టరులూండు అతిజరయూ సింహంయూ

పిపా 1-కిగ్రిలు 200 కి రు 47 0 0

,, దిలిరంగు 1 కి 1 10 0

,, 14 రంగులు 1 10 0

,, 28 రంగులు 1 10 0

,, 56 రంగులు 1 10 0

,, 1 అందిర 1 10 0

శక్తిమేలు పోస్టుస్కా-బోలెట్ అవగా (టెక్నికల్)

రాంగో 8 2

2 4 4

